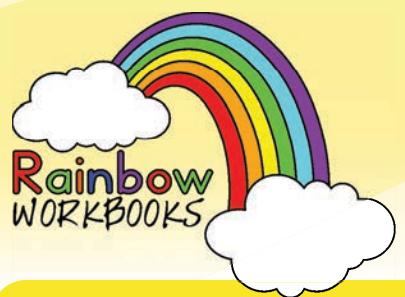

PUOGAE SETSWANA

Buka I
Kgweditlharo
1 & 2

SETSWANA HOME LANGUAGE
GRADE 6 – BOOK 1

TERMS 1 & 2

ISBN 978-1-920458-78-2

THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.

8th Edition

ISBN 978-1-920458-78-2

a b c d e
f g h i j
k l m n o p
q r s t u
v w x y z

ISBN 978-1-920458-78-2

PUOGAE YA SETSWANA – Mophato b Buka I

E thabolotswe e
bile e tsamaelana le
KPKT

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Mophato b

Leina:

Phaposi:

Mme Angie Motshekga,
Tonakgolo ya Thutotheo

Rre Enver Surty,
Motlatsatonakgolo ya
Thutotheo

Dibukatiro tse di kwaletswe barutwana ba Afrika Borwa ka fa tlase ga boeteledipele jwa ga Tonakgolo ya Lefapha la Thutotheo, Mme Angie Motshekga le Motlatsatonakgolo ya Lefapha la Thutotheo. Rre Enver Surty.

Dibukatiro tsa Rainbow ke karolo ya maiteko a mangwe a Lefapha la Thutotheo a a ikaeletsweng go tokafatsa bokgoni jwa barutwana kgotsa baithuti ba Afrika Borwa mo mephatong e merataro ya ntlha. Jaaka e le sengwe sa dilo tse di kwa godimo mo Lenaneotirong la Mmuso, porojeke e e etleediwa ke Letlotlo la Semmuso. Se se kgontshitse Lefapha go kwala dibukatiro tse ka dipuo tsotlhe tsa semmuso, mme ga di duelelwé.

Re solo fela gore dibukatiro tse di tlaa tswela barutabana mosola mo go ruteng ga bona ga letsatsi le letsatsi, le mo go netefatseng gore barutwana ba digela kharikhulamo ya bona. Re netefaditse gore re kaela morutabana sentle mo tirong nngwe le nngwe ka go tsenyeletsa mesupatsela go bontsha gore ke eng se morutwana a tshwanetseng go se dira.

Re solo fela gore bana ba tlaa itumelela go dira mo bukeng e fa ba ntse ba gola e bile ba ithuta, le gore wena jaaka morutabana, o tlaa abelana le bona boitumelo jwa bona.

Re go eleletsa katlego e kgolo mo tirisong ya dibukatiro tse, wena le barutwana ba gago.

Ithute ka ga Molaotheo wa Rephaboleki ya Afrika Borwa (1996)

Molaotheo wa Afrika Borwa (1996) ke molao o o kwa godimo wa lefatshe. Molao o o kwa godingwana go na le Moporesidente, o kwa godingwana go na le dikgotlatshekelo e bile o kwa godingwana go na le mmuso.

O tlhalosa ka moo batho ba lefatshe la rona ba tshwanetseng go tshola ba bangwe ka teng, le gore ditshwanelo le maikarabelo a bona ke eng. Molaotheo wa lefatshe o teng go re sireletsa rotlhe jaanong, le bana ba rona ka moso.

Ela tlhoko
hisetori ya
rona.

A re se keng ra
boeletsa diphoso tsa
hisetori ya rona.

Molaotheo wa rona o re thusa go
akanya le go aga bokamoso jo bo
botoka jwa botlhe.

Rona, re le batho ba Afrika Borwa;

Re itse ditshiamololo tsa rona tse di fetileng;

Re tlota ba ba bogetseng tshiamo le kgolosego mo lefatsheng la rona;

Re tlota ba ba diretseng go aga le go tlhabolola naga ya rona; mme

Re dumela gore Afrika Borwa ke ya botlhe ba ba tshelang mo go yona, re tshwaragane mo go farologaneng ga rona.

Rona ka jalo, ka baemedi ba re ba itlhophetseng ka kgolosego, re amogela Molaotheo o jaaka Molaomogolo wa Rephaboliki gore re—

alafe dikgogakgogano tse di fetileng mme re age Setshaba se se thailweng mo meetlong ya demokerasi, bosiamisi mo bathong le ditshwanelo tse di bothlhokwa tsa botho;

tlhome metheo ya demokerasi le bosetshaba jo bo buletseng bottlhe jo mo go bona puso e theilweng, mo thatong ya batho e bile moagi mongwe le mongwe a sireleditsweng ka go lekana ke molao;

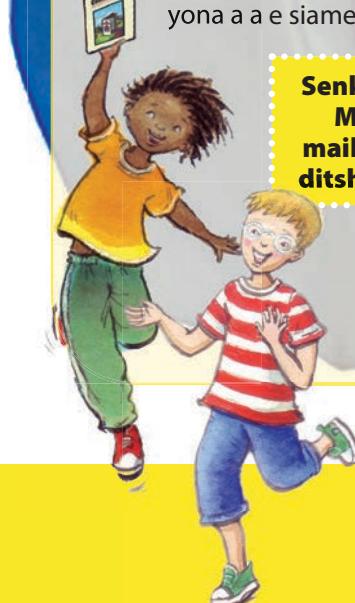
tokafatse matshelo a baagi bothle le go golola neo ya mongwe le mongwe le;

age Afrika Borwa e kopaneng ya demokerasi e e kgonang go tsaya maemo a yona a a siametseng jaaka naga e e ipusang mo tshikeng ya mafatshe.

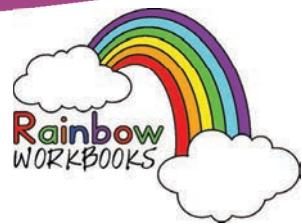
**Senka ditshwanelo tsa gago jaaka
Moafrikaborwa mme o tseye
maikarabelo a gago a go sireletsat
ditshwanelo tsa batho ba bangwe.**

**Itse Molaotlhomo
wa Ditshwanelo &
Molaotlhomo wa
Maikarabelo.**

May God protect our people.
Nkosi Sikele' iAfrika. Morena boloka setjhaba sa heso.
God seën Suid-Afrika. God bless South Africa.
Mudzimu fhatutshedza Afurika. Hosi katekisa Afrika.

Mophato 6

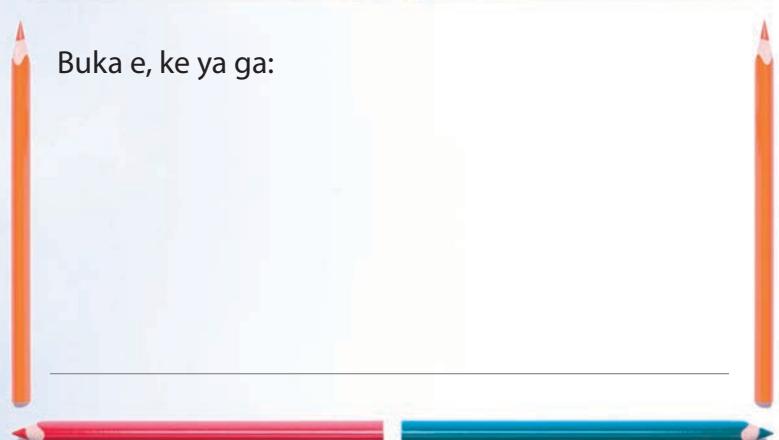

P u o YA g a e

SETSWANA

Buka e, ke ya ga:

SETSWANA

Buka

I

DIKAEDITSA GO DIRISA BUKATIRO E

Dirisa Bukatiro mmogo le metswedi e mengwe ya gago. Bona KPKT (CAPS) ya Kgato ya Bogare ya Puogae.

Re go amogela mo Bukatirong ya Puogae ya Kgato ya Bogare. Maemo a Puogae ya Kgato ya Bogare a ikaeletswe go tlhabolola le go godisa bokgoni jwa puo ya barutwana mabapi le bokgoni jwa go buisana jo bo batliwang mo maemo a setho, le go tlhabolola le go godisa bokgoni jwa borutegi jwa bona jo bo tlhokegang mo go ithuteng go kgabaganya kharikhulamo. Re soloфela gore o tlaa bona Bukatiro e e le mosola thata mo go thuseng barutwana ba gago go godisa bokgoni jo.

Bukatiro e rulagantswe go ya ka tsamao ya dibeke di le pedi tsa KPKT (CAPS). O tlaa fitlhela kakaretso ya dintlha tse di tshwanetseng go fitlhelelwa mo go nngwe le nngwe ya dibeke tse pedi mo ditsebeng tsa 1, 35, 69 le 103tsa Bukatiro. Tikologo nngwe le nngwe ya dibeke di le 2 e rulagantswe go akaretsa bokgoni jwa puo bo le bone jwa puo jo bo latelang:

A re bueng

1 Go reetsa le Go bua (Molomo) – diura di le 2 ka tikologo ya beke

Barutwana ba tlhoka ditshono tsa kgabetsakgabetsa go godisa bokgoni jwa bona jwa Go Reetsa le Go Bua go ba kgontsha go kgobokanya tshedimosetso, gorarabolola mathata le go tlhagisa dikakanyo le megopoloo. Bukatiro e na le ditirwana di le mmalwa tsa go bua le tsa go reetsa tse o ka di atolosang go netefatsa gore barutwana ba bona dinako tse dintsinyana tsa go ikatisetsa ditiro tsa molomo.

A re buiseng

2 Go buisa le Go bogela – diura di le 5 ka tikologo ya beke

KPKT (CAPS) e batla gore barutwana ba buise le go bogela dikwalwa le mefutakwalo e e rileng mo tikologong ya dibeke di le 2. Se se akaretsa puiso: dikgankhutshe, thutaditso, ditragalo tsa gago, makwalo, diimeile, ditsenywa tsa bukatsatsi, diterama, diathikele tsa makwalodikgang, diathikele tsa dimakasine, dipotsolotso tsa diyalemowa kana diromamowa, maboko, dikwalwa tsa tlhotlheletso, dipapatso, ditaelo, dikaelo le tsamaiso. Gape, KPKT (CAPS) e batla gore barutwana ba buise dikwalwa tsa tshedimosetso tse di nang le ditshwantsho: mebepe, ditshate, diseralo, dithalo, mebepe ya tlhaloganyo, ditshate tsa maemoa bosa, diphousetara, dikitsiso, ditshwantsho le dikerafo. O tlaa fitlhela tlhopho e ntle ya mefuta e ya dikwalwa mo Bukatirong.

KPKT (CAPS) e tlhophile tsamaiso ya puiso e e bopiwang ke dikgato tsa pele-ga-puiso, puiso le morago-ga-puiso. O tlaa fitlhela tlhaloso e e thusang ya sekerafo ya tsamaiso ya puiso mo bogareng jwa sephuthelo se se kwa pele sa buka.

A re kwaleng

3 Go kwala le Go tlhagisa – diura di le 4 ka tikologo ya dibeke di le 2

KPKT (CAPS) e batla gore barutwana ba bone ditshono tsa kgabetsakgabetsa go ikatisetsa go kwala mo mabakeng a a farologaneng. Bukatiro e neelana ka diforeimi di le mmalwa tsa go kwala le dirulaganyi go tlhatlhamolola tlhagiso ya barutwana ya dikwalo tse di kwadiwang, tsa ditshwantsho le tsa bobegakgang-bontsi. O tlaa fitlhela tlhaloso ya sekerafo ya tsamaiso ya go kwala mo bogareng jwa sephuthelo sa Bukatiro kwa morago.

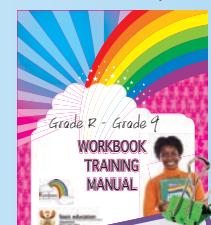

A re kwaleng

PUOGAE

4 Dipopego tsa Puo le Melawana – ura e le 1 mo tikologong ya dibeke di le 2

KPKT (CAPS) e neelana ka lenaneo la Dipopego tsa Puo le Melawana (dintlhana) tse di tshwanetseng go dirwa mo mophatong mongwe e mongwe. Bukatiro e akaretsa dithutiso tse di kgethegileng tsa nngwe le nngwe ya ditikologo tsa dibeke di le 2. Go le gantsi ditirwana tse di akaretsa "kitsiso" e e tlhalosang molawana wa puo.

Go ikgobokanyetsa
go le gontsinyana
o kopiwa go okomela
Bukana ya Katiso
ya Bukatiro.

Thitokgang 1: Ntlha le maitlhamele

Dipego tsa Dikgang

Kgweditharo 1: Dibeke 1 - 2

1 Ke eng se se mo dikgannyeng?

Buisa le go bapisa diathikele di le nne tsa lokwalodikgang.

Tsepamisa matlho mo moleng wa setlhogo, molathoko, temanathogo le ditlhogo.

2 Go buisa dikgang

Lemoga mola wa setlhogo, molathoko, lethla, temana ya matseno le go dirisa ditshwantsho le ditlhogo.

Araba dipotso ka ga diathikele le go lemoga melawana.

Tekatthaloganyo ya diathikele go lemoga mola wa setlhogo, molathoko le go araba dipotso tsa mang, eng, kae, leng, goreng le jang.

Thuto ya tlotlofoko ya mafoko le bokao go tswa mo diathikeleng tsa lokwalodikgang. Tlhaloso ya mela ya ditlhogo jaaka e gogela mmuisi.

Kitsiso ya ditshupetso o dirisa ditshwantsho, ditlhogo le dinepe.

3 Go kwala athikele ya lokwalodikgang

Rulaganya le go Dira letlhomeso athikele ya lokwalodikgang o dirisa mafoko "mang, eng, kae, leng, goreng le jang".

Tlotla ka ga dikakanyo le setlhophpha.

Dirisa mokgwa wa go kwala: go tlotla, go rulaganya, go Dira letlhomeso, go runa le go tlhagisa.

Kwala dikgang ka pakapheti.

Kwala athikele ya lokwalodikgang o dirisa mola wa setlhogo, molathoko le melawana e mengwe.

Baakanya le go neelana kana go tlhagisa puo e ikaegileng ka ga athikele e e mo lokwalodikgannyeng.

Baakanya dintlhla tsa puo e e tshwanetseng go kwadiwa ka pakapheti.

Rekota mafoko a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

4 Kwala sentle

Kitsiso ya mabotsi.

Thuto ya mabotsi.

Kitsiso ya tumalano ya sediri-lediri.

Thutiso ya tumalano ya sediri-lediri.

Kitsiso ya maemeditho le maemedimaitiri.

Rekota mafoko a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

5 Mosetsana wa sekolo o sireletsat botshelo jwa mosimane

Buisa athikele ya lokwalodikgang. Tsepamisa matlho mo moleng wa setlhogo, molathoko, temanathogo, lethla le ditlhogo.

Dipotso tsa tekatthaloganyo tse di ikaegileng ka diteng.

Tlotla kgang gape ka tatelano.

Kitsiso ya maemeditota.

Thuto ya karoganyetso ya mainatota le maina a a tlwaelegileng.

6 Merero ya puo

Dirisa ditsejwana.

Kwala dipolelo ka puopegelo.

Kwala polelo ya setlhogo o bo o tsenyeletsa tshedimosetso e e maleba go tlhama temana.

Phimola dipolelo tse di sa tsamaelaneng le setlhogo.

7 Go itlhokomela

Buisa diathikele tse pedi tsa lokwalodikgang.

Tsepamisa matlho mo melawaneng: mola wa setlhogo, temanathogo, ditshwantsho le setlhogokolo.

Tekatthaloganyo mabapi le athikele, go bapisa diathikele tse pedi tsa lokwalodikgang.

Rekota mafoko a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

8 Go bua ka ga dikgang

Baakanya o bo o tlhagisa puo.

Tlhamma phousetara go tsamaelan le puo.

Tlhatlhoba puo le phousetara ka bobedi o dirisa dielo tse di filweng.

Kgaoganyo ya mafoko le palo ya dinoko.

Tirwana ya matshwaopuso a akaretsang phegelwana, khutlo, letshwaotsiboso, jalojalo.

Ditso

Kgweditharo 1: Dibeke 3 - 4

9 Ka moo Mmutla o tsieditseng Tlou le Leruarua ka teng

Kitsiso ya ditso.

Diragatsa ditirwana tsa pele ga puiso le polelelopele o dirisa setlhogo le ditshwantsho.

Buisa naane o lebeletse baanelwa, maitshetlego le poloto.

Rekota mafoko a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

10 Go akanya ka ga Mmutla, Leruarua le Tlou

Tsepamisa matlho mo molaetseng, go tsaya letlhakore, diponagalo tsa setho tsa diphologolo.

Tekatthaloganyo mabapi le diteng le diphopholesto.

Tlhopha matlhaodi go tlhalosa Mmutla.

Dirisa matlhaodi go kwala seralo sa semelo sa ga Mmutla.

Kwala seralo sa semelo sa motho.

11 Ka moo Mmutlanyana o tsieditseng Tau le Kwena ka teng

Polelelopele yak gang o ikaegile ka ditshwantsho kana tshedimosetso.

Kwala kgang o dirisa foreimi e e nang le mafoko a botlhokwa le ditshwantsho.

Dikgato tsotlhe tsa pele go kwalwa tse di tshwanetseng go salwa morago: go tlota ka ga dintlha, go rulaganya, go Dira letlhomeso, go runa le go tlhagisa kgang. Buisetsa tlelase kana setlhophpha kgang kwa godimo.

12 Mefuta e e farologaneng ya maina

Kitsiso ya maina a a tlwaelegileng le mainakgopololo

Tirwana ka ga maina a a tlwaelegileng le mainakgopololo.

Boeletsa mainatota

Tlhaola maina go ya ka maina a a tlwaelegileng, mainakgopololo le mainatota.

Tlhalosa diane le maele

Kwala le go thala ditlhaloso tsa tsona.

Tlotlofoko: malatodi

13 Monna yo o rekileng morti

Polelelopele ya kgang e ikaegileng ka ga ditshwantsho le ditlhogo.

Tlhalosa kgang: baanelwa, maitshetlego le poloto.

Rekota mafoko a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

14 Mo moriting wa setlhare

Dira motshameko o o ikaegileng ka ga kgang go bolelela pele baanelwa le poloto.

Golaganya maina le matlhaodi.

Tirwana ka ga malatodi.

Kitsiso ya tshwantshanyo. Sefatsa e le nngwe ya tsona.

Pakajaanong e e bonolo, pakapheti le pakatlang.

15 Ka ga puo gape

Ikatisetse Pakajaanong e e bonolo le pakapheti o dirisa tumalano ya sediri-lediri.

Golaganya diane le bokao jwa tsona.

Rekota mafoko a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

16 Motshameko wa dipaka

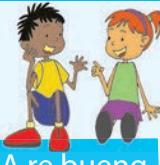
Poeletso ya pakapheti e e bonolo, pakajaanong le pakatlang jaaka motshameko wa boto.

Itlhatlhobe.

Itlhatlhobe mabapi le dipolelo tsa dipapetlanatiro tse di fetileng tsa 16.

Rekota mafoko a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

1 Ke eng se se mo dikgannyeng?

A re bueng

Lebelela melatlhogo le ditshwantsho tsa diathikele di le nne tsa lokwalodikgang mme o tlottle molekane wa gago gore o akanya eng ka ga athikele nngwe le nngwe. Morago buisa temanatlhogo ya athikele nngwe le nngwe gore o tle o bone gore a ka kgona go bolelala pele gore athikele yotlhe e bua ka ga eng.

A re kwaleng

Motlotlegi Tonakgolo ya Thuto e butse sekolo se sešwa sa poraemari kwa New Town ka Mosupologo kwa pulong ya moletlo.

Tonakgolo e itsisitse baeti gore sekolo se sešwa se agilwe mo porofenseng go amogela palo e e golang ya bana.

O rile “setšhaba sa kgaolo se godile thata go tloga motsi wa fa moepo o sena go bulwa mo New Town mme malapa a tla mo kgaolong go tla go batla mmereko.”

Gonne batho ba ne ba fudugetse kwa kgaolong go tswa bokgakaleng jwa naga, sekolo se ne se tlaa ruta ka Seesimane.

Gona go tlaa diriwa maiteko

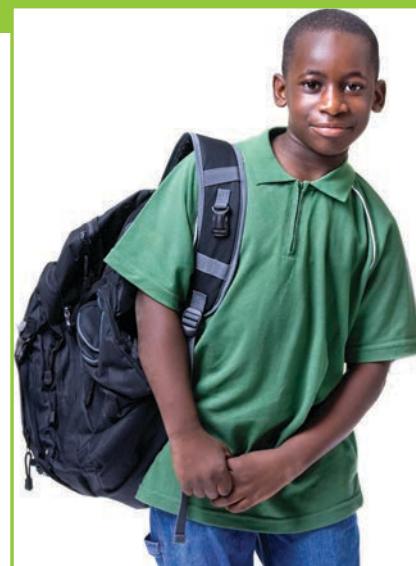
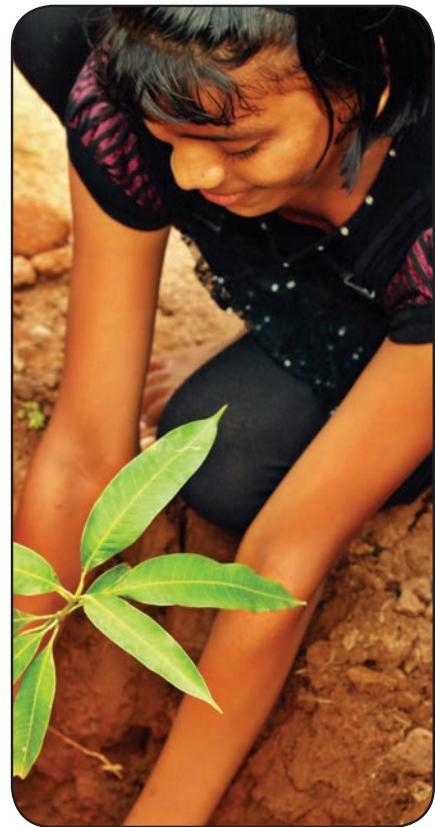
Temana ya matseno

Jan Roux Education Reporter

a gore barutwana ba tswelala go ithuta go bua, go buisa le go kwala ka dipuogae tsa bona (Sepedi, Setswana, Sethosa, Sezulu le Seaforikanse).

Baagi ba ne ba itumeletse tlhabololo ya sekolo mme batsadi ba ne ba thusana le tonakgolo mo moletlong wa jwalo ya ditlhare.

Ba na le maano a go tlhabolola laeborari ya sekolo le ditshingwana tsa sekolo. Thandi Khosa wa dingwaga di le 12 o ne a nyenya mme a re, “Ke itumetse thata go simolola Mophato wa 6 mo sekolong se sešwa. Ke tlaa tsenya marapo nameng mabapi le tiro ya me.”

Aparetswe ke mosi

Mmegi wa Dikgang tsa Jabu Dube

Bese ya City e ne ya aparelwa ke mosi morago ga gore phoso ya motlakase e bake go šwa ga bese.

Temana ya matseno

Malatsi a le mane a a fetileng, bapalami ba bese ya Sunhill ba ne ba tshwanela go e **fologa** ka lebatyi le le kwa morago le ka go thuba lethlabaphefo la tshoganyetso kwa morago ga bese.

“Re ne re le lesego go bona dikgetsana tsa rona tsa sekolo go tswa mo beseng”, ga bua Sbu Ndidi a wetse matswalo.

Bapalami ba ne ba **tlaletswe** jaaka setlamo sa dibese se ne sa kgone go romela bese e **nngwe**.

Setlamo sa toropo ya dibese se tlaa bo se siamisa dibese tsa yona tsotlhe go netefatsa gore bothata jo ga bo **ipoeletse**.

A go itewa!

Mola wa setlhogo

Ann MacDonald
Mmegi wa metshameko

Molathoko

Mo setlheng se se fetileng, Western Warriors ba ne ba bogisa Setlhophpha sa Kgwele ya Dinao sa Girls.

Ka Labobedi, Mary Sithole wa Super Girls o nositse dino di le pedi fa Anna Smith le Louise Parker mongwe le mongwe a tlaleeditse ka e le nngwe, go kgontsha Super Girls go fenza Western Warriors ka 4 – 0 ka Labobedi kwa Lebala la metshameko la New Town. “Go ne go le botlhokwa thata mo go rona,” ga bua mokatisi.

“Dingwaga tse pedi tse di fetileng re tshamekile kgatlhanong le bona, mme ba re fenza, ka jalo go ne go le botlhokwa go bona phenyo e.”

Jaanong go tla jang gore setlhophpha se tswe mo tathegelong mme se iteye mmaba wa sona ka **thupa** ya 4 – 0? Go ya ka mokatisi wa Super Girls, o se ka wa batla kgakala le lebota – ke lona le thibetseng Western warriors gore ba iphitlhele ba ragetse dikgwele di le tharo fela mo dinong.

“Le fa tota mokapotene wa rona a ne a gobetse, re tshamekile ka batlaleletsi ba rona mme ba dirile tiro e e bokgabane”, ga bua mokatisi.

“Phenyo e e tota e re **rotloeditse!**” ga bua Mary Sithole. “Nako nngwe le nngwe fa re tshameka sentle jaana mmogo go utlwala o ka re re ka fenza setlhophpha sefe kapa sefe.”

Mosimane o boloka botshelo jwa lesea

Mosetsana wa dingwaga di le tharo o ne a falosiwa mo nokeng ke mosimane wa sekolo, Dumisani Mkhize, wa Sekolopotlana sa New Town kwa Kwazulu-Natala.

Malatsi a mabedi a a fetileng, lesea le tlogetswe mo tlhokomeleng ya ausi wa lona wa dingwaga di le robedi yo o neng a itebala mme lesea la kgarakgatshegela kgakajana kwa nokeng.

Mme Dlamini wa Lefapha la Tlhabololo ya Setshaba a re bana ba tshwanetse go aga ba tlhokometswe ke mogolo yo o maikarabelo.

Setlhogo

Dumisani Mkhize wa dingwaga di le lesomepedi o sireletsa botshelo jwa lesea

TEACHER: Sign

Date

2 Go buisa dikgang

A re kwaleng

Lebelela nngwe le nngwe ya diathikele gape.
Morago o tlatse dikarabo tsa dipotso mo seralong.

Nnyaya	Molatlhogo ke eng?	Molathoko ke eng?	Tiragalo e diragetse leng? Bolela lethha.
1			
2			
3			
4			

A re kwaleng

Thala mola go golaganya mafoko a a ka fa molemeng le bokao jwa ona ka fa mojeng.

A re bueng

Setšhaba
Thatathata
fudugile
thefosano
tlhagelela gape
faposwa
dule

Tsamaile go tswa mo kgaolong e nngwe go ya kwa go e nngwe.
Palogotlhе ya batho ba ba nnang mo kgaolong.
Latlhegetswe ke tlhomamo
Ka bontsi, botlhokwa
Tlogile mo lefelong
Diragala gape
E nngwe, go emela

M e I A Y a
D i t l h o g o

P U L A e baka
M A T H A T A

MARULELO A
APESITSWE
KE NOKA

N T Š W A
e ntsha monna gore a
I K A T I S E

M o F E N Y /
O latlhegelwa ke tlhogo

Letha:

A re bueng

Tlhophha tse pedi tsa diathikele
tsa lokwalodikgang mme o di
tlhagise.

Dumelang bareetsl.
Dikgang tsa gompieno le
di buisediwa ke

Go diragetse eng?

Ke mang yo o neng a amega?

A re bueng

Makwalodikgang go le gantsi a dirisa ditshwantsho. Buisa ditshupetso tsa
batho ba mme morago o golaganye setlhogo le setshwantsho.

Tlatsa palo e e nepagetseng.

1 E nole!
Re bafenyi!

2 Ga ke batle go ya
kwa sekolong!

3 Ke goreng ke tshwanetse go
aga ke dira tirogae?

4 O tshwanetse go ja maungo a
mašwa le merogo mme wa
fokotsa mafura.

5 Go bothhokwa gore bana
ba buise letsatsi lengwe le
lengwe.

6 Ke itumetse thata!

TEACHER: Sign

Date

3 Go kwala athikele ya lokwalodikgang

A re direng

Rulaganya athikele ya gago ya lokwalodikgang.
Tlotla dipotso tse di mo mmepeng wa segokgo le molekane wa gago.

1 Go diragetse eng?

2 Tiragalo e diragetse leng?

5 Goreng?

3 Ke manng yo o amegileng?

4 E diragaletse kwa kae?

KWALA ATHIKELE YA LOKWALODIKGANG

- Tlhama molatlhogo o o gogelang maikutlo.
- Temana ya ntlha: mo polelong kana dipolelong tsa gago tse pedi tsa ntlha, o tshwanetse go bolelela mmuisi gore ke mang, eng, leng, kwa kae le gore goreng. Leka go ngoka maikutlo a mmuisi ka go simolola ka tlhagiso e e itumedisang, e e botlhale kgotsa e e makatsang.
- Temana ya mo mmeleng: Naya mmuisi dintlha tse di feleletseng. Tseneletsa nopoloo kana dinopoloo di le pedi go tswa mo bathong ba o ba botsoloditseng. Dirisa ditsejwana go bontsha gore ba reng.
- Temana ya bofelo: khutlisa ka nopoloo kgotsa polelwana e e gogelang.

● Dirisa mmepe wa tlhaloganyo go go thusa go rulaganya go kwala sekwalwa sa gago. ● Dira letlhomeso la sekwalatlhomo sa gago. ● Kopa tsala go runa sekwalatlhomo sa gago. ● Boletsa sekwalwa sa gago o bo o baakanya diphoso tse di setseng.

A re kwaleng

Kwala athikele ya gago ya lokwalodikgang mo phatlheng e e filweng. Naya lokwalodikgang lwa gago leina. Tlhama setlhogo se se gogelang mme morago o kwale dikgang tsa gago, o dirisa dintlha tse o di tlhamileng mo mmepeng wa tlhaloganyo. Fa o sena go dira se, arogana athikele ya gagwe le ba le mmalwa mo phaposiborutelong mme o bone gore ke ofe yo o nang le dikgang tse di monate.

Letha:

Matseno

E ne e le tiragalo efe e bile
e le kwa kae?

Thala setshwantsho o bo o
kwala setlhogo sa yona.

Leina la lokwalodikgang
le lethla

Mola wa setlhogo

Molathoko

Ke mang
yo o neng
a amega?
Ditlamorago
e nnile eng?

TEACHER: Sign

Date

4 Kwala sentle

A re kwaleng

Mabotsi ke dipotso. Gakologelwa go khutlisa ka letshwaopotso.

Mabotsi ke dipotso.
Gakologelwa go khutlisa
ka letshwaopotso.

O lwetse maabane.

A o

Ba ile kwa Durban ka Sedimonthole.

A ba

O buisitse lokwalodikgang maabane bosigo.

A o

Ba tabogile lebelo maabane.

A ba

Ba fentse motshameko wa bona maabane.

A o

O rekile moseso o mošwa.

A o

Ba ne ba tshamekile kgwele ya dinao fa pula e ne e na.

A ba ne

O ne a tshwerwe ke tlhogo.

A o ne

Pula e nele maabane.

A pula

Ntšwa e bogotse katse.

A ntšwa

Didiri le dithuanyisediri di dira mmogo. Mo polelong e e nepagetseng, sediri le thuanyisediri di a dumelana mabapi le bongwe le bontsi. Se se kaya gore fa sediri se le mo bongweng, thuanyisediri se tshwanetse go nna mo bongweng, mme fa sediri se le mo bontsing, thuanyisediri se tshwanetse go nna mo bontsing. Lebelela dikao.

1. **Mosimane o epa mosima.** (Mosimane a le mongwe)
2. **Basimane ba epa mesima.** (Go feta mosimane a le mongwe)

A re kwaleng

Dira gore sediri sengwe le sengwe se dumelane le thuanyi ya sona.

Thalela sediri mme morago o tlhophe thuanyisediri e e nyalanang le sediri.

1. Jabu **o/ba** kwa Polokwane.
2. Mosetsana **o/ba** tshameka bolotloa ya setlhophha sa ntlha.
3. Basimane ba babedi **ba/o** kgweetsa dikoloi tsa bona tse di tshamekisang.
4. **Rona o/re** tshamekela setlhophha sa kgwele ya dinao sa ba ba ka fa tlase ga dingwaga di le 12.
5. Setlhophha **sa/tsa** porofense **se/di** itsupile **se/di** gaisa mo nageng.

Letha:

Maemedi a batho

Jaanong re ya go lebelela maemedi.

Thalela maemeditho mo go nngwe le nngwe ya dipolelo tse.

A ke ona maemeditho:
lona, ena, nna
bona, nna, rona

A ke ona maemeditho:	Rona re bana.
Ena ke mosetsana.	Wena o tsala ya me ya bothhokwa.
Ena ke mosimane.	Bona ba tshameka kgwele ya dinao.
Lona ke lelomo.	Re ja dijotshegare tsa rona.

A re kwaleng

Jaanong lebelela lenaneo le leleejana le la maemeditho mme morago o a thalele mo dipolelong tse di fa tlase.

MAEMEDI A BATHO

Nna	ke	ba	bona	e	yona	tsona
Wena	re	rona	o	ena	gago	

Buka ele ke ya me.	O tshotse buka ya gagwe mo kgetsaneng.
Ke mo file buka.	Ena ke buka ya gago.
Re ba file seaparo sa kgwele ya dinao.	Ke ba file dimonamone.

Re itse gore maemeditho ke eng. Gape go na le mefuta e mengwe ya maemedi, a tshwana le, **maemedimaitiri**. Lebelela seralo e e fa tlase mme o bone gore ke afe.

MAEMEDI A BATHO		MAEMEDI A MAITIRI
Ke	nna	bonna
re	rona	borona
wena	o	bowena
ena	se	boena
sona	yona	bosona
tsona	di	borona
jalojalo		bobona

Lebelela dipolelo tse di latelang mme o thalele maemeditho le maemedimaitiri.

O tshwanetse go itumelela bowena mo malatsing a boikhutso.	O kgona go apara ka boena jaanong gonne o na le dingwaga di le nne.
O ikgobaditse ka boena fa ne a wa mo setlhareng.	Ke ithusa ka bona go batla dijo fa ke tshwerwe ke tlala.
Ba itlhokomela ka bobona fa batsadi ba le kwa ditirong gonne le boela.	

Leemedi la leitiri ke leemedi le le simololang ka "bo-", le bidiwa leitiri gonne le boela mo sediring kgotsa mo leemeding.

TEACHER: Sign

Date

Mosetsana wa sekolo o sireletsat botshelo jwa mosimane

- Pele o simolola go buisa athikele ya lokwalodikgang, lebelela molatlhogo le senepe. Leka go dira gore athikele e bua ka ga eng.

A re buiseng

Mmegadikgang, E Smith

Mosupologo 27 Tlhakole 2015

Mothumi yo mošwa o a sireletsat

Bongi Shabalala, wa dingwaga tse 12 yo e leng morutwana wa Mophato wa 5 kwa Sekolong sa poraemari sa Boithabisodani, o falodisitse botshelo jwa mosimane wa sekolo yo o neng a nwela mo letamong. Rapula Sebolao wa dingwaga di le robedi o ne a thuma mo letamong la Phatudi gaufi le sekolo ka Labotlhano mo maitisiboeng.

Go ya ka dipegelo, mosimane wa Mophato wa 3 o ne a leka go kodumela go tswa mo setlhareng mme a thula kala ya setlhare pele a thobunyela mo metsing.

Bongi ka a ne a le mo tseleng ya go ya gae go tswa kwa sekolong, o ne a bona mosimane a phaphasela mo letamong.

Mme ka bonako a kodumela gore a tle a falose botshelo jwa gagwe. Ke mokapotene wa go thuma kwa sekolong sa gagwe e bile o na le setlankana sa Thusopotlako.

Bongi o ne a tlisa mosimane mo lebopong mme a mo tsosolosa. O ne a itse go tsosa motho ka molomo-mo-molomong. Ba

Sefapaano se Sehibidu ba re bokgoni jwa go boloka botshelo bo tshwana le jo ga bo bothata mme o tshwanetse go bo direla ka bonako.

Fa go hema ga mongwe go khutla, o tshwanetse go direla ka bonako thata.

Ka lesego tsala ya ga Bongi, e leng Amo Khunou, le ena o ne a feta kwa **tiragalang ya kotsi**.

Ntšwa ya gagwe ya simolola go bogola mme a tsamaela kwa **lefelong le** Bongi a neng a thusetsa mosimane teng. O ne a tsibosa mogokgo wa sekolo, mme a leletsat ba ditirelo tsa phaloso.

Bongi o tlala amogela kabotshelo jwa ga Rapula Sebolao.

Mogokgo, e leng, Mohumagadi Makhanya, o rile o setse a kgalemile bana ba sekolo gore ba itshole sentle mme ba se ka ba ya kwa letamong ba le bosi.

Mogokgo o kopile bana bottle gore ba tsenele dithuto tsa Thusopotlako le tsa go thuma.

A re bueng

Bolelela molekane wa gago, ka tatelano e e nepagetseng, se se begilweng mo athikeleng ya lokwalodikgang.

Letha:

A re kwaleng

Buisa athikele ya lokwalodikgang mme morago o
arabe dipotso tse.

Molatlhogo wa lokwalodikgang ke eng?

Molathoko wa lokwalodikgang ke eng?

Kotsi e e diragetse ka letlha lefe? (Tshedimosetso: e dira go tloga ka letlha la lokwalodikgang.)

Go diragetse eng ka ga Rapula Sebolao? Kwala dipolelo di le tharo go tlhalosa gore o diragaletswe
ke eng. Simolola dipolelo tsa gago jaaka o supediwa fa tlase.

1) Sa ntla o

2) Morago o

3) Kwa bokhutlong o

Ke bokgoni bofe jo Bongi o neng a na le bona jo bo sireleditseng botshelo jwa ga Rapula?

Lebelela kwa morago kwa athikeleng ya lokwalodikgang. Thalela
mainatota (maina a batho le mafelo) ka **bohibidu** mme maina a a
tlwaelegileng (maina a dilo) ka **botala jwa legodimo**. Jaanong tlatsa
maina ka fa tlase ga ditlhogo tse di nepagetseng.

Mainatota ke maina
a batho le mafelo. Ka
gale a simolola ka
tlhakakgolo.

MOTHÔ		LEFELÔ		SELÔ	
Bongi		Sekolo sa Bolthabisodani		setlhare	

TEACHER: Sign

Date

6 Merero ya puo

Puopegelo

Re dirisa disete tse pedi tsa ditsejwana fa leina la sebui le fiwa fa gare ga se se buiwang, jaana:

- “Ke go kopile gabedi,” ga bua mme, “go tlhatswa sejana sa gago.”
- “Tsweetswee, sela matlakala,” ga bua morutabana. “Mabala a go tshamekela a maswe.”

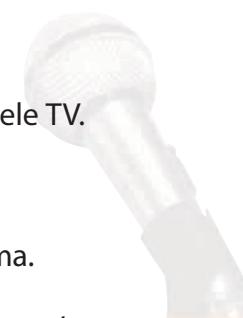
A re kwaleng

Tlatsa ditsejwana mo dipolelong.

1	A o tlaa ya kwa toropong ka baesekele? Ga botsa Bongi.
2	Motshameko wa kgwele ya dinao wa Lamatlhatso o kwa kae? Ga botsa Amo.
3	A o setse o bone filimi ya Shreke?
4	A o ya go buisa buka ya Ka moo Mmutla o tsieditseng Tau le Kwena?
5	Ke tshwanetse go buisa buka e go tweng Motshameko wa bana.
6	Fetsa tirogae ya gago, ga goeletsatso mme, go sa nneng jalo ga o bogele TV.
7	O mo mathateng! Ga goeletsatso Thami. Mmaago o go bone.
8	Ke lapile e le ruri, ga bua Mandu. Ke ya go robala ka ura ya 7 thapama.
9	Kuku ele e lonko lo monate, Nkoko a raya Mandu, jaaka a e ntsha mo ontong.
10	Ke eletsatso, ga bua Kedibone, gore ke ka itse gore morutabana wa me e ya go nna mang ngwaga o o tlang.

Fa re kwala ka ga filimi, DVD, video kgotsa buka, re tsenya leina la teng mo ditsejwaneng, jaana:

- Ke bone filimi e go tweng, “Bad Buddies”.
- Ke buisitse “Tsa fa isong”.

Kwalolola dipolelo tse ka pakajaanong, jaaka e kete ditiragalo tsotlhe di diragala gona jaanong.

Bongi o falodisitse mosimane wa sekolo yo o neng a betwa mo letamong.

Mosimane o ne a leka go thobunyela mo letamong go tswa mo kaleng ya setlhare.

Bongi o ne a thobunyela mme a tlisa mosimane mo lebopong.

Letha:

A re kwaleng

Lebelela dipolelo tse di fa tlase mme o tlose tse di sa bueng ka ga setlhogo.

Morago o kwale temana mo phatlheng e e fa tlase. O tlaa tshwanelo go tlhomaganya dipolelo sentle.

Bongi o falodiste botshelo jwa mosimane.
(polelotlhogo)

Mosimane o thobunyetse mo letamong.

Bongi o bone mosimane mo metsing.

Matlhare a matala.

O ne a thula kala ka tlhogo mme a wela mo metsing.

Temana e e siameng e tshwanetse go nna le kakanyokgolo e le nngwe kgotsa polelotlhogo (kgankgolo). Lefelo le lentle la go bua ka ga setlhogo ke mo polelong ya ntlha. Fa o batla go bua ka ga setlhogo se sengwe, o tshwanetse go simolola temana e ntšhwa.

Letamo le lentle.

Ka lesego Bongi o ne a feta ka tsela.

A re kwaleng

Thalela kakanyokgolo kgotsa setlhogo mo polelong nngwe le nngwe.

Tsala ya me o rata ke go siiwa ke bese letsatsi lengwe le lengwe.

Ke ya kwa ikatisong ya sethophsa sa mmno letsatsi lengwe le lengwe la bobedi.

Mogala wa me wa letheka o wele mme wa thubega.

Ke latlhile buka gonne e ne e le metsi.

TEACHER: Sign

Date

7 Go itlhokomela

A re kwaleng

- Go na le diathikele tse pedi tsa dikgang mo tsebeng e.
- Lebelela melatlhogo o bo o lebelele ditshwantsho.
- O akanya diathikele di bua ka ga eng?
- A o nagana gore di bua ka selo se se tshwanang?

Dikgang tsa Letsatsi le Letsatsi

13 Mopitlwé 2015

MELAO E MEŠWA YA GO TSUBA E SIRELETSABANA

Bana ba ba fetang seripa sa bana ba lefatshe ba hema mowa o o leswefaditsweng ke mosi wa motsoko, mme 5% ya melelo yotlhe mo Aforikaborwa e bakwa ke disakarete.

Melao e mešwa e e kgatlhanong le go tsuba e oketsa tshireletsego ya bana.

Mokgatlho wa Lefatshe wa Boitekanelo o re kgalema ka go re go tsuba-o-sa-tube (go hema mosi wa sekerete sa mongwe) ke kotsi e kgolo ya boitekanelo bogolosegolo mo baneng.

Melao ya Aforikaborwa yo mošwa e lebisitse go kganelo batho go tsubela gaufi le bana.

Se se tlaa ba sireletska kgatlhanong le mosi o o kotsi o ba o hemang o o bakang mafatlha a magolo, go letska molodi ka mafatlha, boronkhaitisi kgotsa malwetse a mangwe a mafatlha.

Go ya ka melao e mešwa, go tsubela mo koloing o tsamaya le bana ba ba ka fa tlase ga dingwaga di le 12 go ileditswe, mme ba ba ka fa tlase ga 18 ga ba a letlelelwa mo lefelong la go tsubela.

Gape, ditlamo tsa disekerete di tshwanetse go baya ditshwantsho mo dipaketeng tsa disekerete go bontsha ka moo motsoko o sa siamelang boitekanelo jwa batho ka teng, e bile ga di a tshwanelo go dirisa mareo a tshwana le “bokgakga jo bonnye”, “botlhofo” le “bokoanyana” mo disekereteng tsa tsona.

Ditlamo dingwe tsa disakarete di gatisa mareo a mo dipaketeng tsa tsona gonane a dira gore batho ba akanye gore disekerete tse di “bokoanyana” ga di kotsi thata jaaka disekerete tse di tlwaelegileng. Mme tota se se a tsietsa.

Disekerete tse di bokoanyana ga di fokotse kgonagalo ya bolwetse.

Khansele ya Bosetšhaba e e Kgatlhanong le go Tsubaset (KBKT kgotsa NCAS) e tshwaela jaana: “molao o mošwa o tlaa thusa thata mo boitekanelong jwa setšhaba.

Maaforikaborwa a ka nna 22% a a tsuba mme peresente e nngwe ya 78% ga e rate go hema mosi wa motsoko wa motho yo mongwe.

Go tsuba ke gona go bakang loso lo lo bonako, lo lo ka thibelwang. Motsoko o bolaya Maaforikaborwa a le 44 000 ngwaga le ngwaga, mme palo e e feta gararo palo ya batho ba ba bolawang ke dikotsi tsa tsela.”

National Geographic Kids

August 2015

Aparetswe ke mosi

Fa motlhokomedi wa ngwana Maria Howard a utlwa Willie wa papagae a re “Mma, Leseal!” o ne a itse gore sengwe se phoso.

O ne a tabogela go bona gore go diragetse eng mme a lemoga gore ngwana wa dingwaga di le 2 Hanna Desai o kgamilwe ke dijo mme o ne a setse a talafala gonane a ne a sa kgone go hema.

Maria o ne a kgona go ntsha dijo (a dirisa tegeniki e a e ithutileng kwa phaposing ya gagwe ya thusopotlako) mme botshelo jwa ga Hanna jwa bolokesega.

Willie wa papagae o ne a itse gore Hanna o ne a le mo bothateng mme o

ne a batla gore Maria a thus.

Moitseanape wa dipapagae wa Thutafatshe ya Bosetšhaba a re dipapagae ke dinonyane tse di bothale thata.

“Di kgona go utlwa maemo a a tshosang le pele a diragal.

Di nna le kgolagano e e tiileng le batho mme di itse go lemoga kotsi.”

Gompieno Hanna o itekanetse e bile o itumetse mme Willie wa papagae ga a kitla a a mo letla gore a tswe mo mathlong a gagwe.

O mo sala morago gongwe le gongwe kwa a yang teng mme a ntse a gotlhola, “Ke a go rata.”

(Ranotswe National Geographic Kids August 2010)

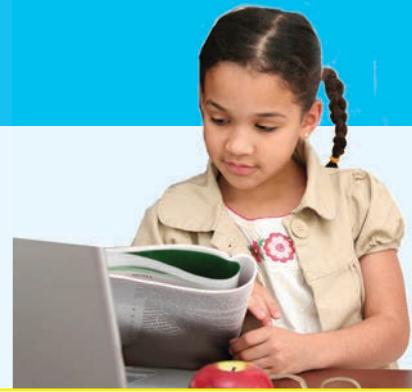

Letha:

A re kwaleng

Buisa diathikele tse pedi tsa dikgang
mme morago o arabe dipotso tse.

Diathikele tse pedi tse tsa dikgang di na le eng se se tshwanang?

[Empty yellow-lined writing space]

Melao e e kgatlhanong le go tsuba e tlaa sireletsa bana jang?

[Empty red-lined writing space]

Ke goreng go tsietsa go re "tshuba" mo paketeng ya sekerete?

[Empty blue-lined writing space]

Ke baitseanape bafe ba ba nopolwang mo athikeleng e e kgatlhanong le go tsuba?

[Empty green-lined writing space]

Ke moiitseanape ofe o o nopolwang mo athikeleng ya papagae?

[Empty purple-lined writing space]

Go tsuba go go upaletseng ke eng?

(Tshedimoso: Lebelela tlhaloso e e mo magareng ga masakana mo athikeleng ya lokwalong.)

[Empty red-lined writing space]

Khathune e e tlhagisa eng ka ga go tsuba?

[Empty orange-lined writing space]

TEACHER: Sign

Date

Go bua ka ga dikgang

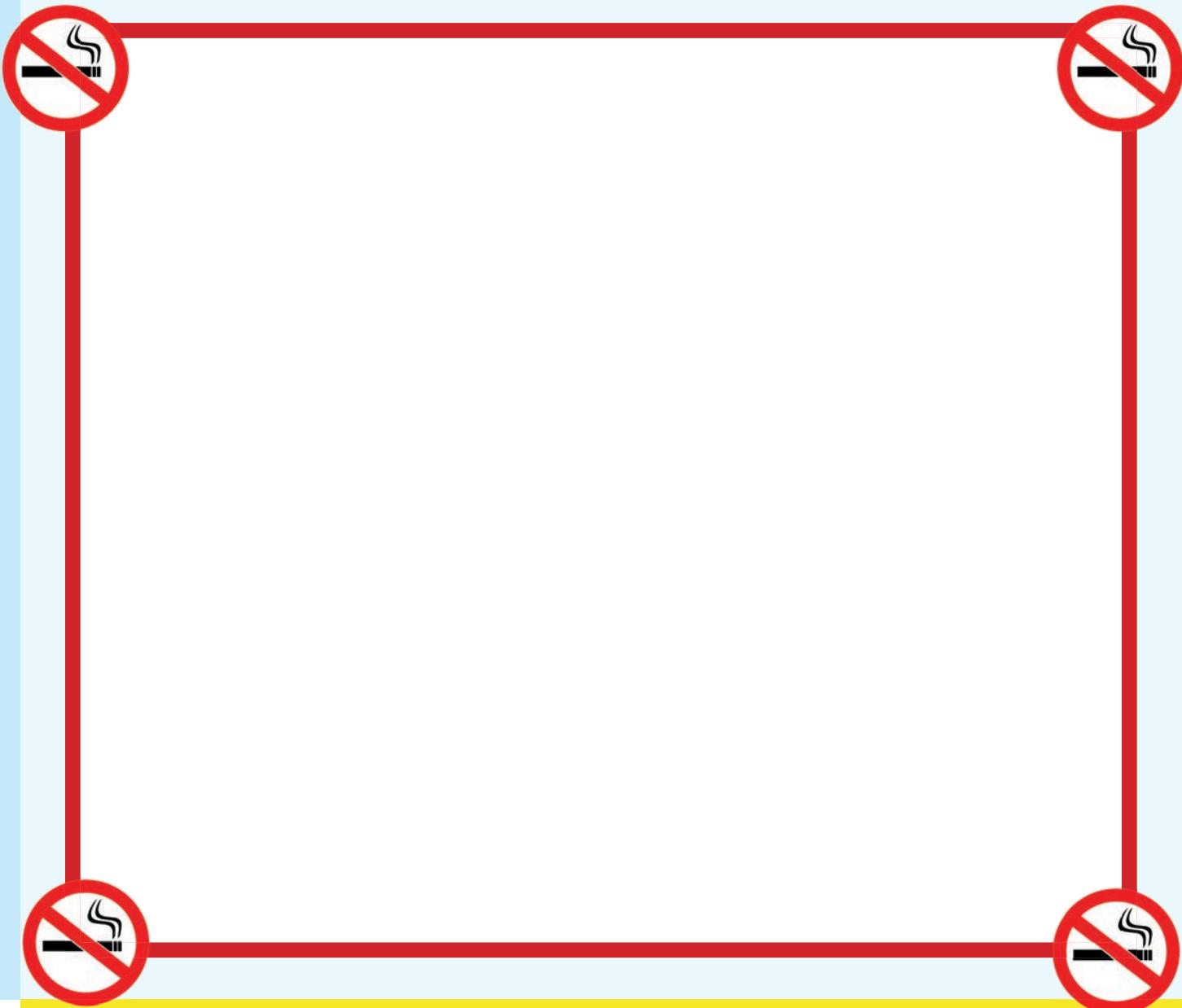

A re bueng

Baakanya tlhagiso ya go bolelela barutwana ba Mophato wa 6 ka ga dikotsi tsa "go tsuba go go upaletseng" le gore ke eng go sa itekanelo. Kwala dintlhakgolo di le nne tse o tlaa di tsenyeletsang mo puong ya gago. Sekaseka lenaneonetefatso le le mo tsebeng e e fa thoko.

Jaanong dira phousetara go bontsha gore go tsuba gaufi le bana ga go a siama. Fa o sena go fetsa phousetara ya gago, dirisa lenaneonetefatso le le mo tsebeng e e fa thoko go e tlhatlhoba.

MAFOKO A

A Kgaoganyo ya mafoko

Š Thala mola go kgaoganya mafoko
W a go ya ka dinoko mme morago o
A tlatse palo ya dinoko tse o di bonang.
A Morago o tlhophe mafoko a le robedi
mme o a dirise go bopa dipolelo mo
bukeng ya gago.

A re kwaleng A tse ke dipotso, ditlhagiso kgotsa ditaelo?

Tlatsa ka kgotsa kgotsa .

Bese e tlaa tloga ka nako mang

O se ka wa tshela roboto fa e le khibidu

A o ya go tshameka tshese ka moso?

Tswakanya botoro le sukiri mmogo.

Ke letsatsi le le mogote.

A o akanya gore pula e tlaa na ka moso?

A re kwaleng

Dirisa lenaneonetefatso le go tlhatlhoba tlhagiso ya gago le phousetara.

lenaneonetefatso la phousetara		
A setlhogo se ngoka maikutlo?		
A phousetara e na le sethwantsho go tshegetsa molaetsa?		
A o nagana gore molaetsa o tlaa tlhotlheletsa batho gore ba se ka ba tsuba?		
A tshedimosetso e e mo phousetareng e nepagetse?		
Phousetara e ka tokafadiwa jang?		

Thefosano	<input type="text"/>	tsamaya	<input type="text"/>	kotsi	<input type="text"/>
Lemoga	<input type="text"/>	noko	<input type="text"/>	tlhagelela	<input type="text"/>
Diragetse	<input type="text"/>	bapalami	<input type="text"/>	tlhagisa	<input type="text"/>
Fa/ro/lo/ga/na	5	potso	<input type="text"/>	go tlhama	<input type="text"/>

Lenaneonetefatso la tlhagiso

A ke tlhagisitse puo ya me ka bokgabale?			
A ke file tshedimosetso e e lekanetseng ka ga setlhogo?			
A ke dirisitse puo e e Lebaneng bareetsi ba me?			
A ke ne ke kgona go bua le go leba bareetsi ba me fa ke ntse ke bua?			

Ka moo Mmutla o tsetseng Tlou le Leruarua ka teng

A re bueng

- Lebelela ditshwantsho mme o bereke gore o akanya gore kgang e e ka ga eng.
- Lebelela baanelwa ba ba farologaneng le maitshetlego a kwa kgang e diragalelang teng.
- Buisa temana ya ntlha le ya bofelo ya sekwalwa. Bolelala pele gore go ya go diragala eng. Morago o bapise se o se buisitseng le se o se banetseng pele.

A re kwaleng

Letsatsi lengwe Mmutla o ne o tsamaya mo lebopong fa o bona Tlou le Leruarua ba bua mmogo. O ne a batla go utlwa gore ba reng, mme a robala mo motlhabeng a reetsa ka tlhwaafalo.

Leruarua le ne la re: "Tlou, o phologolo e e maatla go gaisa mo lefatsheng mme nna ke phologolo e e maatla go gaisa mo Lewatleng. Fa re ka dira mmogo re ka kgona go dira gore diphologolo tse dingwe di dire se re se batlang."

"Ee," ga bua Tlou, "O bua nnate! Ke kakanyo e ntle eo. Re tshwanetse go dira mmogo."

Mme Mmutla wa bua ka pelo wa re, "Ga ke ye go letla se go diragala. Ga ba kitla ba ntaola. Ke ya go ba tsietsa." A tswa a tsamaya, a tlolatlola, a tlolatlola, mme a kgokologela kwa lebopong mme a tsena mo sekgweng.

Kwa teng a fitlhela mogala o moleele o o thata. Morago a boela kwa lebopong go ya go bua le Leruarua.

"Leruarua," ga bua Mmutla, "O phologolo e e maatla go gaisa. A nka go kopa go nthusa?"

"Ee, thata," ga bua Leruarua, le ikutlwa le itumetse gonno a kopiwa go thusa ka ntlha ya gobo a le maatla thata. "Ke ka go thusa ka eng?"

"Dumela, Leruarua," ga bua Mmutla, "Ke na le kgomo e e totometseng mo seretseng kwa morago kwa mo sekgweng. A o ka nthusa go e goga gore e tswe mo seretseng?"

"Ee," ga bua Leruarua. "Ke tlaa itumelela go go thusa."

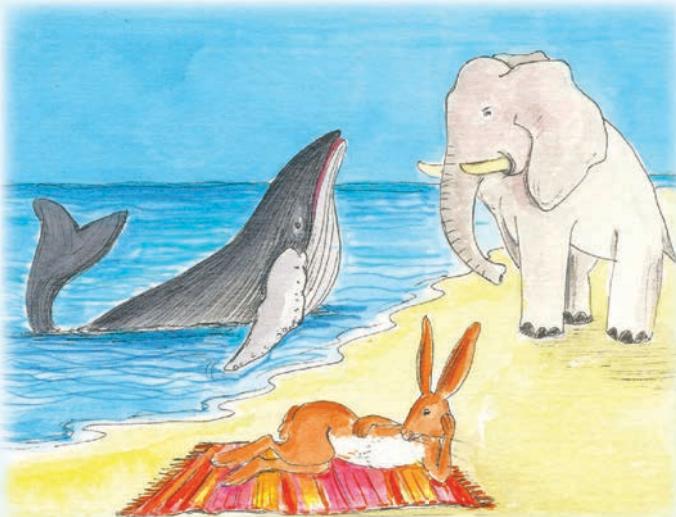
Ka jalo, Mmutla wa bofelela mogala mo mogatleng wa Leruarua.

Mme a re, "Ke tlaa ya go bofa ntlhana e nngwe ya mogala mo kgomong ya me.

O eme go fitlha ke letsa moropa wa me mme o bo o simolola go goga."

Mmutla wa tlogela Leruarua fa lebopong mme wa ya go batla Tlou.

- Setlhophpha sengwe le sengwe se na le dikgang tsa sona tse di rategang tse batho ba di tlotlang kgabetsakgabetsa.
- Dikgang tse di bidiwa dinaane.
- Kgang e ke naane ka ga Mmutla o o tletseng mathaithai.

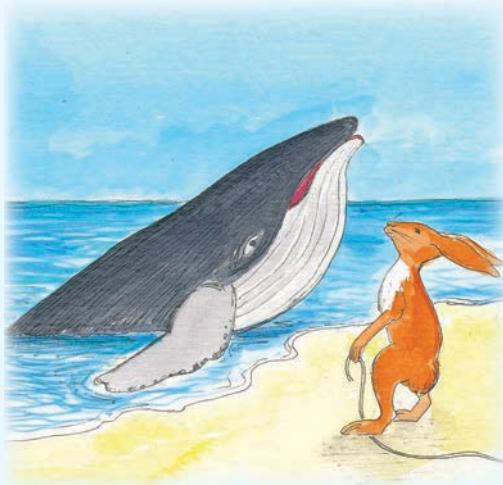

Pele o buisa

- Leba ditshwantsho le ditlhogo mme o leke go akanyetsa pele gore sekwalwa se tlaa nna ka ga eng. ● Buisa tsebe ka bofelo go bona gore o ya go buisa ka ga eng.

Fa o ntse o buisa

- Bapisa kakanyetso ya gago le se o se buisang. ● Fa o sa tlhaloganye karolo, e buise gape ka iketlo. E buisetse godimo.

"Tlou," ga bua Mmutla, "O phologolo e e maatla go gaisa. A nka go kopa go nthusa?"

"Ee, thata," ga bua Tlou, e ikutlwa e itumetse gonne e kopiwa go thusa ka ntlha ya gobo e le maatla thata. "Ke ka go thusa ka eng?"

"Dumela, Tlou," ga bua Mmutla, "Ke na le kgomo e e totometseng mo seretseng kwa morago kwa mo sekgweng. A o ka nthusa go e goga gore e tswe mo seretseng?"

"Ee," ga bua Leruarua. "Ke tlaa itumelela go go thusa. Ke maatla thata mo ke ka gogang dikgomo di le masomeamabedi!"

"Ke a leboga," ga bua Mmutla, mme Mmutla wa bofelela ntlhana e nngwe ya mogala mo selopong sa Tlou.

"Ke tlaa ya go bofa ntlhana e nngwe ya mogala mo kgomong ya me. O eme go fitlha ke letsamoropa wa me mme o bo o simolola go goga." A rialo mme a tsamaya.

Fa a le mo sekgweng, Mmutla a dula fa fatshe mme a letsamoropa o mogolo.

Leruarua la simolola go goga mme Tlou le yona ya simolola go goga mme mogala wa gagamala thata. Tlou ya tsaya karolwana ya mogala ya o thatha mo selopong, mme Leruarua la iphitlhela le gogelwa kwa lebopong.

Se sa dira gore le tenege thata, mme la kodumela mo lewatleng. La goga kgogo e e maatla go gaisa!

Kgogo ya Leruarua ya dira gore Tlou e relelele kwa lebopong mme ya tsena mo lewatleng.

Tlou ya tenega thata, mme ya goga ka maatla. Fa e thifola mogala, Leruarua la tswa mo metsing.

"Ke mang yo o nkogang?" ga goeletsa Leruarua.

"Ke mang yo o nkogang?" ga goeletsa Tlou.

Morago tsa bona gore ke tsona di tshwereng dintlhana tsa mogala.

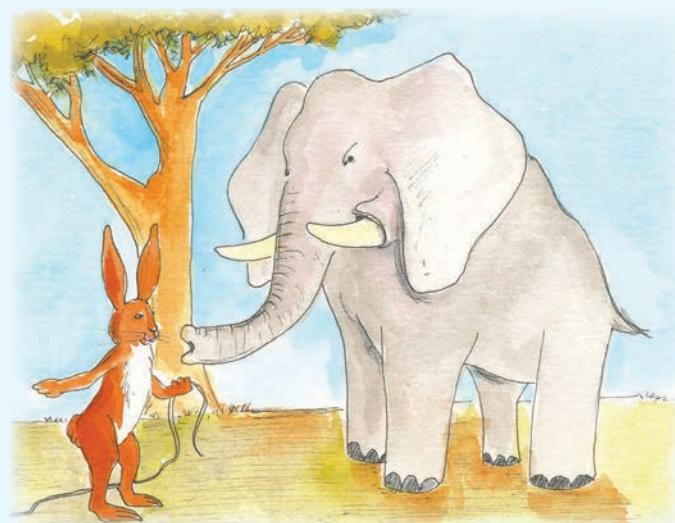
"O ntsieditse!" ga rora Tlou.

"Ke tlaa go ruta gore o se ka wa tlhola o tshamekela mo go nna!" ga bua Leruarua. Ba simolola go goga mogala gape. Mme ka eno nako mogala wa kgaoga, mme Leruarua le Tlou boobabedi ba wela kwa morago.

Se sa dira gore ba tenege thata moo ba neng ba sa batle go buisana gape.

Ka jalo, boobabedi ba se ka ba tlhola ba busa diphologolo tsotlhe mo lefatsheng le diphologolo tsotlhe mo lewatleng.

Mmutla wa nna mo sekgweng, mme wa tshega, wa bo wa tshega mme wa tshega.

Go akanya ka ga Mmutla, Leruarua le Tlou

A re bueng

Go akanya ka ga kgang.

- Poloto ya kgang ke eng?
- Tlou le Leruarua ba ne ba akanya gore ba tshwanetse go dira eng mmogo?
- Ke eng o akanya gore Mmutla o ne o batla go thibela leano la bona?
- Ao akanya gore Tlou le Leruarua ba a buisana gompieno?
- Ke eng o akanya gore Mmutla o ne a bona leano la bona e le la go tshegisa?
- Bolelela molekane wa gago kgang e ka tatelano e e nepagetseng.

A re kwaleng

Fa Mmutla o ne o batla go utlwa gore Leruarua le Tlou ba bua ka ga eng, o ne a dira eng?

Mmutla o ne wa kopa Leruarua le Tlou go mo thusa ka eng?

Mmutla o ne wa thathetsa mogala mo go eng?

Go ne ga diragala eng ka ga Leruarua le Tlou?

Ke goreng Mmutla o ne wa tabogela mo sekgweng?

A o ka rata go nna le tsala e e tshwanang le Mmutla? Goreng?

Naane ke kgang e e buang ka ga dibopiwa tsa metlholo, diphologolo, dijwalo le mafelo. E tlotla kgang e e nang le molaetsa o o rutang.

Dinaane tse dintsi di na le diphologolo tse di kgonang go bua e bile tse dintsi di na le mebutlanyana, mebutla le diphokojwe tse di tsayang mathhakore tse di matlhajana kgotsa tse di tsietsang baanelwa ba bangwe. Go tsaya lethhakore ke go dira eng?

Letha:

Tlatsa matlhaodi a le 6 a a tlhalosang Mmutla.

A re kwaleng

Re itse gore baanelwa ba ntse
jang mo kgannyeng go ya ka
se ba se buang kgotsa se ba se
dirang.

Dirisa matlhaodi go kwala temana go tlhalosa Mmutla. Dira letlhomeso la sekwalotlhamo tlhaloso ya teng. Kopa tsala ya gago go baakanya diphoso mme morago o kwale tlhaloso e e siamisitsweng mo phatlheng e e filweng.

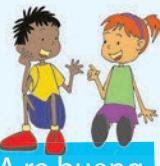

Jaanong tlhalosa semelo sa tsala ya gago ya botlhokwa. Bua gore ke eng e le tsala ya gago ya botlhokwa le gore o rata eng ka ga gagwe.

TEACHER: Sign

Date

Ka moo mmatlanyana o tsieditseng Tau le Kwena ka teng

A re bueng

Lebelela ditshwantsho tse robedi tse ka kelotlhoko go bona gore kgang e ka ga eng. Morago o bereke le molekane wa gago.

- Bua gore go diragala eng mo setshwantshong sengwe le sengwe. Kgang e e ratile go tshwana le ya ntlha.
- Jaanong tlota kgang ka mafoko a diphologolo. Se se kaya gore kgang e bopiwa ke dilo tse diphologolo di di buang.

Kwala mokgwaritsokgwaritso wa gago mo pampitshaneng, mme o kope tsala ya gago go o baakanya.

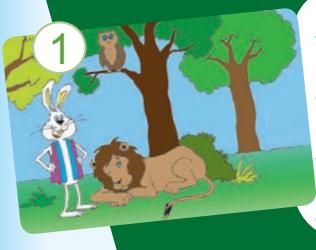
Dirisa mafoko a go go thusa.

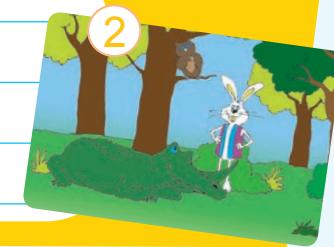
A re kwaleng

Morago o kwale kgang ya gago sentle go bapa le ditshwantsho tse di nepagetseng.

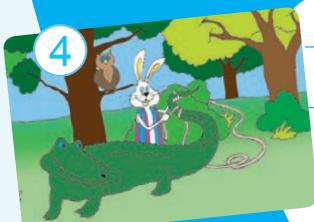

1

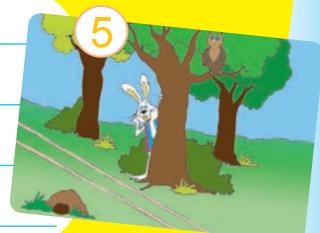

2

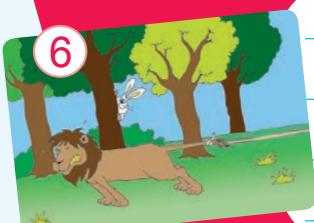
Letha:

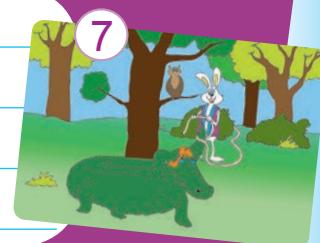
4

5

6

7

8

TEACHER: Sign

Date

23

Mefuta e e farologaneng ya maina

O setse o itse ka ga maina a a tlwaelegileng le mainakgopololo.

Maina a a tlwaelegileng

Ano ke maina a dilo tse o kgonang go di bona le go di ama.

Setulo

buka

Mosimane

sekolo

Jaanong kwala maina a a tlwaelegileng a mangwe a gago.

Mainatota

Ano ke maina a a kgethegileng a batho, dibuka, difilimi jalojalo. Mainatota go le gantsi a simolola ka tlhakakqolo.

Jabu

Sekolo sa ga Jabulani

Tlatsa maina a batho le a mafelo mo seralong e e fa tlase.

Batho	Mafelo

Mainagoboka

Motlhape

Motshitshi

Ano ke maina a batho kgotsa a mafelo. Mainatota go le gantsi a simolola a tlhakakqolo.

Kwala mainagoboka a mangwe.

Mainakgopololo

Ano ke maina a dilo tse re sa kgoneng go di bona, ama, nkgelela, kgotsa go di utlwa.

letshogo

Boitumelo

tlhonya

letshogo

tenego

ketsaetsego

Kwala mainakgopololo a mangwe.

A re kwaleng

Tlhaola maina a go ya ka dikholomo tse di nepagetseng. Dirisa ditlhakakqolo mo mainatoteng otlhe.

Khalentara	boitumelo	setulo	lorato	amo	tlhwatlhwa
kobo	Jacob	tenego	kitso	leino	smith
tshepo	hutshe	boikgantsho	khomputara	buka	zuma
nnete	tidimalo	thotloetso	mangaung	polokwane	phukwi

MAIN A A TLWAELEGILENG

MAINATOTA

MAINAGOBOKA

Letha:

A re kwaleng

Maele

Bua le setlhophha sa gago ka ga bokao jwa nnete jwa maele a a totobaditsweng. Morago o kwale gore o akanya maele a kaya eng.

Rre o ya go jela nkoko nala. O tlaa mo ela dijo tse di monate.

Go lebelela maele

dipuo tsotlhe di na le ditlhaloso tse di sa kayeng se di se buang. Go fa sekao, fa re re "O ntshitse katse mo kgetseng", re kaya gore o ntshitse sephiri.

Kgaitsadi yo monnye o lomile mme tsebe. Jaanong mongwe le mongwe o a itse.

Jabu o ja nku meno. O aga a ithobaletse motshegare otlhe.

Ke kopa tsela bagaetsho. Nako e setse e ntshiile.

Thala ditshwantsho go sediatsa a mabedi a maele.

Morago o golaganye mafoko a le malatodi a ona. Fa o sena go dira jalo, o kgaoganye lefoko lengwe le lengwe go ya ka dinoko tsa lona.

Malatodi ke mafoko a a kayang se lefoko le lengwe le sa se kayeng, a a ganetsana.

Nnye	monate	bonolo	malatodi	mosweu
Go/la/ga/nya	sefanyetso	sebate	tidimalo	monate

TEACHER: Sign

Date

Monna yo o rekileng moriti

A re bueng

- O akanya eng ka ga setlhogo sa papetlanatiro e?
- A o nagana gore kgang e e tlaa nna ka ga sengwe se se diragetseng ka nnete?

Jaanong lebelela ditshwantsho mme o akanye ka ga gore naane e e tswa kwa nageng efe?

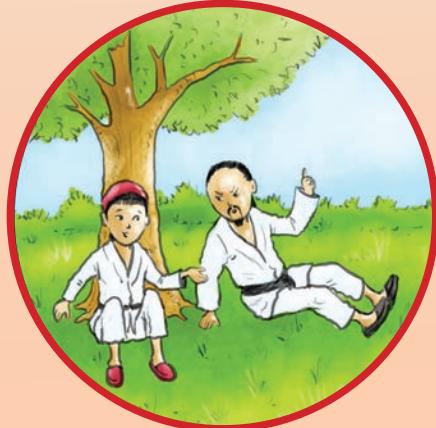
A re kwaleng

Go kile ga bo go na le monna yo o neng a humile thata. Ka go tlhoka lesego, o ne gape a le ngame e bile a le pelomaswe.

O ne a le ngame le pelomaswe thata mo batho botlhe ba motse ba neng ba mo tshaba. Ga go ope yo o neng a ka leka go atamela ntlo ya gagwe e bile go ne go se ope yo o neng a ka bua le ena.

Ya re ka letsatsi lengwe le le mogote thata monna yo o ngame yo a robala mo moriting ka fa tlase ga setlhare se se ka kwa ntle ga ntlo ya gagwe. Fa a tsoga a fitlhela monnanyana fa thoko ga gagwe, le ena a ja monate wa moriti.

Monna wa mohumi: O dira eng fa? Tsamaya, moriti o ke wa me!

Monnanyana: Moriti o ga se wa gago. Setlhare se ke sa motse.

Monna wa mohumi: Huuu! Setlhare se le moriti wa sona ke tsa me!

Monnanyana: Go siame gee rra, tsweetswee rra, ke batla go reka moriti wa setlhare sa gago.

Monna wa mohumi: O ka se ka wa reka moriti wa me ka digautanyana tse tlhano.

Monnanyana: Tsaya gee, mong wa me, tsaya gauta ke e. Ke a go leboga, motlotlegi. Jaanong ke nna mong wa moriti o

Monna wa ngame o ne a tsenya gauta mo kgetsaneng ya gagwe, a tshegatshega a le esi mme a boela mo ntlong ya gagwe.

Moragonanya letsatsi la simolola go phirima mme moriti wa setlhare

Pele o buisa

● Leba ditshwantsho le ditlhogo mme o leke go akanyetsa pele gore sekwalwa se tlaa nna ka ga eng. ● Buisa tsebe ka bofeso go bona gore o ya go buisa ka ga eng.

Fa o ntse o buisa

● Bapisa kakanyetsa ya gago le se o se buisang. ● Fa o sa tlhaloganye karolo, e buise gape ka iketlo. E buisetse godimo.

Letha:

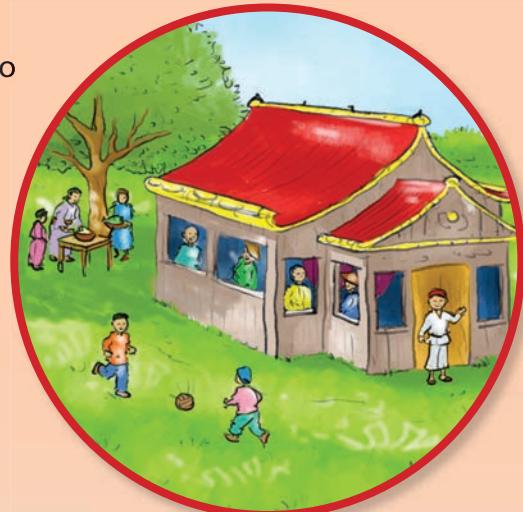
wa lelefala go fitlha o apesa ntlo ya monna yo o ngame. Morago monnanyana a tsena ka bogathlamelamasisi mo ntlong.

Monna wa mohumi: O dira eng mo ntlong ya me? Tswaya fa, sematla tote sa mosimane!

Monnanyana: Motlotlegi, moriti wa setlhare o apesitse ntlo e, mme moriti ke wa me. Jaanong ntlo le yona ke ya me.

Ka go tenega monna wa ngame a tswela ruri mo ntlong mme batho botlhe ba motse ba tla go bona ntlo ya gagwe e kgolo mme ba ja monate wa moriti wa setlhare. Mme ba rorisa monnanyana go ba thusa.

Naane e e tswang kwa Japane

A o akanya gore se ke kgang ya nnete? Goreng?

Re tshwanetse go ithuta eng go tswa mo kgannyeng e tshwana le e?

Ke goreng o akanya gore batho ba dinaga tse di farologaneng mo lefatsheng ba rata go tlottlela bana ba bona dikgang di tshwana le e?

A re kwaleng

Buisa kgang mme morago o arabe dipotso.

Baanelwa mo kgannyeng e, ke bomang?

Ke goreng monna wa ngame a ne a tshegatshega fa a baya gauta mo kgetsaneng ya gagwe?

TEACHER: Sign

Date

Mo moriting wa setlhare

A re direng

Lo le mo ditlhopheng tsa lona, diragatsang motshameko ka ga kgang. Lo tlaa fitlhela gore e bonolo go e diragatsa gonno e kwadilwe jaaka motshameko.

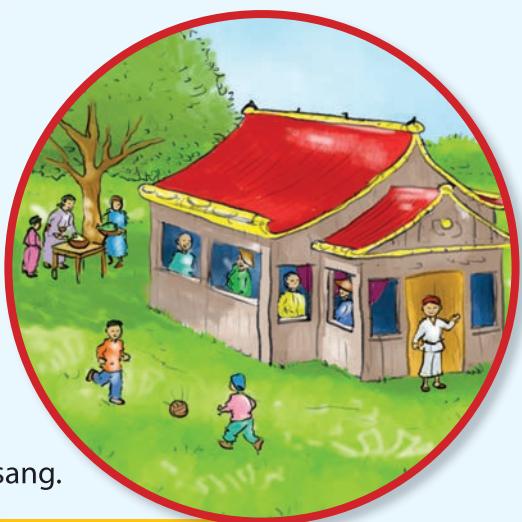
Le gale, lo tshwanetse go naya kgang bokhutlo jo bošwa. Diragatsang motshameko mo tlelaseng ya lona.

Swetsang gore ke setlhophpha sefe se se nang le bokhutlo jo bo gaisang.

A re kwaleng

Sekeletsa matlhaodi mo polelong nngwe le nngwe. Morago o thalele maina a a tlhalosang.

Monna wa mohumi o ne a nna mo ntlong e kgolo.

Moriti wa setlhare o ne o wa apesa ntlo.

Monnanyana o ne a rulaganya moletlo o mogolo gore batho ba motse ba itumele.

Monnanyana yo o botlhale o ne a dula mo moriting o o tsididi.

Monna wa mohumi wa ngame o ne a sa batle mosimane a dula ka fa tlase ga setlhare se setala.

Thalela **letlhaodi** mo go nngwe le nngwe ya dipolelo tse di latelang.

Morago o kwale **malatodi** kgotsa kganetso ya letlhaodi mo phatlheng e e ka fa mojeng. Re go diretse ya ntlha.

O a itse gore leina ke leina la motho, la lefelo kgotsa la selo. Letlhaodi le re bolelela go le gontsi ka ga leina. Sekao go tswa mo kgannyeng ke se: E ne e le monna yo o bosula.

Mmino wa radio o ne o lelelela kwa **godimo**.

Tlase

Baagi ma motse ba ne ba itumetse fa monna wa ngame a tshaba.

Batho ba ba itumetseng mo motseng ba ne ba bina.

Rapula o kgetlile diapole mo setlhareng se seleele.

Monna yo monnye o rekile lokwalodikgang.

Phaladi o nwele galase ya mašwi a a bolelo.

Ke letsatsi le le tsididi kajeno.

Dibuka di ne di le mo šelefong e e kwa tlase.

Rre Tumelo o kgweetsa koloi e ntšhwa.

Mbali ke mothumi yo o bonako mo setlhopheng sa rona.

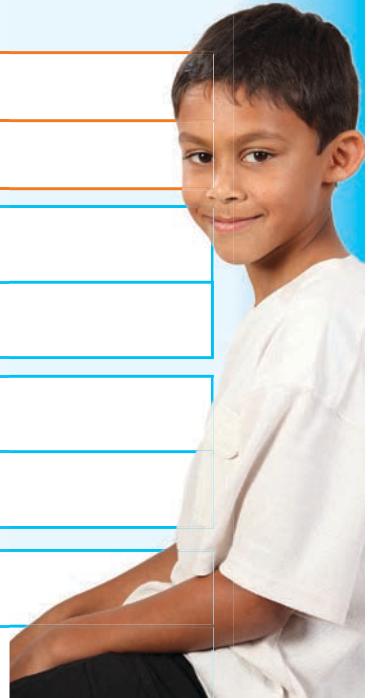
Letha:

A re kwaleng

Kwalolola dipolelo tse di mo **pakajaanong** ka **pakatlang** mme
morago ka **pakapheti**.

Go mogote.	Ka moso go tlaa Maabane go ne go
Pula e na ka melamu le matlapa!	Ka moso Maabane
Ke phepfatsa bodilo.	Ka moso Maabane
Re ja tlhapi le ditshipisi.	Ka moso Maabane

Tshwantshiso ke eng?

"O na le pelo ya tau" le "Ke leobu mo ditirong" ka bobedi ke ditshwantshiso.
Selo se le sengwe (pelo) se tlhalosiwa ka go re ke selo sengwe gape (tau).
Mo tshwantshisong ga o dirise "tshwana le" kgotsa "jaaka" kgotsa "e kete".
Go le gantsi tshwantshiso e fitlhelwa mo mabokong.

A re bueng

Bua gore tshwantshiso
nngwe le nngwe ya
tse e kaya eng. Thala
setshwantsho go
sedifatsa e nngwe ya
tsona.

O na le pelo ya mmamasiloanoka.

Ke ena naledi ya sekolo sa rona.

O na le pelo ya tau.

Ga ke mo rate donne ke

leobunyana.

TEACHER: Sign

Date

Are kwaleng

Gakologelwa gore re dirisa thuanyisediri o fa tlhogo ya leina e le mo bongweng le ba fa tlhogo ya leina e le mo bontsing.

Gakologelwa gore re dirisa thuanyisediri o fa tlhogo ya leina e le mo **bongweng** le **ba** fa tlhogo ya leina e le mo **bontsing**.

1. Ntšwa e e/di a loma	Ntšwa e e a loma.
2. Ditamati tse di/e budule.	
3. Jabu le Peter o/ba tshameka kgwele ya dinao.	
4. Phaposiborutelo ya Mophato wa 2 e/di modumo thata.	
5. Dikuku tse di/e monate.	
6. Bana ba/o thari go ya kwa sekolong.	
7. Leino la me e/le botlhoko.	
8. Mme o/ba kwa lebenkeleng.	
9. Setlhophpha sa kgwele ya dinao se/di siame.	
10. Sekepe se/di sesa mo makhubung.	

Leka tse o dirisa pakapheti. Re dirisa "o ne a (le)" fa sediri se le mo bongweng le "ba ne ba (le)"

Fa sediri se le mo bontsing. Gakologelwa gore thuanyisediri e tshwanetse go tsamaelana le setlhogo sa yona. Sekao se re se fileng ke sa fa sediri se simolola ka tlho "Mo-" mo bongweng le tlhogo "Ba-" mo bontsing.

1. Basimane ba ne ba le/o ne a le thari kwa sekolong.	Basimane ba ne ba le thari kwa sekolong.
2. Setlhophpha sa kgwele ya dinao se ne se le/di ne di le mo beseng.	
3. Mooki o ne a/ba ne ba thusa molwetse.	
4. Dikuku di ne di le/e ne e le monate.	
5. Rapolasa o ne a/ba ne ba jwala mo puleng.	
6. Pitse e ne e le/di ne di le mo lesakeng.	
7. Maoto a ne a le/le ne le le botlhoko.	
8. Batsadi ba ne ba le/o ne a le kwa kerekeng.	
9. Re ne re le/ne ke le kwa sinemeng.	
10. Motlhape wa dinku o ne o le/e ne e le mo masimong.	

Golaganya diane tse le bokao jwa tsona.
Kwala palo fa thoko ga karabo e e nepagetseng.

Go lebelela diane.
Diane ke mabolelo a a nang
le thuto kana molaetsa.

Bana ba tadi ba bonwa ka mereto.

3

Bontle bona le dibelebejane.

Bophokojwe ba bankgwe ba latswana mpa.

Botlhale jwa phala bo tswa phalaneng.

Diselammapa ga di ratane.

Ditau di se nang seboka di siiwa ke none e tlhotsa.

Kgabutle ga a ke a feta gaabo, a re go tlala.

Kgakakgolo ga ke na mebala, mebala e dikgakaneng

Kgetse ya tsie e kgonwa ke go tshwaraganelwa

Khumo segwagwa e a pharuma.

Kgetse ya tsie e kgonwa ke go tshwaraganelwa.

Maitsholo a bana a senola gore batsadi ba bone ke batho ba ba ntseng jang.

Fa batho ba thusana mo tirong, tiro eo e nna botlhoho.

Khumo ga e nnele ruri mo mothong

1

Motho ga a ke a feta fa bathong ba gaabo, le fa ba ka dila kana ba le bahumanegi.

2

Bagolo ba direla bana dilo tse dintle le fa bone ba di tlhoka.
Ditiro tsa bagolo di bonwa mo baneng ba bona.

3

Mmei wa selo ke ena a itseng kwa se leng teng.

4

Batho fa ba se seoposengwe ga ba kgone ditiro.

5

Batho ba ba dirang tiro e e tshwanang ka gale ga ba ratelane botshelo.

6

Go molemo go nna le bana gore ka moso ba go thuse fa o palelwa.

7

Batho ba ba dirang tiro e e tshwanang ba a ratana.

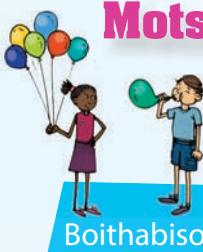
8

Motho yo montle o kgora go nna le makoa.

9

Motshameko wa dipaka

Motshameko wa dipaka – Ke mang yo o tlaa fenyang?

- Latlhela letaese la gago.
- Tsamaisa setshwai.
- Dirisa tlhagiso ya nako mme o bope polelo.
- Yo o gorogang kwa bokhutlong la ntlha ke ena mofenyi.
- Ditlhaloso tsa nako tsa dipalo tse di farologaneng di fitlhelwa mo dibopegong tse di tshweu tse di potokwe tse di fa tlase.

Thuanyisediri

Didiri le dithuanyisediri di dira mmogo. Mo polelong e e nepagetseng, sediri le thuanyisediri di a dumelana mabapi le bongwe le bontsi.

Thuanyisediri

Se se kaya gore fa sediri se le mo bongweng, thuanyisediri se tshwanetse go nna mo bongweng, mme fa sediri se le mo bontsing, thuanyisediri se tshwanetse go nna mo bontsing. Lebelela dikao.

1. *Mosimane o epa mosima.*
(Mosimane a le mongwe)
2. *Basimane ba epa mosima.*
(Go feta mosimane a le mongwe)

Dira gore sediri sengwe le sengwe se dumelane le thuanyi ya sona.

Thalela sediri mme morago o tlhophe thuanyisediri e e nyalanang le sediri.

1 Jabu **o/ba** nna kwa Polokwane.

2 Mosetsana **o/ba** tshameka bolotloa ya setlhophsa sa ntlha.

3 Basimane ba babedi **ba/o** kgweetsa dikoloi tsa bona tse di tshamekisang.

4 **Basetsana o/ba** kwa sekolong sa New Town.

5 Rona re/o tshamekela setlhophsa sa kgwele ya dinao sa ba ba ka fa tlase ga dingwaga di le 12.

6 Setlhophsa **sa/tsa** porofense **se/di** itsupile **se/di** gaisa mo nageng.

Motshameko wa paka

Go tlhola fela

Ke a itse gore maina a tlwaelegileng, mainatota, mainagoboka le mainakgopolole ke eng.

Ke kgona go buisa naane.

Ke kgona go kwala naane

Ke kgona go golaganya sediri le thuanyisediri

Ke kgona go buisa athikele ya lokwalodikgang

Ke kgona go lemoga molatlhogo le molathoko

Ke itse diane dingwe

Ke kgona go dirisa malatodi

Ke kgona go fetola dipolelo go tswa mo pakajaanong go ya kwa pakapheting le kwa pakatlannyeng.

Ke kgona go dirisa ditsejwana

Ke kgona go araba dipotso tsa tekatlhologanyo

Ke kgona go tlhama phousetara ya tshedimosetso le go rulaganya phamfolete.

Ke kgona go dirisa matlhaodi

Ke kgona go kwala sethalo sa semelo sa moanelwa.

Ke kgona go kwala semelo sa moanelwa.

Thitokgang 2: Tlhotlheletso le poko

Sekwalwa sa tlhotlheletso Kgweditharo 1: Dibeke 5-6

17 Go buisa dipapatso 36

Buisa papatso.
Tlhoma matlho mo sekwalweng sa maikutlo, dikerafiki, le ditegeniki di tshwana le ditshepiso le mekgwa ya go tsosolosa dikarabelo tsa maikutlo. Lemoga bareetsi ba ba totlweng le mekgwa ya tlhotlheletso. Golaganya setlhophpha se se lebeletsweng le rejisetara. Araba dipotso ka ga papatso le go lemoga melawana le ditegeniki.

18 Go itlhama papatso ya me 38

Tlhalosa ka ga ditegeniki tsa papatso. Tlhalosa maele a papatso. Feleleta tshate go tlhama papatso. Tlotla ka ga mekgwa ya go tlhotlheletsa bareetsi. Rulaganya papatso o sala morago dikgato tse di latelang tsa pele ga go kwala: go ntsha dikakanyo, go rulaganya, go kgwaritsakgwaritsa, go runa le go tlhagisa papatso.

19 Tlhma bukana ya Bojanala 40

Rulaganya le go kgwaritsakgwaritsa bukana ya maeto ya Karata ya Z mabapi le Bojanala mo Aforikaborwa. Sekaseka le go ntsha dikakanyo mo setlhopheng. Dirisa tsamaiso ya go kwala: go sekaseka le go ntsha dikakanyo, go rulaganya, go kgwaritsakgwaritsa, go runa, le go tlhagisa. Dirisa foreimi e e filweng go thusa mo tatelanong e e tlhabosang. Tlhma bukana e e nayang tshedimosetso e e maleba ya go kopana le ya ditshenyegelo. Baakanya le go tlhagisa bukana ya mesego (tse di segeletsweng) sentle. Rekota mafofo a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

21 Puo e e neeletsang 44

Kitsiso ya dipolelonolo le dipolelotswako. Kitsiso ya makopanyi. Sediri le letiro. Lemoga sediri le letiro mo dipolelonolong le mo dipolelotswakong. Bopa dipolelotswako o dirisa makopanyi (le, mme, gone, ka jalo le le fa).

22 Go tlhotlheletsa 46

Tlhaloso ya maemo a dingangisano tsa tlhotlheletsa di dirisiwang mo go ona. Buisa dingangisano tsa tlhotlheletsa o tlhokometse setlhophpha se se lebeletsweng, tlhagiso le dingangisano tse di simololang.

23 Go kwala ngangisano e e tlhotlheletsang 48

Rulaganya tlhagiso o dirisa mmepe wa tlhaloganyo le morulaganyi. Sala morago tsamaiso ya go kwala: go sekaseka le go ntsha dikakanyo, go rulaganya, go kgwaritsakgwaritsa, go runa le go tlhagisa. Tlhatlhoba dingangisano ka mokgwa wa puo. Kwala ngangisano sentle o dirisa foreimi kana lenaneothulaganyo.

24 Malepa a poko le malepa mangwe 50

Kitsiso ya malepa a poko go akarediwa tshwantshiso, tshwantshanyo, malatodi, onomatopia, poeletsotumammogo, poeletsotumanos, pheteletso. Di tlhalosiwa tsotlhe fano e seng mo dibekeng tsa 9 – 10 ka ntlha ya phatlha ya go kwala. Barutabana ba ka nna ba boeletsa papetlanatiro e mo dibekeng tsa 9 – 10.

Mmuisano o o buang Kgweditharo 1: Dibeke 7 - 8

25 Mmuisano wa maabane bosigo 52

Dirirwana tsa tshimologo go akarediwa polelelopele, go dirisa tshedimosetso ya ditshwantsho go bolelela pele sekwalwa. Tlhoma matlho mo puong ya mmele ya sebuli, diteng tsa puo le rejisetara. Tlhalosa sebopego sa sekwalwa. Golaganya sekwalwa le dibui.

26 Nyaya tlhe, Rre Tau! 54

Buisa kgang. Tlhoma matlho mo dibuing le se ba se buang. Feleleta tirwana ya tekatlhaloganyo e e ikaegileng ka bokao jwa sekwalwa. Diragatsa kgang le moaneledi le dibui tse di farologaneng.

27 Go rulaganya motshameko 56

Dirisa morulaganyi go tlhama motshameko. Lemoga setlhogo, baanelwa, pono kgotsa maitshetlego, kanedi le molaetsa. Kwalla motshameko o dirisa foreimi ka letlhomeso go kaela kitsiso ya baanelwa. Tlhagisa motshameko ka go neela barutwana ba ba farologaneng diabe mo setlhopheng. Lekanyetsa metshameko.

28 Go bega ka ga se ba se buang 58

Dirisa ditsejwana mo puopegelong. Bopa dipolelotswako. Dirisa malatodi le makanlagongwe.

Ditsebe tsa poko Kgweditharo 1: Dibeke 9-10

29 Boithabiso kana boitumediso mo pokong 60

Buisetsa poko, "Kgetse e bosula ya mafikel", kwa godimo. Utlwa moribo, o bo o opela moribo diatla. Tlhoma matlho mo tsamaisong ya go kwala: Sala morago tsamaiso ya go kwala: go sekaseka le go ntsha dikakanyo, go rulaganya, go kgwaritsakgwaritsa, go runa, le go tlhagisa. Tirwana ya ditshwantsho ya matlhalosi a felo. Tirwana ya ditshwantsho ka ga tshwantshanyo.

30 Leboko la thoriso la Aforikaborwa 62

Bua ka ga dipina tsa thoriso jaaka mofutakwalo. Golaganya pina le botshelo jwa letsatsi le letsatsi. Tlatsa mmepe wa tlhaloganyo mo Aforikaborwa. Kwalla leboko la thoriso la Aforikaborwa. Leboko la boithabiso kana boitumediso ka ga ngwedi le barutabana ba ka le dirisang fa ba batla.

31 Maboko go dikologa letsatsi 64

Tirwana ya pele ga puiso go tlhaloganya leboko botoka. Buisa leboko la tshedimosetso. Tekatlhaloganyo e e ikaegileng ka diteng tsa leboko – e tshwanetse go tladiwa mo tšhateng ya diphatlha. Kitsiso ya mothofatso.

32 Kwalla leboko 66

Kwalla leboko o sala morago tsamaiso ya go kwala: go sekaseka le go ntsha dikakanyo, go rulaganya, go kgwaritsakgwaritsa, go runa, le go tlhagisa. Go ranola, go tlhalosa le go thala tshwantshanyo. Barutabana ba ka nna ba boela kwa papetlanatiroong ya 24 mabapi le tshedimosetso e e tletseng ya malepa a poko.

Go buisa dipapatso

Seaparo sa bana ba ba mo dinakong go tswa Gear Store

**A O
BATLA GO
ITSAGALA?**

**Itumeletswe, Eletswa,
Amogetswe?**

**itsagala!
Nha mo dinakong!**

**Naledi nngwe le nngwe e batla go bonala e
le mo dinakong kwa sekolong.**

A o utlwile?

**Lala o lebeletse pulo ya lebenkele la
diyunifomo go reka yunifomo e e mo dinakong.**

Theko e e kgethegileng ya bana ba Mophato 6. Reka e le nngwe, o fiwe e le nngwe mahala!

Tšhono e fela fa setoko se fela.

A re kwaleng

Lebelela papatso ka kelotlhoko. Tlotla ka ga dikarabo tsa dipotso tse di latelang le ditsala tsa gago. Morago o tlatse dikarabo tsa dipotso.

Papatso e e lebisitse setlhophha sa dingwaga di le kae?

Dingwaga di le 5 – 7

Dingwaga di le 11 – 13

Dingwaga di le 14 – 16

Dingwaga di le 21 – 25

Ke goreng o bua se?

Ke goreng papatso e na le setlhogo se se itumedisang?

Letha:

Lebelela dipolelo tse pedi tse go tswa mo papatsong.
Thalela medumo e e boelediwang.

Naledi nngwe le nngwe ya mošwa e batla go bonala e le monate kwa sekolong.

A o utlwile? Lala o lebeletse pulo ya **lebenkele la Gear**.

Go na le bo 'l'ba le kae mo "**Lala o lebeletse**

pulo ya lebenkele la diyunifomo go reka yunifomo e ntlenyana?"

Go na le bo 'tsw' ba le bakae mo go "**Itumeletswe, Eletswa, Amogetswe?**"

Re bitsa poeletso ya medumo ya
ntlhha ya mafoko "poeletsomodumo".
Sekao ke: Pepe o pegile peke le
podi mo poraemeng

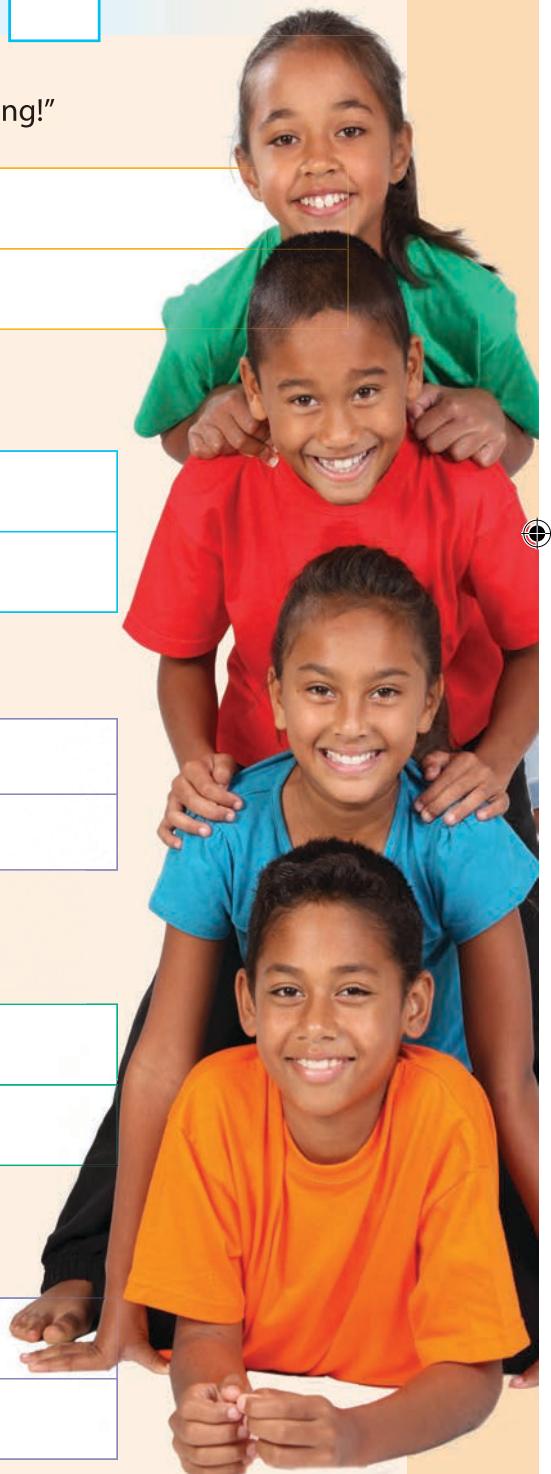
Ke goreng o akanya gore papatso e na le moano, "Itsege! O nne mo dinakong!"

E tlhotlheletsa babuisi jang?

Ke ditshepiso dife tse papatso e di dirang fa o reka dikumo tsa *Gear Store*?

Mokwalo o mosesane kwa tlase ga papatso o re raya eng?

Papatso e tlhotlheletsa babuisi go dira eng?

TEACHER: Sign

Date

Go itlhambela papatso ya me

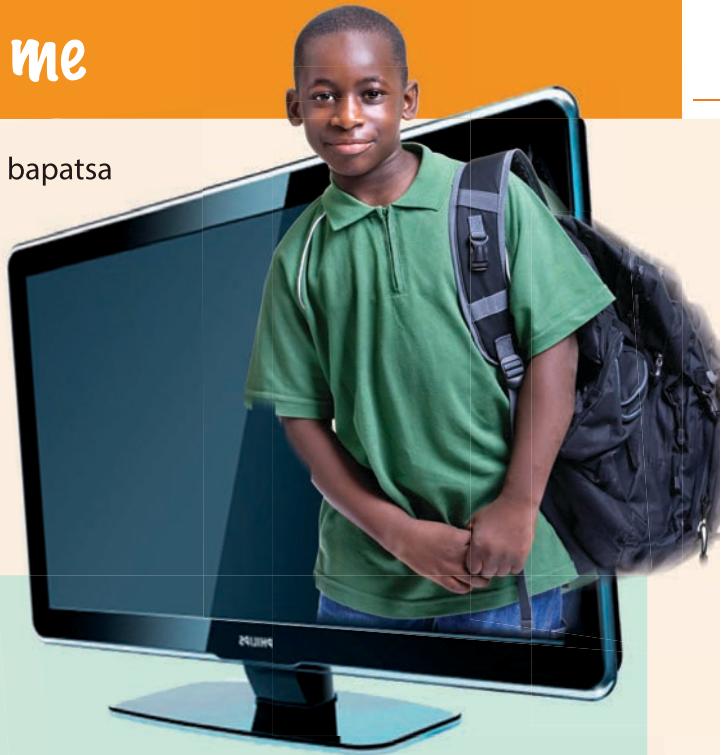
A re bueng

Diragatsang motshameko wa go bapatsa kumo kgotsa tirelo mo TV.

A re kwaleng

Rulaganya papatso ya gago ka go tlatsa dikarabo tsa potso nngwe le nngwe mo mmepeng o wa tlhaloganyo. Fa o feditse letlhomeso la gago, kwala o bo o thala papatso sentle mo tsebeng e e fa thoko.

Maele mangwe a go kwala sekwalwa se se tlhotlheletsang:

- Itse bareetsi ba gago.
- Dirisa meano le dipolelwana tse di ngokang maikutlo go gogela bareetsi – jaaka, "Ikhutse o bo o ikhutse - ka matute a namune".
- Dirisa ditshwantsho go dira gore papatso e gogele matlho mme e se ka ya lebalesega.
- Dirisa puo ya botshwantshi jaaka poeletsomodumo, dipoapoletso le morumo. (Bona papetlanatiro ya 24 mabapi le thuso).
- Tlhagisa tiro ya gago e le phepa e bile e bonala.

1

Setlhophapha se se lebeletsweng ke sefe?

2

Kungo ya gago ke eng?

3

O ya go dirisa moano ofe?

4

O ya go dirisa tegeniki efe go tsosolosa maikutlo a setlhophapha sa gago sa bareetsi.

5

O ya go ngoka theetso ya bareetsi jang?

6

Papatso e tshepisa eng?

Papatso ya me

7

A naa papatso e a ikanyega?

8

A o dirisitse malepa mangwe a puo a tshwana le poeletsomodumo? (bona papetlanatiro ya 24 go bona thuso).

Letha:

Mafoko a mašwa

A re kwaleng

Tlhama papatso ya gago mo phatlheng e e filweng.

TEACHER: Sign

Date

Tlhama bukana ya Bojanala

Letlha:

A re bueng

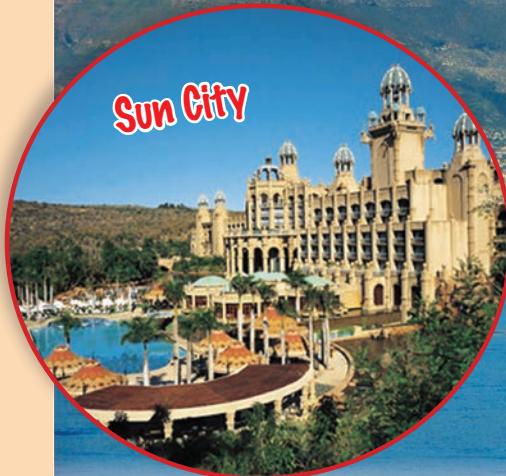
Lebelela ditshwantsho mme o bue gore ke dife tsa tse tse e leng dilo tse o di boneng kgotsa tse o di utlwileng tse di botlhokwa.

Ke mafelo afe a mangwe a botlhokwa a o a itseng?

A go na le mafelo mangwe kwa o nnang teng a a bothhokwa e bile a gogela, a tshwana le legae la pele la motho wa botlhokwa, setediamo, serapa sa diphologolo kgotsa naga e ntle?

*Table Mountain/
Thabatafole*

Sun City

A re direng

Kgagola tsebe e e fa thoko o bo o e mena go bopa bukana ya Karata ya Z. Tlhama bukana go bapatsa lefelo le le gogelang la Aforikaborwa le bajanala ba ka ratang go le bona. E ka nna lefelo la boswa, le tshwana le legae la pele la motho yo o botlhokwa, setediamo, kago e kgologolo kgotsa e e gogelang, musiamo, serapa sa diphologolo kgotsa serapa sa dphologolo, sekgwa sa pula kgotsa Thabatafole.

O tlaa tshwanela go dirisa puo e e tlhotlheletsang go rotloetsa batho go etela lefelo.

Tsebe ya gago ya sefatla e tshwanetse go nna le mmepe wa Aforikaborwa le polelwana e e gogelang kgotsa moano – jaaka, "Naga ya ditragalo le boitumelo!"

Mo tsebeng nngwe le nngwe thala setshwantsho mme o kwale tlhaloso ya se o tlaa se bonang.

Gakologelwa go tsenyeletsa

- Diaterese tsa lefelo lengwe le lengwe,
- Tlhwatlhwa ya go tsena
- Dinako tsa go bula.

Pele o buisa

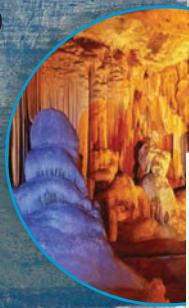
● Leba ditshwantsho le ditlhogo mme o leke go akanyetsa pele gore sekwalwa se tlaa nna ka ga eng. ● Buisa tsebe ka bofeso go bona gore o ya go buisa ka ga eng.

Fa o ntse o buisa

● Bapisa kakanyetso ya gago le se o se buisang. ● Fa o sa tlhaloganye karolo, e buise gape ka iketlo. E buisetse godimo.

Magaga a Cango

Soccer City

*Serapa sa Bosetlhaba
sa Kruger*

*Rulaganya
bukana mo
tsebeng
ya 43*

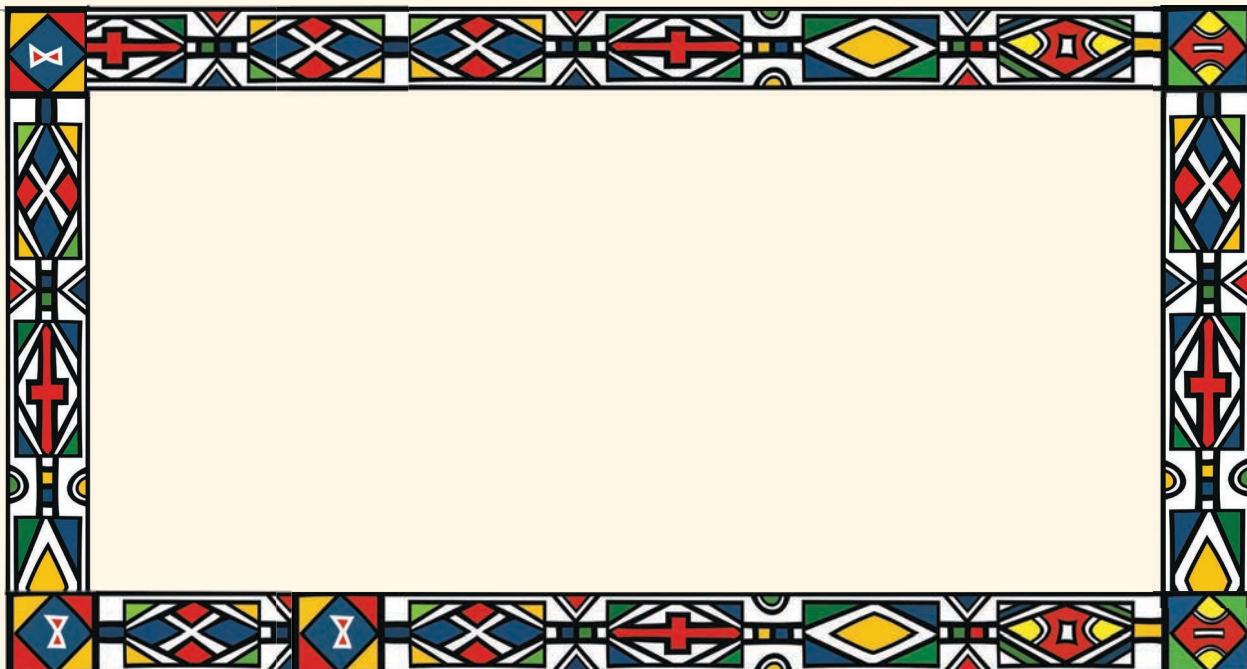
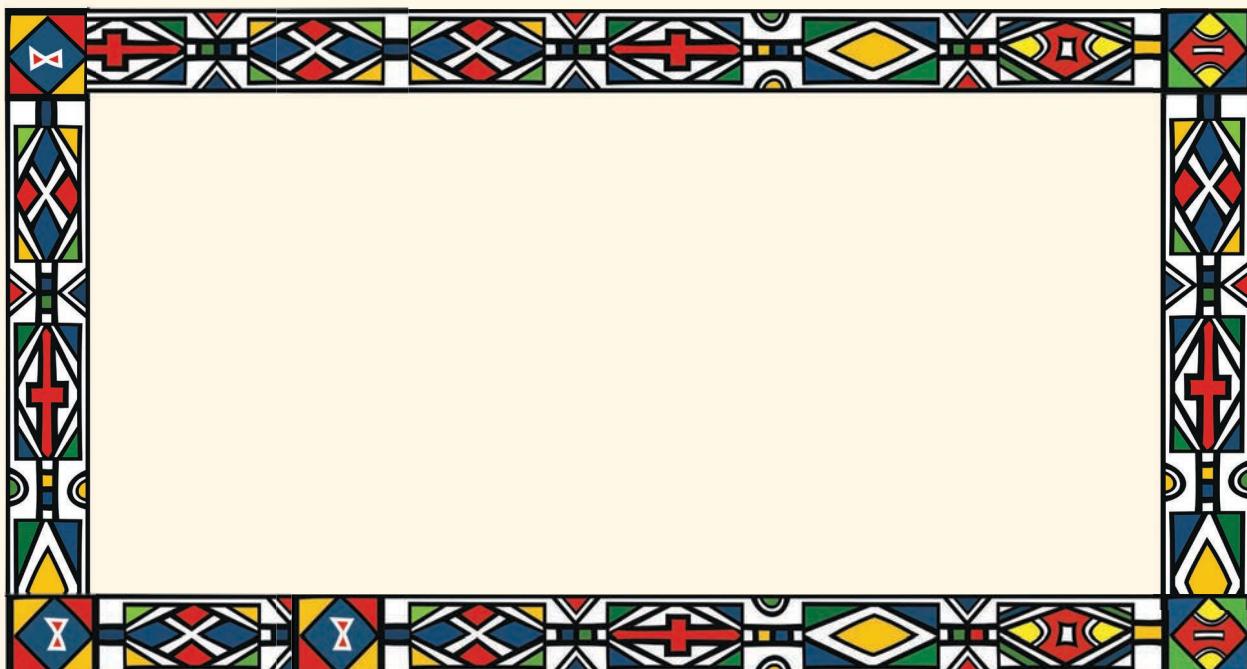
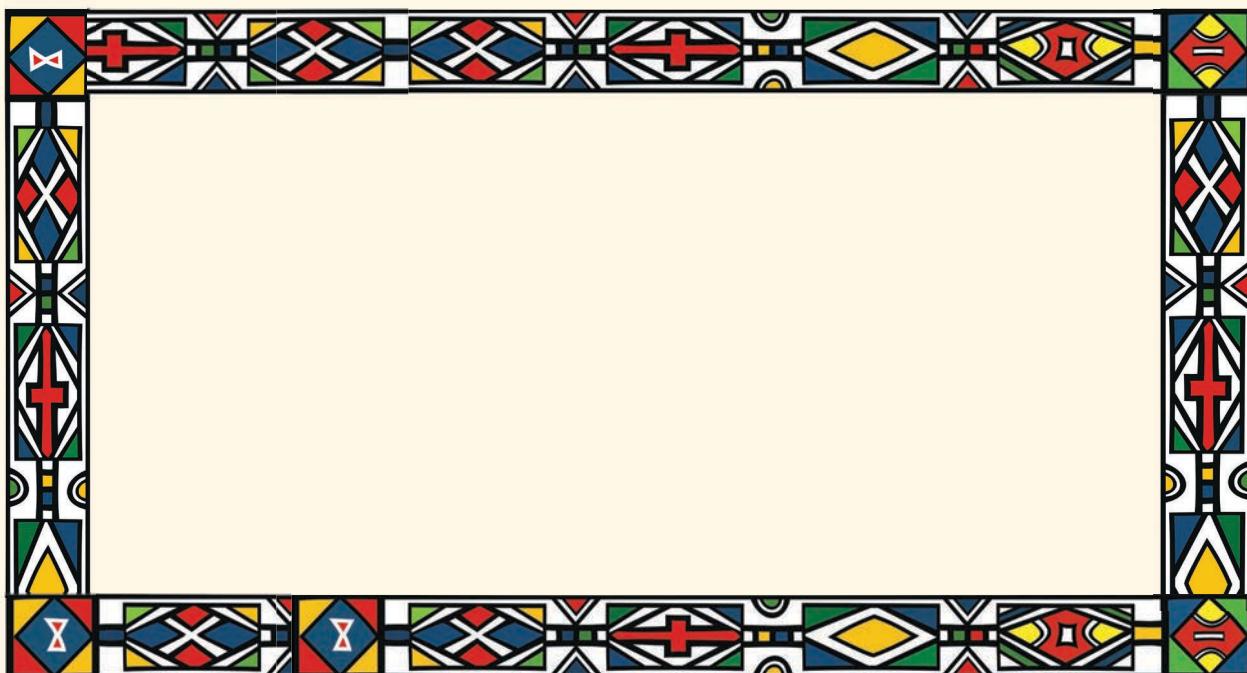
1

TSEBE YA SEFATLA: menela kwa pele

6

6 TSEBE YA KWA MORAGO: Ya tshedimosetso ya kakaretso e tshwana le nomore ya mogala, aterese le aterese ya imeile.

5

20

Go rulaganya phamfolete

A re kwaleng

Tlhamha phamfolete ya gago. Tlatsa mmepe wa tlhaloganyo. Nomore nngwe le nngwe ya boloko e kaya nomore ya tsebe mo phamfoleteng.

Fa o sena go kgwaritsakgwaritsa phamfolete ya gago, letla tsala ya gago go e buisa.

1

Tlhamha sephuthelo sa kwa pele.

2

Kwala tshedimosetso e e maleba.

3

Kwala tshedimosetso e e maleba.

4

Kwala tshedimosetso e e maleba.

5

Kwala tshedimosetso e e maleba.

6

Naya dintlhha tsa go ikgolaganya le wena gammogo le aterese.

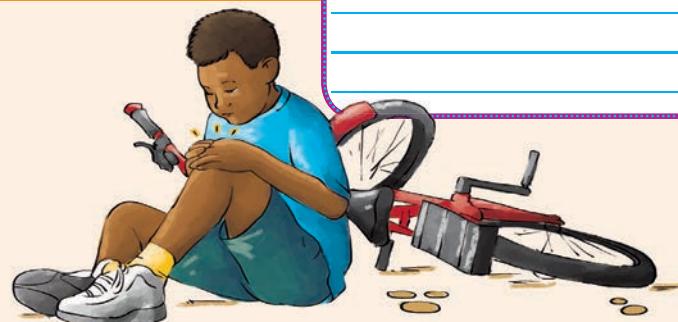
- Dirisa mmepe wa tlhaloganyo go go thusa go rulaganya go kwala sekwalwa sa gago.
- Kgwaritsakgwaritsa sekwalwatlhomo sa gago.
- Kopa tsala go runa sekwalwatlhomo sa gago.
- Boeletsa sekwalwa sa gago o bo o baakanya diphoso tse di setseng.

Puo e e neeletsang

Dipolelonolo le dipolelotswako

Polelo e na le dikarolo di le pedi.

1. Motho kgotsa selo se polelo e leng ka ga sona se bidiwa **sediri**.
2. Se se buiwang ka ga motho kgotsa selo seo se bidiwa letiro. Matiro gantsi a akaretsa **lediri** la polelo.

Mafoko a mašwa

Jimi	o wele mo baesekeleng.
Sediri	letiro le le nang le lediri wele

A re kwaleng

Mo dipolelong tse di fa tlase, naya maina a didiri le matiro Kwala sediri ka fa tlase ga karolo ya polelo e e re bolelelang gore polelo e bua ka ga mang kgotsa eng. Morago thalela **sediri**. Kwala **letiro** ka fa tlase ga karolo e nngwe ya polelo o bo o thalele lediri.

*Polelo e e nang le sediri
se le sengwe fela le lediri
le le lengwe e bidiwa
polelonolo.*

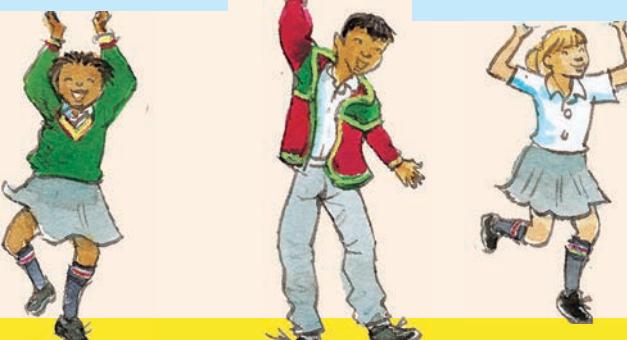
Moapei	o bakile kuku.
Sefofane	se fofile kwa godimo ga thaba.
Moapei yo o nonneng yo o boitumelo	o bakile kuku e kgolo ya seterooberi.
Sefofane se segolo sa selefera	se fofile kwa godimo ga thaba e e mafika.

Go kopanya dipolelo

Re ile kwa sekolong

mme

morago ra tshameka bolotloa.

Go kopanya dipolelo

Fa re dirisa dipolelonolo fela mo go se re se kwalang le go se bua, puo le mokwalo wa rona di ka nna makgaokgao. Fa re kopanya dipolelo tsa rona ka makopanyi go bopa dipolelopate, go tlaa nna kelelo e e botoka.

Letha:

A re kwaleng

Dirisa lengwe la makopanyi a go kopanya dipolelo tse. Morago o thalele madiri.

Ka jalo

Le

Le fa

Mme

Gonne

Mafoko a re a dirisang go kopanya dipolelwana le dipolelo a bidiwa **makopanyi**. A botlhokwa mo go golaganyeng dipolelo mmogo.

1. Amo o ithuta thata		nako nngwe o bona maduo a a kwa tlase.
2. Amo nako nngwe o bona maduo a a kwa tlase		o ithuta thata.
3. Ba ne ba humanegile		ba ne ba na le dijo tse di lekaneng.
4. Nomsa o rata diapole		o rata diperekisi.
5. Nomsa o rata diapole		ga a rate diperekisi.
6. O tlogetse buka ya gagwe kwa gae		a tle a kgone go amogana le tsala ya gagwe.
7. Morutabana o ne a itumetse thata		o ne a tiisitse letsogo.
8. Merogo e godile sentle		pula e nele go le gonne.
9. Maemo a bosa a ne a sa iketla		re ne ra swetsa gore re se ka ra tsamaya.
10. O ne a tenegile		ke ne ke le thari.
11. O ne a ya kwa lebenkeleng		o rekile ditshokolete
12. Ati o tshameka kherikete		o tshameka kgwele ya dinao.
13. Go ne go le mogote		re sweditse go ya go thuma.
14. Ga a kgone go bona mo lefifing		ga a kgone go kgweetsa bosigo.
15. Re sweditse gore ga re ye		
16. O tsogile thari go ka tsamaya		

TEACHER: Sign

Date

Go tlhotlheletsa

A o a tle o tlhoke go tlhotlheletsa batho ba bangwe go dumelana le mogopolo wa gago kgotsa go dira gore o dire sengwe kgotsa o nne le sengwe? Fa go ntse jalo, o tshwanetse go ithuta ka moo o ka dirisang puo ya tlhotlheletso ka teng. Rotlhe re dirisa dingangisano tsa tlhotlheletso, bogolosegolo fa re leka go pateletsa batsadi ba rona kgotsa barutabana ba rona.

Tsweetswee, Mma, a ke ka ya kwa gaabo Ati mo mafelong a beke? Batsadi ba gagwe ba tlaa bo ba la teng ...

Tsweetswee, Morutabana, a ke ka tlogela tirogae gompieno? Re bereka thata mo phaposiborutelong ...

Tsweetswee, Ntate, a ke ka nna le seotlwana sa ikuwana? Ke tshepisa gore ke tlaa se tlhokomela

A re buiseng

Lebelela dikao tse di latelang tsa go kwala go go tlhotlheletsang.

Setlhogo

Mongwe le mongwe kwa sekolong o tshwanetse go somarela motlakase.

Maikaeleo

Go rotloetsa mongwe le mongwe kwa sekolong go somarela motlakase.

Bareetsi ba ba totlweng

Mogokgo wa sekolo le barutabana

Mo sekaong se, mokwadi o naya mabaka mme morago o a a atolosa go tshegetsa kgang ya gagwe.

Lebaka la ntlha

Sa ntlha, didiriswa tsa motlakase di dirisa maatla a mantsi. Ka jalo, disekirini tsa dikhomphiuta, diporojeketara le diyalemowa di tshwanetse go tingwa fa di sa dirisiwe. Mo bekeng e e fetileng, didiriswa tsotlhe tsa ileketeroniki di ne di tlogetswe ka nako ya go kgwa mowa kana ya go kgwa mowa le morago ga sekolo.

Lebaka la bobedi

Sa bobedi, didiriswi tse dingwe di tshwana le mabone le dihitara le tsona di dirisa motlakase o montsi. Mongwe le mongwe o tshwanetse go tima mabone fa a tswa mo phaposing. Dihitara le difene di tshwanetse go dirisiwa fa maemo a bosa a gaketse. Mo bekeng e e fetileng, dihitara di ne di tlogetswe bosigo jotlhe.

Sosobanya kgang.
Naya katlanegiso e e khutlisang.

Kwa bokhutlong, fa rotlhe re ka akanya ka ga go somarela motlakase, re ka kgona go fokotsa tiriso ya rona ya maatla. Re tshwanetse go simolola go fokotsa tiriso ya maatla jaanong.

Tlotla dikarabo tsa dipotso tse le tsala ya gago. Mokwadi o naya dikgang di le kae? Ke tshedimosetso efe e a e nayang go tshegetsa kgang nngwe le nngwe ya gagwe?

A re bueng

Letha:

A naa TV ga e siamela bana?

Sethogo

Go retolola dikakanyo tsa batho gore TV ga e a siamela bana, le gore, le fa e ka rotloetsa mekgwa e e sa siamang, gape e na le dimateriale kana dilwana tsa thuto e bile e na le dikgantshwane tsa maitsholo a mantle.

Batsadi le barutabana

Ka fa letlhakoreng le lengwe, dipapatso tsa TV di rotloetsa bana go nna bareki ba ba megagaru.
Gape, ga go mosola gore bana ba dule mme ba bogele TV. Ba tshwanetse go tshameka.

Ka fa go le lengwe, TV e kgona go neelana ka tshedimosetso e bana ba e tlhokang. Mananeo a mantsi a tshwana le Lenaneo la Dithuto, a ruta babogedi dithuto tsa botlhokwa mabapi le dirutwa tsa bona. Gape, TV e bontsha mekgwa e e siameng ka ga mekgwa ya boitekanelo.

Kwa bokhutlong, le fa go bogela TV go ka isa kwa mekgweng e e maswe, go ka ruta e bile go ka rotloetsa botshelo jo bo itekanetseng.

A re bueng

Mokwadi o naya dikgang di le kae?

Ke dintlha dife tse pedi tse a di nayang go tshegetsa TV?

Ke dintlha dife di le pedi tse a di nayang kgathlanong le TV?

Ke dikgang dife tsa TV tse di ka thusang/solang barutabana?

Ke dikgang dife tsa TV tse di ka thusang/solang?

Mo sekaong se, mokwadi o naya megopoloo e e tshegetsang le e e ganetsang. Mokwadi o kwala a re "Ka fa letlhakoreng le lengwe ..." mme morago a bo a re "Ka fa go le lengwe ...".

Maikaelelo

Babogedi ba ba totilweng

Ka fa letlhakoreng le lengwe

Ka fa go le lengwe

Sosobanya kgang. Naya dikatlanegiso tsa go khutlisa kgang.

Mafoko a mašwa

TEACHER: Sign

Date

Go kwala ngangisano e e tlhotlheletsang

A re direng

Tlotla ka ga ditlhogo tse di latelang le tsala ya gago mme morago o tlhophe e le nngwe go kwala ka ga yona. Morago o dirise papetlanatiro e e latelang go rulaganya kgang ya gago.

Malatsi a boikhutso a dikolo a tshwanetse go nna maleelenyana

Bana ba
fiwe tirogae e
nnyanenyana.

- Dirisa mmepe wa tlhaloganyo go go thusa go rulaganya go kwala sekwalwa sa gago.
- Kgwaritsakgwaritsa sekwalwathlomo sa gago.
- Kopa tsala go runa sekwalwathlomo sa gago.
- Boeletsa sekwalwa sa gago o bo baakanya diphoso tse di setseng.

1 Maikaelelo

2 Setlhophha se
se totlweng

3 Ngangisano
ya ntsha

4 Ngangisano
ya bobedi

Tlatsa setlhogo sa gago fano

5 Ngangisano
ya boraro

6 Dikatlanegiso

7 Bokhutlo

A re bueng

Lekeletsa kgang ya gago jaaka ngangisano pele o e kwala mo tsebeng e e fa thoko.

Letha:

A re kwaleng

Dirisa mmepe wa gago wa tlhaloganyo go tlhamha kgang e e utlwlang.

Mafoko mašwa

Setlhogo	
Maikaelelo	
Setlhophapha se se totilweng	
Kgang ya ntlha go tshegetsa setlhogo sa gago	
Kgang ya bobedi go tshegetsa setlhogo sa gago.	
Sosobanya kgang. Naya dikatlanegiso tsa go khutlisa kgang.	

TEACHER: Sign

Date

Malepa a pokò le malepa mangwe

Tshwantshanyo
Tshwantshanyo e bapisa dilo tse pedi e bile e tlisa ntlha ya go tshwana magareng ga tsona. E dirisa “jaaka”, “tshwana le” le “e kete”.

O moleele jaaka tsela ya Kgalagadi

A o ka akanya ka ga dikao tse dingwe?

Tshwantshiso
Tshwantshiso e bapisa dilo tse pedi ka go re selo ke se sengwe. Ga e dirise “jaaka”, “tshwana le” le “e kete”.

Monna yo Re tau.

A o ka akanya ka ga dikao tse dingwe?

Poeletsomodumo
Mafoko a a simololang ka tlhaka e e tshwanang a dirisiwa ka go latelana go ngoka maikutlo a babuisi.

Kgosi, Kgomo e Kgaoetse Kgole.

A o ka akanya ka ga dikao tse dingwe?

Poeletso ya ditumanosi
Mafoko a a nang le ditumanosi tse di tshwanang a dirisiwa go mumuretsa modumo o go kwadiwang ka ga ona kgotsa go tlthagisa mowa o o renang.

Mmapula o bua ka dipuupuu tse di buduleng.

A o ka akanya ka ga dikao tse dingwe?

Letha:

Makaelagongwe

Makaelagongwe ke mafoko a a nang le bokao jo bo tshwanang.
Re dirisa makaelagongwe fa re batla go dira gore puo ya rona e tshele
e elele.

Mosimane yole o nonne/mokima/mafura

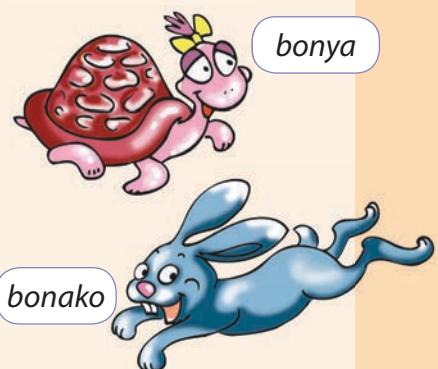
A o ka akanya ka ga dikao tse dingwe?

Malatodi

Ano ke mafoko a a nang le bokao jo bo farologaneng.
Re a dirisa go tlhagisa pharogantsho.

A o ka akanya ka ga dikao tse dingwe?

Ano ke mafoko a a etsisang medumo.

Onomatopia

A o ka akanya ka ga dikao tse dingwe?

Se ke poeletso ya tumammogo e e tshwanang
gabedi kgotsa go feta ka tlhomagano e khutshwane.

Poeletso ya ditumammogo

Susu ilela suswana gore suswana a go ilele.

A o ka akanya ka ga dikao tse dingwe? Bona ka moo 's' le 'l' ba boledi-wang ka teng.

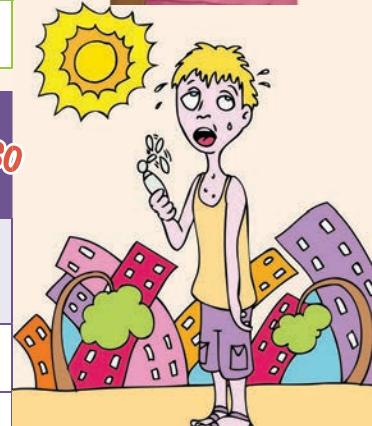

Re dirisa pheleletso fa re oketsa boleng jwa selo go gaisa.
Pheleletso le yona ke mokgwa wa go natetsha puo.

Pheteletso

O ne a sa taboge o ne a fofa.

A o ka akanya ka ga dikao tse dingwe?

TEACHER: Sign

Date

Mmuisano wa maabane bosigo

A re kwaleng

Dipolelo dingwe tse di mo mmeleng di tlhalosa moanelwa yo o ka fa mojeng, tse dingwe di tlhalosa moanelwa yo o ka fa molemeng. Thala mola go tswa kwa polelong go ya kwa moanelweng yo o nepagetseng.

A re kwaleng

Jaanong kwala se baanelwa ba babedi ba buisanang ka ga sona. Se se bidiwa mmuisano Mmuisano o re bolelela se batho ba se buang kana ba buisanang ka ga sona. Metshameko ya diterama e kwadiwa jaana. Fa o sena go fetsa mmuisano wa gago, o diragaletse tlelase ya gago.

Lepodisi:

O dira eng mo mmileng bosigo jaana?

Zakes:

Lepodisi:

Zakes:

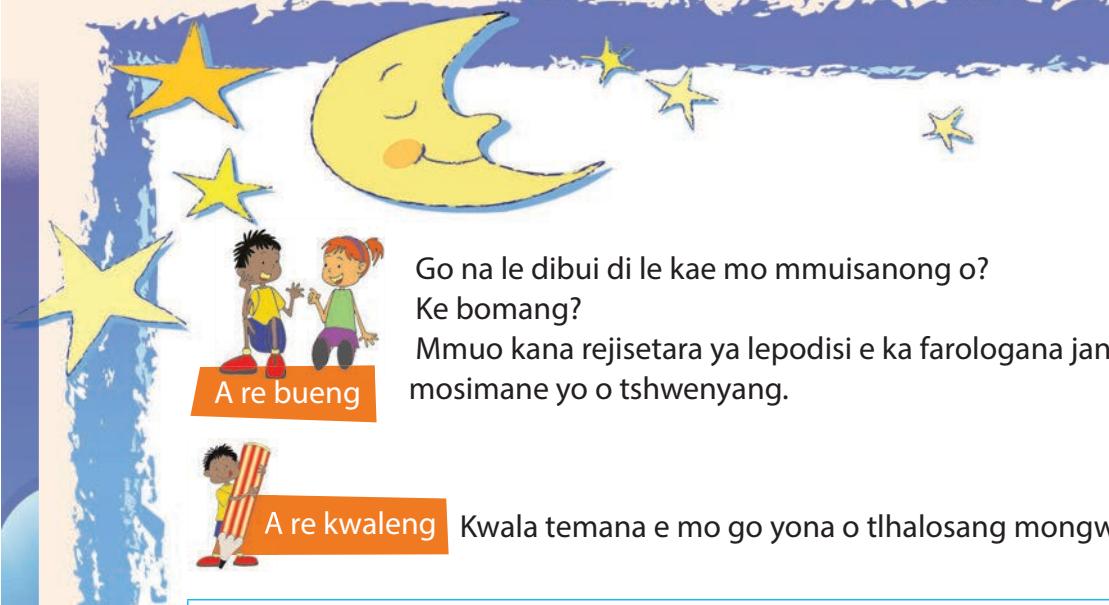
Lepodisi:

Zakes:

Lepodisi:

Letha:

Mafoko a mašwa

A re bueng

Go na le dibui di le kae mo mmuisanong o?
Ke bomang?
Mmuo kana rejisetara ya lepodisi e ka farologana jang le ya
mosimane yo o tshwenyang.

A re kwaleng

Kwala temana e mo go yona o tlhalosang mongwe wa baanelwa.

Jaanong kwala mmuisano o o diragalang magareng ga gago le morutabana wa gago.
Tlatsa leina la gago mo meleng e mehibidu.

Morutabana: Ke lekgetlo la boraro beke e o sa dire tirogae ya gago.

(Wena): _____

--

Morutabana: _____

--

(Wena): _____

--

Morutabana: _____

--

(Wena): _____

--

Morutabana: _____

--

TEACHER: Sign

Date

Nnyaya tlhe, Rre Tau!

Baanelwa ba kgang e ke bomang? E tlhagisiwa jang?
A o kgona go lemoga diponagalo tsa mmuisano?
Dibui ke bomang?

A re buiseng

Buisetsa motshameko o kwa godimo le ditsala tsa gago di le 7, gore o mongwe le mongwe wa lona a kgone go buisa dikarolo tsa diphologolo mme mongwe wa lona a nne moanedi yo o buisang dikarolwana tse di fa gare.

A re bueng

Ga twe bogologolo diphologolo tsa motse wa Bera di ne di tshela di itumetse mmogo.

Botshelo bo ne bo itumedisu e le ruri, le mebutlanyana, dipitse tse ditilodi, dikubu tse di itumetseng, dikwena tse di botlhale, ditlou tse dikgolo tota le dikgabo, tsotlhe di ne di tshela monate mmogo ... go fitlha tau e e bosula e tla mme e batla go di bolaya e di je.

Go tswa ka lona letsatsi leo, diphologolo di ne di aga di tshogile.

Letsatsi lengwe, le gale, tsa dira leano la bogatlhamelamasisi: di ne di tlaa ya kwa go tau go batla tharabololo ya bothata jo.

Fa tau e bona diphologolo di atamela, e ne ya itumela, gonu e ne e akanya gore ga e kitla e ya go tsoma letsatsi leo - gonu dijo di ne di itlisa kwa go yona.

Mme ya re fela fa molomo o simolola go rokotsa mathe ka ntlha ya go akanya ka dijotshegare, kgabo ya tlola ya bua le ena.

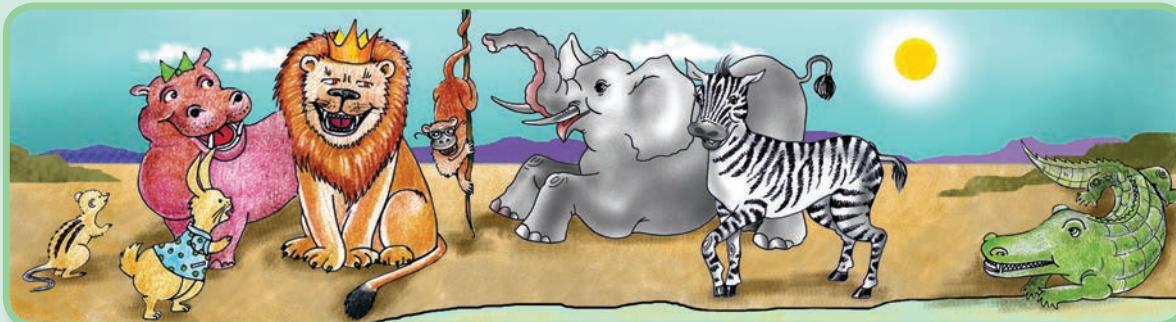
Pele o buisa
Leba ditshwantsho le ditlhogo mme o leke go akanyetsa pele gore sekwalwa se tlaa nna ka ga eng. ● Buisa tsebe ka bofeso go bona gore o ya go buisa ka ga eng.

Fa o ntse o buisa

● Bapisa kakanyetsa ya gago le se o se buisang. ● Fa o sa tlhaloganye karolo, e buise gape ka iketlo. E buisetse godimo.

Kgabo: Tsweetswee Rre Kgosi ... eeh ... mm ... re batla go bua le wena ka ga kgang ya botlhokwa.

Morago diphologolo tsotlhe tsa simolola go buela gongwe.

Pitse e tilodi: Ee, o tlaa tlhoka phologolo e o ka e busang...

Kwena: O tlaa bo o le esi mo bogosing jwa gago...

Kubu: Gape o tlaa tshwarwa ke tlala gonu go tlaa bo go se ope yo o ka mmolayang wa mo ja.

Tlou: Ka bonako o tlaa bolawa ke tlala wa swa.

Mmutlanyana: Ka jalo, re na le tlhagiso e re batlang go go naya yona. Fa o ka emisa go tlhola o re bolaile, re tshepisa go go romelela mongwe yo o tlaa mo jang letsatsi lengwe le lengwe.

Tau e ne ya reetsa ka tlhoafalo se diphogolo di se buang...

Tau: A lo tlaa ntlisetsa dijo? Seo ke tharabololo e e siameng! Mme ke tshwanetse go le kgalema:

Fa le ka tshelwa ke letsatsi le le lengwe, ke tlaa le ja setshola se le sengwe lotlhe fela.

Mme ga dumelana. Go tloga ka lona letsatsi leo, tau e ne e isetswa phologolo e le nngwe letsatsi lengwe le lengwe, mme tau a bo a itumetse thata. Letsatsi lengwe e ne ya nna sebaka sa ga Mmutlanyana go fana ka botshelo jwa gagwe gore tau e je. Mmutlanyana o ne o sa batle go swa, ka jalo wa loga leano.

Letha:

Ka iketlo, Mmutlanyana wa ya kwa ntlong ya ga tau. Ya re fa a goroga kwa teng, tau a bo a ntse a ya kwa godimo le kwa tlase. Tau e ne e tshwerwe ke tlala thata. Fa e bona Mmutlanyana o monnye, e ne ya tenega thata.

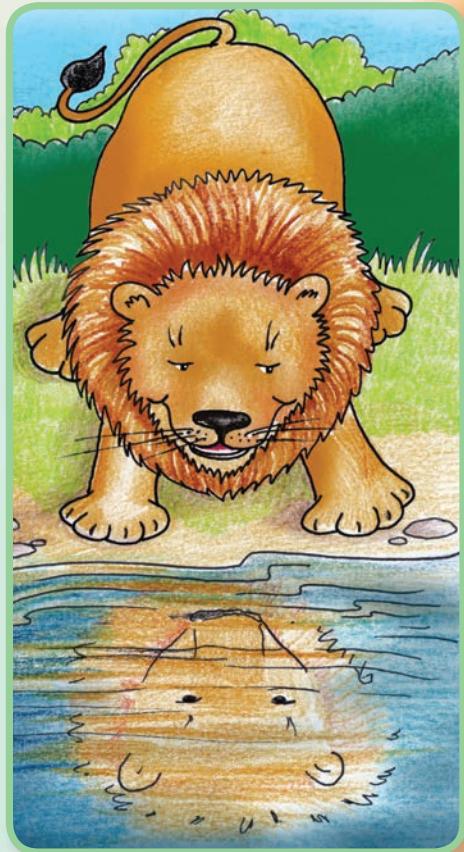
Tau: A o akanya gore Mmutlanyana o monnye jaaka wena jaana o tlaa nna nama e e ntekaneng motshegare otlhe? Ke tshwerwe ke tlala thata, mme a o ke o itebelele gore o monnye e bile o otile jang!

Mmutlanyana: Diphologolo tota di go romeletse mebutlanyana e le merataro, Nate Kgosi, mme e metlhano ya yona e bolailwe mme ya jewa ke tau e nngwe..

Tau: Ke tau e nngwe efe? Ke nna kgosi ke le esi mo tikologong e.

Mmutlanyana: E ne e le ... ee ... e ne e le ... tau e kgolokgolo. Tau e nngwe eo e rile ke yona kgosi ya nnete mo sekgweng.

Tau: Nkise kwa taung e nngwe eo, gore ke tle ke e rute magokonyane – e ke tikologo YA ME! Ke Bogosi JWA ME! Mmutlanyana o monnye wa isa tau kwa nokeng. Mmutlanyana wa bolelela tau gore tau e nngwe e mo metsing a noka. Tau e ne ya lebelela mo nokeng mme ya bona moriti wa yona. Ya nagana gore ke tau e nngwe. Ya rora ya roromisa lefatshe mme ka bonako ya tlolela mo metsing go tlhasela se e neng e ithaare ke tau e nngwe. Tau ya thubaganaya tlhogo ya yona mo lefikeng le le mo nokeng mme ya nwela. Mmutlanyana o monnye, jaanong o itumetse thata, wa boela kwa morago kwa diphologolong tse dingwe go phatlalatsa dikgang tse di molemo. Mme diphologolo tsotlhe tsa tshela ka boitumelo go tloga metsing oo mo motseng wa Bera.

A re kwaleng Buisa dipotso tse di latelang mme o di arabele mo diphatlheng tse di filweng.

Ke eng diphologolo tse dingwe di ne di boifa tau?

Leano la Mmutlanyana o monnye e ne e le eng?

Ke leina lefe le le ka siamelang kgang e?

Ke goreng diphologolo di ne di mumuretsa le go gakega (bua mmh hh) mo puong ya tsona fa di ne di bua le tau?

TEACHER: Sign

Date

Go rulaganya motshameko

A re bueng

Mo dipapetlanatirong tse pedi tse di fetileng o buisitse dipuisano tse pedi.

Jaanong rulaganya go kwala mmuisano wa gago. Bereka le molekane go feleletsa mmepe o wa tlhaloganyo.

-
- Dirisa mmepe wa tlhaloganyo go go thusa go rulaganya go kwala sekwalwa sa gago.
- Kgwaritsakgwaritsa sekwalwathomo sa gago.
- Kopa tsala go runa sekwalwathomo sa gago.
- Boeletsa sekwalwa sa gago o bo o baakanya diphoso tse di setseng.

Setlhogo sa motshameko

1 Baanelwa ke bomang?

2 Poloto ke eng?

4 Moanedi o tlaa reng?

3 Maitshetlego ke afe?

5 Ke batla go romela molaetsa ofe?

A re kwaleng

Dirisa mmepe wa tlhaloganyo go kwala o kgwaritsakgwaritsa mme morago, fa o sena go runa mokgwaritsokgwaritso, kwala motshameko sentle mo phatleng e e filweng.

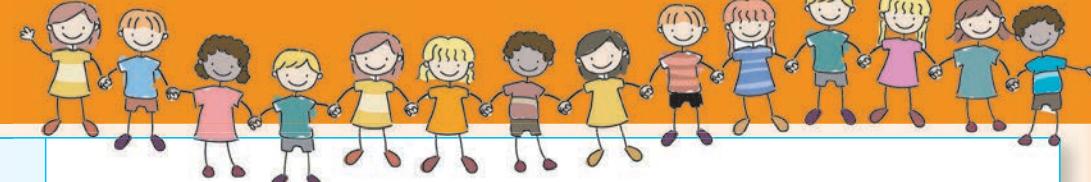
Tlhalosa maitshetlego

Maina a baanelwa

Se ba se buang ka pakajaanong

O kgona go aga baanelwa ba gago ka se ba se buang. Kwala mafofo a nnete a baanelwa ba gago ba a buang. Tlatsa maina a baanelwa ba gago mo kholomong e e ka fa letsogong la molema mme morago o kwale se ba se buang ka pakajaanong.

Letlha:

Are bueng

A barutwana ba buise motshameko o o o kwadileng mo setlhopheng sa gago. A ba ne ba kgonatso go sala morago poloto? A ba ne ba lemoga baanelwa mo motshamekong wa gago?

TEACHER: Sign _____ Date _____

Go bega ka ga se ba se buang

Go bega ka ga se ba se buang

Go dirisa ditsejwana:

O aga o simolola kgotsa o khutla ka go dirisa lediri le le begang, jaaka kopa, bua, tlhalosa.

“Tsweetswee nneye sebaka,” ga kopa Bongi, kgotsa Bongi a kopa “Nneye sebaka”.

[mola o montshwa] “A nka tsamaya le wena?” ga botsa Peter, kgotsa Peter o ne a kopa “A nka tsamaya le wena?”

A re kwaleng

Tlatsa ditsejwana
kwa tshimologong
le kwa bokhutlong
jwa se sebui
sengwe le sengwe
se se buang.

Kgabo e ne ya botsa Rre Kgosi a nka bua le wena.

Mmutlanyana o rile fa o ka re ja o tlaa nna o le esi mo tikologong ya gago.

Tau e ne ya botsa a le tlaa ntlisetsa dijo tsa me?

Ke eng o ne o e dira? O ne a botsa.

Anna o rile ga go sepe se re ka se dirang ka ga yona.

Jaanong kwala se ba se buang ka puopegelo.

Anna

A o akanya gore pula e tlaa na ka Lamathatso?

Bongi

Tšhate ya maemo a bosa e bontshā pula ya bosigo fela.

Jabu

Go siame gonne Chiefs e tshameka sentle.

Letha:

Mafoko a mašwa

Kopanya dipolelonolo tse go bopa dipolelotswako. Dirisa "mme" kgotsa "gonne"

Katse e jele peba. Katse e jele tšhisi.

Re utlwile modumo o o sa tlwaelegang. Re ne re tshogile.

Ntšwa e ne e bogola. Go ne go na le mongwe kwa hekeng.

Re ne ra ya go iphittha. Pula e ne ya na.

O rekile mosesi. O rekile para ya ditlhako.

A re kwaleng

Batla makaelagongwe (mafoko a a nang le bokao jo bo tshwanang) a mafoko a a mo theiboleng. Dirisa mafoko a go go thusa.

Makaelagongwe ke mafoko a a nang le bokao jo bo tshwanang. Go fa sekao, **timela** ke lekaelagongwe la **latlhega**.

Mogote	
Tsofetse	
Boleta/a/no t/e/	
Senatla	

Popota	
Bodile	
Pelonolo/Pelontle	
Nnye	

Jaanong akanya ka ga malatodi a mafoko a a thaletsweng. A kwale mo lebokosong kwa bokhutlong jwa polelo.

E ne e le letsatsi le le mogote.

Ke ne ka kgoro go bona gore ntšwa e a lwala, matlho a yona a ne a le letobo.

Ke falotse teko ya me ya Matesisi mme ke feitse Seesimane botlhoko.

Buka e e a tena.

Maemo a bosa a bosula ka nako e ya ngwaga.

Tsela e dikgatampi e bile e a tlolatlola.

TEACHER: Sign

Date

A re buiseng

Kgang e e bosula ya meethimolo

Maabane bosigo ke ethimotse thata,
ke ne ke lwala e le ruri.

Ke ne ka ya go bona ngaka mme a
mpha dipilisi tse di pinki.

Ke ne ka ya go robala ka ura ya borobedi.

Mme ke ne ka tima lebone.

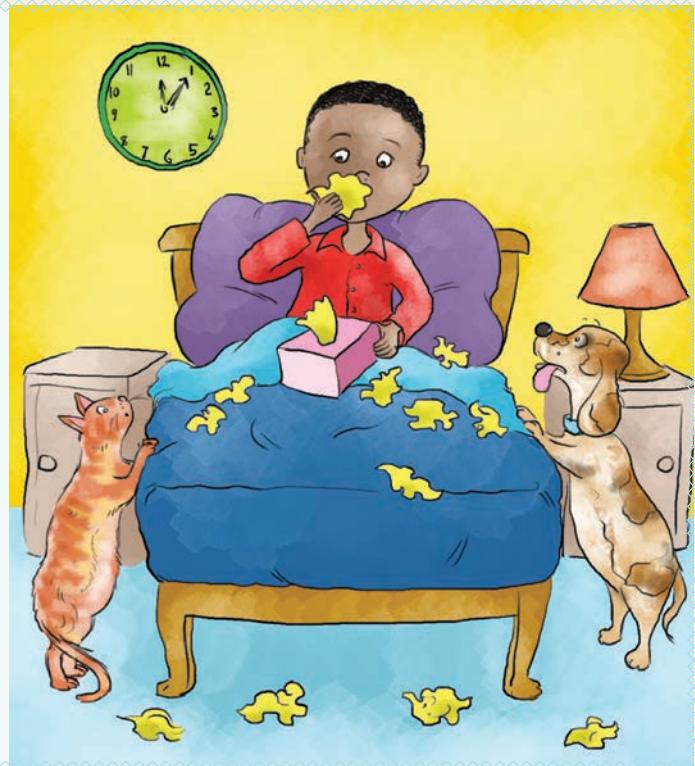
Ke dirisitse lebokoso lotlhe fela la dithisu ka
go ethimola bosigo jotlhe.

Ke ne ka ethimola ka bo ka ethimola
bosigo jotlhe.

Ga ke a ka ka robala sentle.

Ka jalo, ke lona lebaka, morutabana,
la gore ke bo ke paletswe ke teko
ya mopeleto.

Bruce Lansky (ranotswe)

A re bueng

- Leka go utlwelela moribo wa leboko.
- Buisetsa kwa godimo o bo o opele moribo diatla tsa gago.
- Bua le molekane wa gago ka ga ntlhathuto ya leboko.

A re kwaleng

Kwala leboko la gago. Leka go dira gore mola mongwe le mongwe wa bobedi o simolole ka lefoko le le rumang. Kgwaritsakgwaritsa leboko la gago. Le buisetse tsala ya gago kwa godimo mme morago o bo o le kwala mo phatlheng e e filweng.

Letha:

A re kwaleng

Dirisa mangwe a matlhalosi a go feleletsa dipolelo tse di fa tlase.

Ka fa tlase

kwa
godimo

kgabaganya

mo

kwa
morago ga

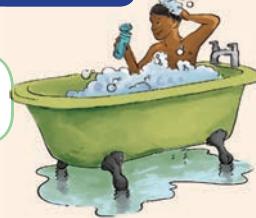
kwa

Jimi o _____ tsela.

O tsene _____ mobateng.

O tlotse _____ ga legora.

O eme _____ ga ditepese.

A re kwaleng

Tlatsa leina la phologolo go feleletsa ditshwantshanyo.

O tsamaya _____ ga setlhare.

O ya _____ posong.

Go le gantsi re tlhalosa selo ka go bua gore se tshwana le se sengwe. Go fa sekao, fa mongwe a le bonya re a re, "O bonya jaaka leobu". Se se bidiwa tshwantshanyo. Go le gantsi re dirisa diphologolo mo tshwantshanyong.

1	O bokete jaaka tlou	tlou
2	O segatlhamelamasisi jaaka	
3	O tlhanasela jaaka	
4	O bonya jaaka	
5	O gololosegile jaaka	
6	O bonolo jaaka	
7	O botlhofo jaaka	
8	O makgakga jaaka	

TEACHER: Sign

Date

Matlhalosi ke mafoko a a bontshang kgolagano fa gare ga selo le selo sengwe kana lefelo. Go le gantsi a re bolelala gore selo se fa kae mabapi le se sengwe, kgotsa maemo a se leng mo go ona.

Leboko la thoriso la Aforikaborwa

A re buiseng

A re tshwaraneng ka diatla mmogo Aforikaborwa, Re setšhaba se se motlotlo. Re opela pina ya rona, Nkosi Sikelel' iAfrika, mmogo.

A re bueng

- Leboko le bua ka ga eng?
- Ke goreng re re ke leboko la thoriso?
- A leboko le na le moribo?
- Batho ba boka maboko a thoriso leng?

A re kwaleng

O akanya gore wena jaaka morutwana, o ka dira eng go dira gore lefatshe la rona le nne lefelo le le botoka le re ka itumelelang go tshela mo go lona. Tlatsa dikakanyo tsa gago mo mmepeng o wa tlhaloganyo.

- Dirisa mmepe wa tlhaloganyo go go thusa go rulaganya go kwala sekwalwa sa gago. ● Kwartitsakgwaritsa sekwalwathlomo sa gago. ● Kopa tsala go runa sekwalwathlomo sa gago.
- Boletsa sekwalwa sa gago o bo o baakanya diphoso tse di setseng.

Letha:

Jaanong kwala temana ka ga ka moo o ka dirang Aforikaborwa lefelo le le botoka go tshela mo go lona.

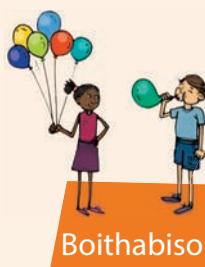
Mafoko a mašwa

A re kwaleng

Dirisa dikakanyo tse di mo mmepeng wa gago wa tlhaloganyo.
Re go file polelotlhogo e kgolo go simolola temana ya gago.

Aforikaborwa ke lefatshe le lentle mme rotlhe re ka thusa go le tokafatsa gore re tshele sentle mo go lona.

Jaanong kwala leboko la gago ka ga botshelo mo Aforikaborwa.

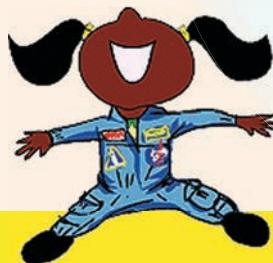

Boithabiso

Bona lebelela ngwedi, o phatsima kwa godimo kwa;
Bona mme, o ka re ke lebone
mo moweng.

Mo bekeng e e fetileng o ne a le monnyenyana mme
a bopegile jaaka bora; mme
jaanong o mogolwane e bile
o kgolokwe jaaka O.

E Follen

TEACHER: Sign

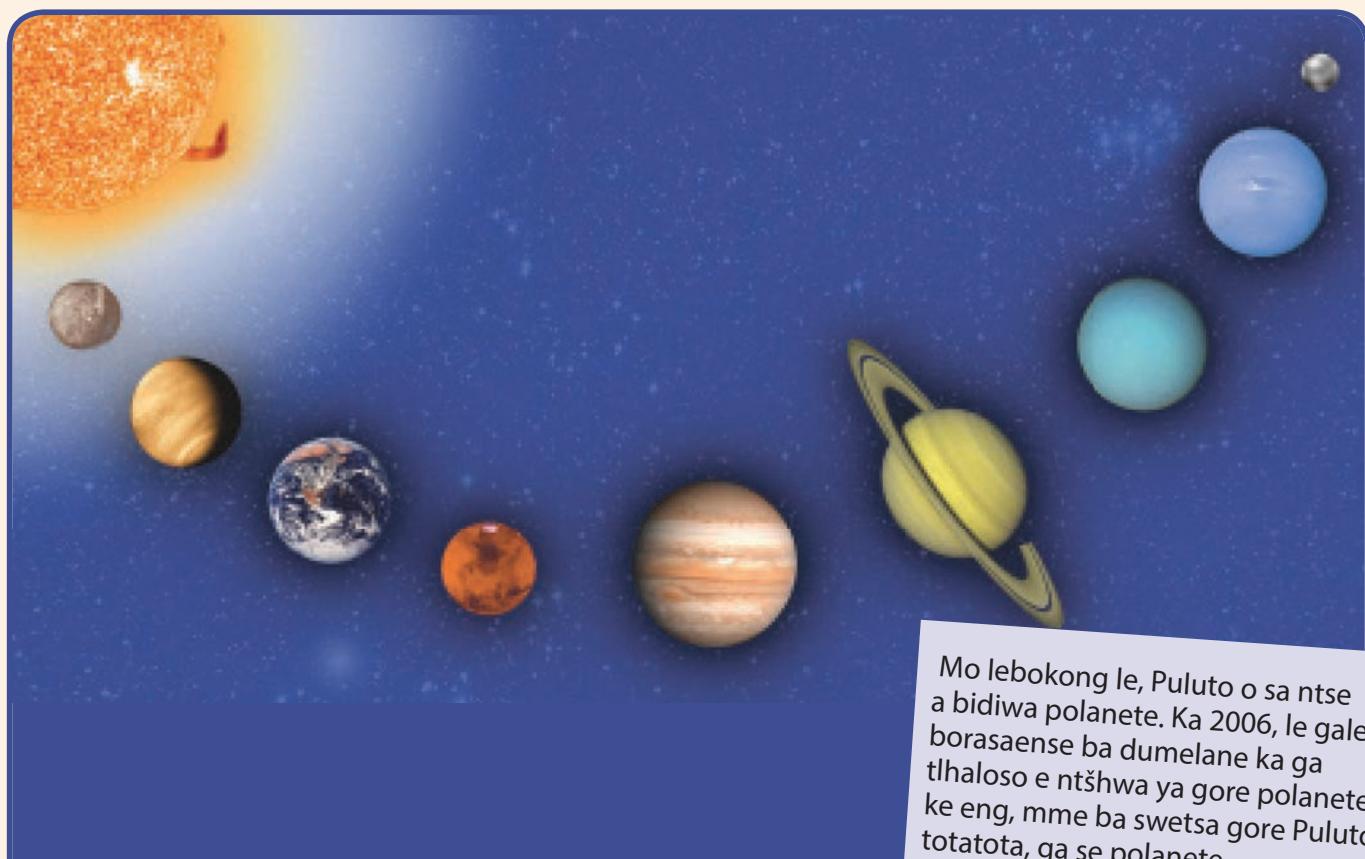
Date

Maboko go dikologa letsatsi

A re bueng

- A o itse maina a dipolanete?
- A o a ipotsa gore diplanetē di ntse jang?
- A di tshwana le polanete ya rona, Lefatshe?
- A o setse o kile wa bona epe ya tsona bosigo, kwa legodimong?
- A o a itse gore re bokgakala jo bo kanakang go tswa kwa letsatsing?

Mo lebokong le, Puluto o sa ntse a bidiwa polanete. Ka 2006, le gale, borasaense ba dumelane ka ga tlhaloso e ntšhwa ya gore polanete ke eng, mme ba swetsa gore Puluto, totatota, ga se polanete.

Dipolanete di relela go dikologa letsatsi, Reetsa jaaka ke di bitsa ka bongwe ka bongwe.

Mekhuri? Ke kwano!

Nomore ya ntlha Polanete e e gaufigaufi le letsatsi.

Venase? Venase?

Nomore ya bobedi Ya phatsimo e e galalelang, jaaka e kete e ntšhwa

Lefatshe? Ke kwano!

Nomore ya boraro ke Lefatshe, legae la me le wena.

Mmase? Ke kwano!

Nomore ya bone, e khividu mme e emetse gore o e batlisise.

Jupita? Ke kwano!

Nomore ya botlhano, ke Polanete e kgolokgolo, e e se nang botshelo

Sathene? Ke kwano!

Nomore ya borataro, ke Direng tsa lorole le dirame tse di tswakanang.

Yurenias? Ke kwano!

Nomore ya bosupa Polanete e e tsholeledits-weng kwa godimo kwa legodimong.

Nepotšhune? Ke kwano!

Nomore ya borobedi Ka kolo e le nngwe ntsho e bogolo jwa yona bo leng bogolo thata.

Puluto? Ke kwano!

Nomore ya borobongwe E nnyenny e bile e le ya bofelo mo moleng!

M. Goldish (Ranotswe)

A re bueng

- Leboko le le bua ka ga eng?
- Ke eng o akanya gore mmoki o kwadile leboko le?
- Leboko le go bolelela eng ka ga maemo a dipolanete?
- Polante ya rona, e leng Lefatshe, e gaufi go le kanakang le letsatsi?
- Buisetsa leboko kwa godimo mme o tibe ka leoto fa fatshe nako nngwe le nngwe o utlwa moribo.

A re kwaleng

Batla dipara di le thataro tsa mafoko a a rumisanang mo lebokong o bo o a kwala mo theiboleng.

A mabedi	a mašwa				

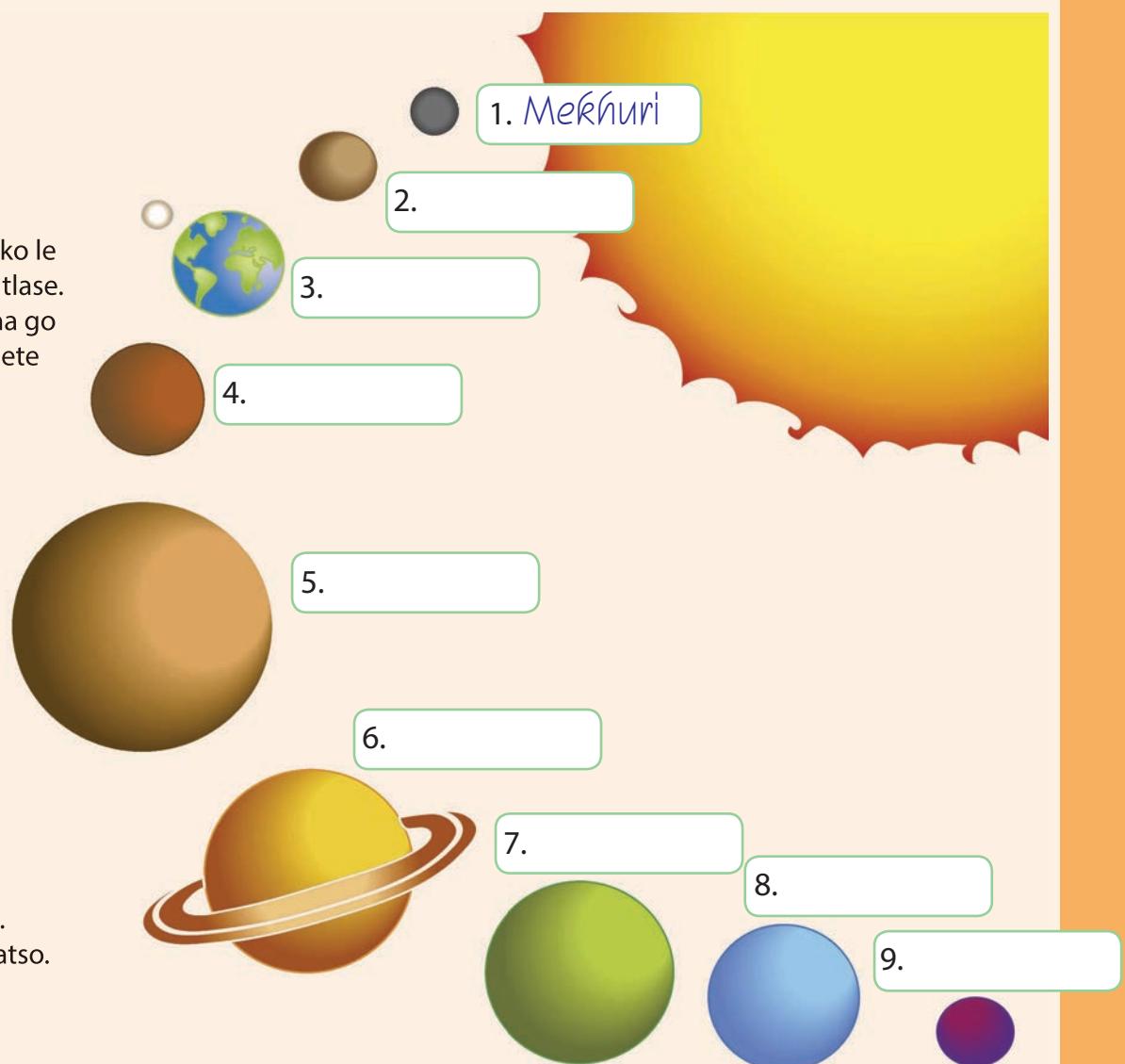
A re direng

Jaanong lebelela leboko le setshwantsho se se fa tlase. Bona gore a o ka kgon a go tlatsa maina a dipolanete go tswa mo go se leboko le buang ka ga gore di eme jang mabapi le maemo a letsatsi.

Leboko le go bolelela maemo a polanete nngwe le nngwe.

Mo lebokong le, mmoki o bitsa dipolanete mme nngwe le nngwe e a araba.

O tshotse polanete nngwe le nngwe jaaka e kete ke motho. Se re se bitsa mothofatso.

Kwala leboko

A re kwaleng

Rulaganya go kwala leboko. Kwala dipolelo di le pedi tse di rumisanang mo lebokosong lengwe le lengwe. Dira le tsala. Sekaseka o bo o ntsha dikakanyo o bo o kwala dikakanyo tsa ditemana tsa leboko la gago m Morago o kwale dipolelo di le pedi tse di rumisanang lengwe le lengwe.

- Dirisa mmepe wa tlhaloganya go go thusa go rulaganya go kwala sekwalwa sa gago.
 - Kwaritsakgwaritsa sekwalwathlomo sa gago. ● Kopa tsala go runa sekwalwathlomo sa gago. ● Boeletsa sekwalwa sa gago o bo o baakanya diphoso tse di setseng.

Setlhogo sa leboko

Letha:

Mafoko a mašwa

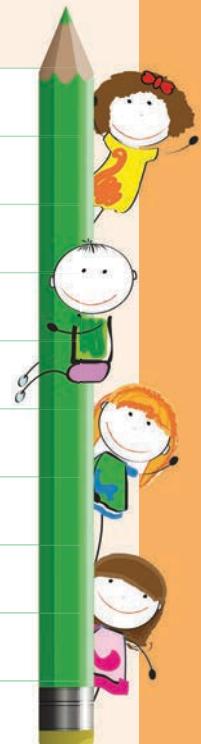
Tshwantshiso ke eng?

Re dirisa ditshwantshiso thata mo pokong. Tshwantshiso ke tiriso ya lefoko (go le gantsi leina le le tlwaelegileng) kgotsa polelwana go tlhalosa diponagalo tsa selo sengwe. Dikao ke: O na le pelo ya tau. Ke Mmamasiloanoka. Fa o dirisa tshwantshiso, o a bapisa, mme ga o dirise "jaaka", "tshwana le" kgotsa "e kete".

A re kwaleng

Jaanong kwala leboko la gago sentle mme morago o le tlhagise mo setlhopheng sa gago.

A re bueng

Bua gore nngwe le nngwe ya ditshwantshiso tse e kaya eng. Thala setshwantsho go sedifatsa nngwe ya tsona.

**Morutabana wa rona o ne a se yo
mme sekolo e ne e le disorokisi.**

O ne a gatsela ka ntliha ya letshogo.

**Teko e ne e le bonolo – e ne e le
bogobe fela.**

TEACHER: Sign

Date

ITSHEKATSHEKE

Ke kgona

Buisa naane	
Buisa sekwalwa sa tlhotlheletso	
Sekaseka sekwalwa sa tlhotlheletso	
Buisa athikele ya lokwalodikgang	
Lemoga molatlhogo, molathoko, matseno	
Buisa mmuisano	
Rulaganya le go kwala kgang	
Rulaganya le go kwala athikele ya lokwalodikgang	
Rulaganya le go kwala mmuisano	
Bolelela pele ka mo kgang e tlaa khutlang ka teng	
Diragatsa motshameko ka ga kgang	
Lemoga baanelwa, poloto, maitshetlego le baanelwa	
dirisa setlhongwapele le setlhongwamorago	
Naya malatodi le makaelagongwe	
Lemoga sediri le sedirwa	
Lemoga le go dirisa mefuta e e farologaneng ya maina	
Sekaseka papatso	
Lemoga setlhophha se se totilweng kgotsa bareetsi	
Lemoga malepa a a farologaneng mo papatsong	
Kwala papatso o dirisa puo ya botshwantshi	
Tlhamma bukana	
Tlhalosa gore go kaiwa eng ka polelonolo le polelopate	
Lemoga sediri le letiro mo polelong	
Dirisa mathhalosi a felo ka nepagalo	
Lemoga dingangisano le dingangisano tse di tshegetsang mo	
puong e e tlhotlheletsang	
Kgona go rulaganya le go kwala ngangisano e e tlhotlheletsang	
Lemoga malepa a pokoa tshwana le tshwantshiso le tswantshanyo	
Dirisa puo e e tlhotlheletsang	
Lemoga ditlhagiso, dipotso le ditaelo	
Netefatsa tumalano ya sediri-thunyisediri	
Dirisa maele le diane	
Dirisa mathhaodi	
Dirisa dipaka tse di bonolo	

Thitokgang 3: Go bua ka mokgwa o e diriwang ka teng

Ditaelo tsa setlhawga Kgweditsharo 2: Dibeke 1-2

33 Go baka dikukukopi

70

Lemoga melawana ya setlhawga sa ditaelo. Segu le go bayu ditaelo ka tatelano. Batlisisa gore ke didiriswa dife tse di tlhogagalang. Araba dipotso tsa tirwana ya tlhaloganyo tse di ikaegileng ka resipi. Rekota mafofo a a mašwa le bokao jwa ona mo thanoding ya gago.

34 Go kwala resipi

72

Kwala resipi ya dijo tse o di ratang. Kwala ditaelo ka tatelano tsa go dira kopi ya tee. Feleletsu tšate e e elelang ya ditirwana tsa gago tsa letsatsi.

35 Tshimologo e nt̄wa le bokhutlo jo bōwa

74

Kitsiso ya ditlhongwapele le ditlhongwamorago. Bokao jwa ditlhongwapele le ditlhongwamorago. Rekota mafofo a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

36 Dira motantsho wa tafola

76

Go buisa ditaelo. Go feleletsu ditaelo o dirisa ditshwantsho. Go feleletsu tšate e e elelang o dirisa digokaganyi.

37 Ka moo ke jang letsatsi la ka metha

77

Thala mmapa o o tlaa tsamayang le dikaelo tsa gago. Go kwala dikaelo.

38 Go kwala lekwalo le le nang le dikaelo

78

Go lemoga sediri, lediri le sedirwa mo dipolelong. Go lemoga madiri a a sa feteleng. Go kwala dipolelo tse di nang le sediri, lediri le sedirwa.

39 Didiri, madiri, le didirwa

80

Go kwala dipolelo tse di nang le sediri, lediri, le sedirwa. Rekota mafofo a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

40 Se thanodi e re bolelelang sona

82

Go lemoga melawana mo thanoding o o tshwanang le. Mafofo a a kaelang, mafofo le bokao jwa ona mo thanoding, ditlhaloso tse di farologeng le dikarolo tsa puo.

Go anelaleinane Kgweditsharo 2: Dibeke 3-4

41 Bosigo jo ke se kitlang ke bo lebala

84

Tekatlhaloganyo e e ikaegileng ka temana.

42 Tse dingwe ka ga dikwena

86

Tekatlhaloganyo e e tletseng ya setaele sa tlhatlhobo o dirisa dipotso tsa tlhophontsi le tsa boikakanyetsi.

Kitsiso ya madiri a a bontshang nako e e rileng. Rekota mafofo a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

43 Letsatsi le le latelang

88

Diragatsa motshameko o o ikaegileng ka kgang.

Tsepamisa tlhaloganyo ya gago mo bothong jwa moanelwa.

Go tlhopha matlhaoi go tlhalosa moanelwamogolo.

Go dirisa matlhaoi go kwala motshameko wa semelo sa moanelwamogolo.

Go rulaganya go kwala tlhamo.

44 Go kwala kgang ya me

90

Maabane bosigo ke lorile...

Rekota mafofo a a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

45 Tshekatsheko ya buka

92

Go kwala tshekatsheko ya buka, o dirisa kgang jaaka motheo wa se.

Ntlha kgotsa maitlhameilo. Tlhaloso ya lenaneo la diteng.

Tirwana ka madirimafeteledi le madirimafeledi.

46 Nelson Mandela yo molwa

94

Polelelopele ka ga kgang e e ikaegileng ka ditshwantsho le ditlhogo.

Tshekatsheko ya kgang: moanelwa, maitshetlego, le poloto.

Kitsiso ya buka ya botshelo jwa motho (lokwalotshelo) jaaka sekwalwa.

Rekota mafofo a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

47 Tshekatsheko ya buka

96

Go kwala buka, tshekatsheko, tshosobanyo, baanelwa le thitokgang, Rekota mafofo a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

48 E tsweletse go diragala?

98

Tshekatsheko ya mefuta ya ditemana le tsela e e amogelesengang ya go di kwala.

Tshekatsheko ya pakajaanong, pakatlangtsweledi: ditirwana di ikaegile ka paka e le yosi.

Itshekatsheke!

Itshekatsheke.

Go baka dikukukopi

A re buiseng

Resipi ya go baka dikukukopi

Ditsompelo

Motswašo wa kuku

125g malerine/mafura a boruma
1 kopí ya sukiri
3 mae
1 leswana la tee la vanilla essence
 $1\frac{1}{2}$ kopí ya bopi jo bo boleta/ folouru
 $\frac{3}{4}$ kopí ya mašwi

aesling

50 g botoro e e se nang
letswal
2 dikopi tsa sukiri ya aesling
2 maswana a mašwi
Kgatsa go kgabisa

Mokgwa

Seapei se tlhakatlhakanya ditaelo tsa go baka kuku ya metlholo. Bona fa o ka se ka wa batla tsela ya go baka dikuku tse.

Letha:

Mafoka mašwa

A re kwaleng

O tlhoka mašwi a a kanakang?

O tlhoka bopi jo bo boleta kana folouru e kanakang?

Go diragala eng morago ga go ntsha dikuku mo ontong

Buisa resipi ka kelothhoko mme o dire lenaneo la didiriswa tse o tlaa di tlhokang go dira dikuku tse.

A re direng

Nomora dikgato tse go simolola ka 1 – 9 go bontsha
tatelano e e nepagetsegeng ya mokgwa

Di ntshe mme o di tlogele gore di tsidifale.

Tlhakanya mafura kana majerini le sukiri morago o tshele mae le vanilla
esense mme o fudue go tlhakanya.

Tshuba obene 180°C pele. Baya dipampiri tsa dikuku tsa dikopi mo
paneng ya dimafini.

Tlatsa dipampiri tsa dikuku tsa kopit ka motswako.

Sefa bopi jo bo boleta kana folouru mo motswakong wa mae o bo o
tshela mae.

Baka dikukukopi metsotso e le 20 – 25.

Fudua botoro go fitlhela e nna serolwana le borethe mme o tshele sukiri
ya go aesa.

Phatlalatsa aesing mo dikukung.

Kgatsha ka dikgabisi.

TEACHER: Sign

Date

Go kwala resipi

A re kwaleng

Kwala resipi ya dijo tse o di ratang.

Resipi

Ditsompelo

Mōkgwa

Letha:

A re kwaleng

Ditaelo tse di
fa tlase ke tsa
go dira kopi
ya tee.
Di ka tatelano e
e fosagetseng: di
kwale mo tšhateng
e e elelang ka
tatelano e e
nepagetseng.

Tshela dikgetsana tse tharo mo
kettleleng ya tee.
Fudua komiki ya tee ka leswana la
tee.
E tlogele metsotso e le metlhano
gore e loe.
Tshela mašwi a a lekaneng mo
komiking.
Thutafatsa kettlele ya tee ka metsi a
a fisang.
Tshela metsi a a fisang mo
dikgetsaneng tsa tee.
Tlatsta kettlele ka metsi a a phepa.
Tshela tee mo komiking go tswa
mo kettleleng.
Bedisa metsi ka mo kettleleng.

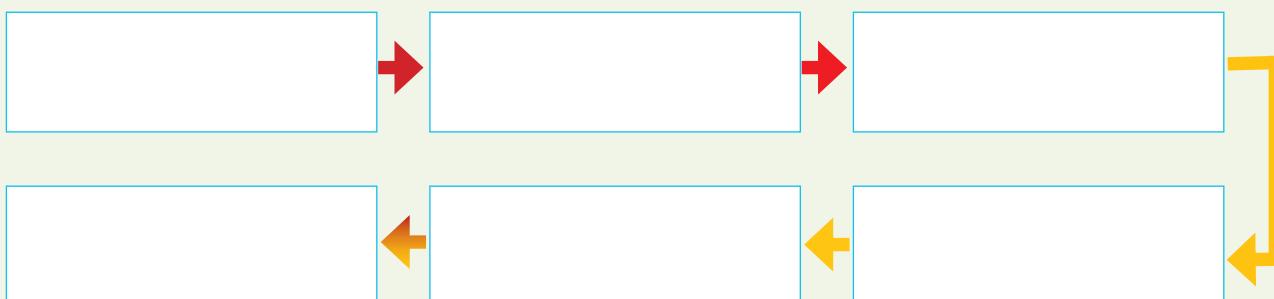

A re kwaleng

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9

Jaanong dirisa diboloko tse go dira tšhate e e elelang e e bontshang gore o jele jang letsatsi la gago.

TEACHER: Sign _____ Date _____

Tshimologo e ntshwa le bokhutlo jo bohwa

Setlhongwapele ke eng?

Setlhongwapele ga se lefoko le le tletseng. Ke karolo ya lefoko e e tlhongwang kwa pele ga lefoko le le tletseng (le bidiwa modi wa lefoko) setlhongwapele se na le bokao jwa sona. Fa setlhongwapele se gokeletswe mo moding wa lefoko, se fetola bokao jwa modi wa lefoko.

Ditlhongwapele tse di kaya eng? Sekeletsa ditlhongwapele mo go lengwe le lengwe la mafoko a. Jaanong thalela modi wa lefoko.

Gokelela ditlhongwapele mo mafokong a a thaletsweng go fetola bokao jwa dipolelo tse.

A re direng

Leba sekao. Go diragala eng fa o golaganya setlhongwapele le modi wa lefoko? Bokao jwa lefoko le lentshwa ke bofe?

Setlhongwapele

mot

Modi wa lefoko

-setsana

Ditlhongwapele tse di kaya eng?

Setlhong-wapele	Bokao
Mo-	bongwe
Ba-	bontsi
le-	bongwe

Setlhong-wapele	Bokao
Mo-	bongwe
Ba-	bontsi
le-	bongwe

1. setsana o opela monate.

2. Ke bone simane a founa.

3. Sophie le Mpho ke setsana ba bantle thata.

4. O tlaa bona kolobe tse pedi mo tseleng ya gago.

5. O dirisa tulo se se kwa godimo go folosa thini ya matlhare a tee.

6. Basetsana le Tshidi ke mme ba segompieno.

7. Setshwantsho sa gagwe se ntle thata.

8. na ba tshwamekela mo puleng.

9. Rre o rekile janaga se sentle tota.

10. Morutabana o batla buka tsa gagwe.

11. podi tsa ga malome di thutswe ke koloi.

12. Re bone tshameko o o itumedisang.

1, mo, 2, mo, 3, mo, 4, di, 5, se, 6, bo, 7, se, 8, Ba, 9, se, 10, di, 11, Di, 12, mo.

Tlhophya ditlhongwapele di le tharo mme o di dirise go bopa dipolelo tse tharo.

Letha:

Setlhongwamorago ke eng?

A re direng

Ditlhongwamorago di tshwana le ditlhongwapele, ntle le gore tsona di gokelela kwa bofelong jwa modi wa lefoko go fetola bokao jwa ona. Sekao. Lefoko 'nyana' le kaya nyenyeftso, mme lefoko 'mosadinyana' le ka kaya 'lorato' kgotsa 'lonyatso'.

Ditlhongwamorago tse di kaya eng? Sekeletsa ditlhongwamorago mo go lengwe le lengwe la mafoko a. Morago o thalele modi wa lefoko.

Leba sekao. Go diragala eng fa o gokelela modi wa lefoko le setlhongwa morago? Bokao jwa lefoko le lešwa ke bofe?

Modi wa lefoko

Rek

Setlhongwamorago

-ile

Tsamaile	Rekile	Bofolola	Monnanyana
Rekela	Bogetse	Tsotfetse	
Direla	Mosadinyana	Bodile	Gakolola
Phutholola	Atile	Tlodile	
Sekolong	Agile	Gotse	Lebaleng
Remile	Atlegile	Budulogile	ngwanyana
Lelapeng			

A re kwaleng Gokelela ditlhongwamorago mo mafokong a a thaletsweng go fetola bokao jwa dipolelo tse.

Ditlhongwamorago tse di kaya eng?

Setlhongwamorago	Bokao	Setlhongwamorago	Bokao
-ile	Pakapheti	-ana	madirani
-ng	tlhalosi ya felo	-nyana	lerato
-olola	ledirolododi	ile	Pakapheti
-tse	Pakapheti	-isa	madirisi
-nyana	nyenyeftso	-nyana	nyenyeftso

1. Bana ba tshega <u>mosima</u> _____ o o weleng.	2. Mme o jesa <u>ngwana</u> _____ wa gagwe ka lerato.
3. Borre ba <u>rema</u> _____ setlhare sa morula maa-bane.	4. Mosidi o <u>rata</u> _____ mosese wa gago.
5. <u>Mmala</u> _____ wa gagwe o montle.	6. Ke tlaa go betsa le <u>abuti</u> _____ wa gago.
7. Mme o re <u>apaya</u> _____ dijo tsa bofelo	8. Mosadi yo o re <u>bontsha</u> _____ ditshwantsho
9. <u>Setshego</u> _____ sa gagwe se tlhaba pelo.	10. Basimane ba bolaile <u>phologolo</u> _____ ya Modimo.
11. Ke <u>tshaba</u> _____ go bolelela malome dikgang.	12. Ke le <u>reketse</u> <u>morogo</u> _____ wa bofelo.

1. ne, 2. nyana, 3. ilie, 4. ilie, 5. nyana, 6. nyana, 7. elie, 8. itse, 9. nyana, 10. gotswana, 11. ilie, nyana

Tlhophha mafoko a a thaletsweng a mararo go tswa mo tirwaneng e e fetileng mme o a dirise go tlhaba dipolelo.

TEACHER: Sign

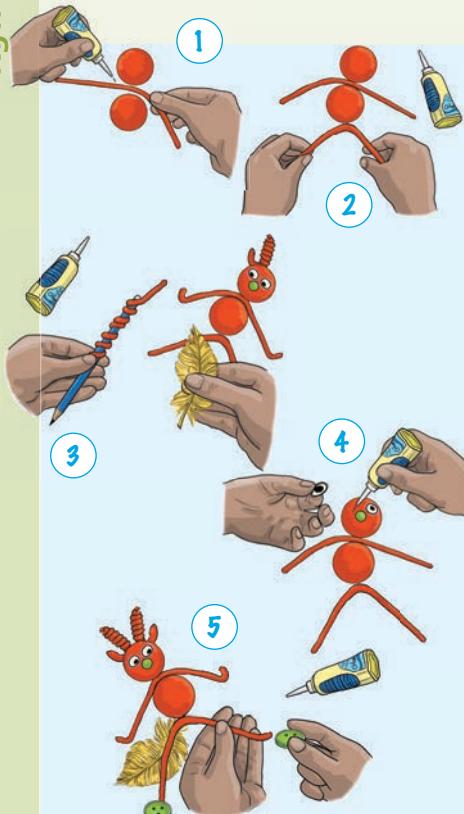
Date

Dira motantscho wa tafola

A re direng

Leba ditshwantsho tse di bontshang gore o ka dira jang ditshedi tse.

A re kwaleng

Jaanong kwala se o tlaa se dirang ka didiriswa kana dil-wana tsotlhe di akarediwa diphaphete.

Se o se tlhokang

- ✓ sekgomaretsi
- ✓ Diphepafatsi tsa dipeipi tse tharo
- ✓ Diphaphete tse di magareng di le 2 4cm bophara
- ✓ diphaphete tse dinnye
- ✓ matlho a magolo a 2
- ✓ diphofa tsa mogatla
- ✓ Dikonopo tse 2 tsa maoto

Ka moo o dira diphaphete tsa gago ka teng

- 1 Thala didiko tse dikgolo tse pedi, tse di tshwanang, mo sekgemetšaneng sa khateboto. Jaanong di sege.
- 2 Thala didiko tse dinnye tse pedi ka mo gare ga didiko tse pedi tse dikgolo. Di sege gore didiko tse dikgolo tsa khateboto di sale di na le phatlha fa gare.
- 3 Baya didiko mmogo, mme o thate wulu e e serolwana go kgabaganya diphatlha tse di fa gare, fa thoko le kwa ntle go fitlhela didiko di tswalega gotlhelele. O ka nna wa dirisa megala e le mebedi kgotsa e meraro go tswalela didiko ka bonako.
- 4 Seg a wulu fa gare ga dintshi tsa didiko tse pedi ka sekere se se bogale.
- 5 Somela sekgemetšana sa wulu fa gare ga didiko tse pedi mme o di bofe thata. Jaanong tlosa didiko.

Ka moo ke jang letsatsi la ka metlha

Tlatsa ditshupanako tsa dinako tse di farologaneng tsa letsatsi mme o thale ditshwantsho go bontsha se o se dirang.

Sa ntlha

Morago ka

Marago ga moo

Morago ga foo

Pele

Kwa bokhutlong

Jaanong fetolela tshate e e elelang ya gago mo dipolelong o
tlhalosa gore o dirisitse letsatsi la gago jang.

A re kwaleng

Kwalela tsala ya gago e e kwa toropong e nngwe lekwalo mme o mo laletse go tla kwa konsarateng ya sekolo sa gago. O tlaa tshwanela go naya tshedimosetso mabapi le gore konsarata e ka qa eng, gore e tlaa simolola leng, le gona ka letlha lefe.

Kwala ateresse ya qago fa.

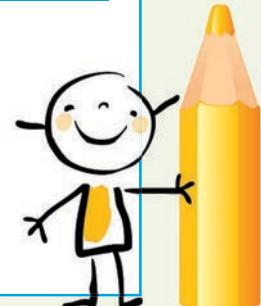
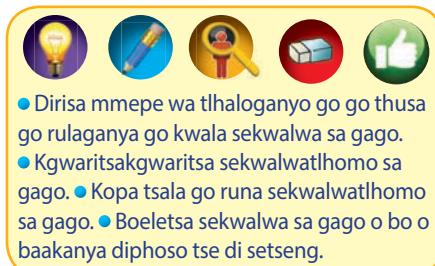
Kwala letlhā fa.

Kwala ditumediso **tse** di maleba

Kwala bokhutlo iwa qago fa.

Kwala leing la aggø fq.

Letha:

A re direng

Thala mmapa go tswa kwa lefelong lengwe (e ka nna kwa gaeno, kwa boemelabeseng, kwa lebenkeleng) go ya kwa sekolong.

A re kwaleng Jaanong kwala dikaelo.

TEACHER: Sign

Date

Didiri, madiri le didirwa

A re kwaleng

Buisa dipolelo tse le tsala ya gago

O nwele tee.

Katse e tebisa legotlo.

Boitumelo o rata Kagiso.

Mme o fisitse dijo.

Mosimane o thubile letlhhabaphefo.

Mosetsana o fofisa khaete.

Re bakile kuku.

Batla o bo o thalela madiri mo go nngwe le
nngwe ya dipolelo tse. Morago sekeletse sedirwa.

O thubile letlhhabaphefo.

Ke tladirse galase ya me.

O tlhapa sefatlhego sa gagwe.

Bese ya sekolo e gorogile thari.

Tlalase ya Mophato wa 6 e jwetse setlhare.

Anna o kwadile imeile.

Jaanong leba dipolelo tse. Thalela **sediri** le **lediri**.
Dipolelo tse ga di na didirwa.

Madirimafeledi ga a tlhoke
sedirwa go nna le bokao.

O a buisa.

Ntšwa e a robala.

Re a ja.

Ba a dira.

O a lela.

Ba a taboga.

Katse e a ngaola.

Mokoro o a nwela.

Letsha:

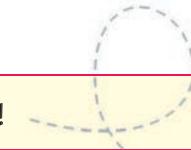
A re kwaleng

Buisa dipolelo tse di latelang ka kelotlhoko. Thalela **sediri ka bohibidu**,
lediri ka botala jwa legodimo le **sedirwa ka botala jwa tlhaga**.

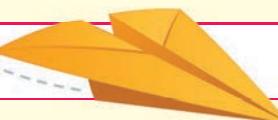
Anna o arabile dipotso tse dintsi kwa tlelaseng gompieno.

Mandu o adimile phensele ya me.

Jabu o fofisitse sefofane sa pampiri ka letlhhabaphefo!

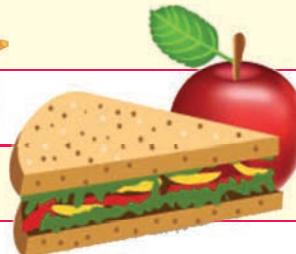
Ausi o buisa buka ya gagwe ya laeborari.

Mme o apeile setshuu.

Ke utlweletse seyalemowa kana radio.

Ijoo! Ke timeditse selula!

Sefako se thubile letlhhabaphefo.

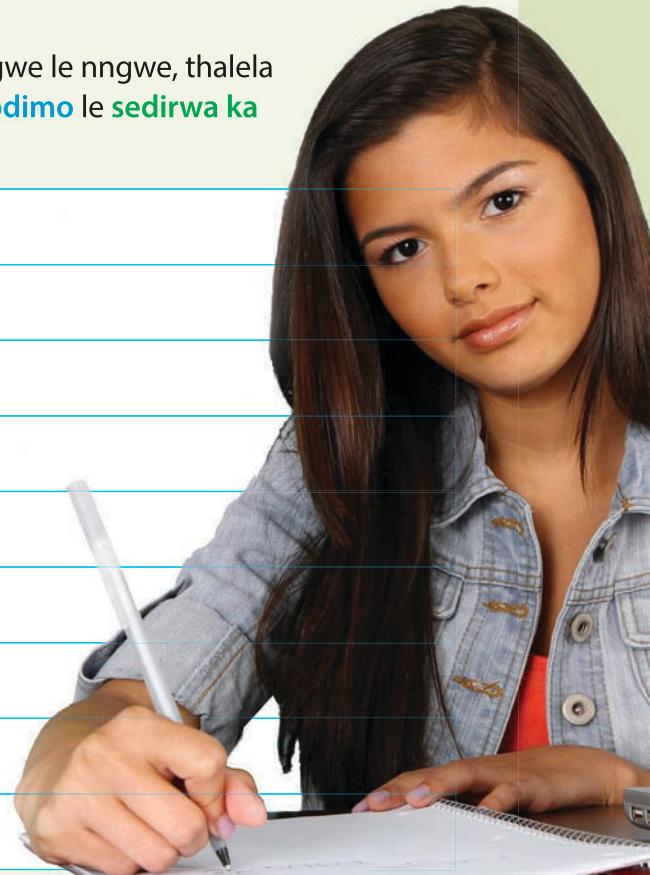
Ke na le R10 mo kgetsaneng ya me.

Ke jele borothopate ka dijotshegare.

A re kwaleng

Jaanong kwala dipolelo tsa gago. Mo go nngwe le nngwe, thalela
sediri ka bohibidu, **lediri ka botala jwa legodimo** le **sedirwa ka botala jwa tlhaga**.

TEACHER: Sign

Date

Se thanodi e re bolelelang sona

A re buiseng

Thanodi e go bolelela bokao jwa mafoko le gore o a kapodisa jang.
Mafoko mo thanoding a rulagantswe ka tatelano ya dialefabete.

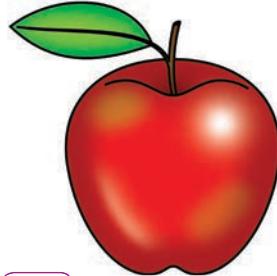
Mafoko a a kaelang
kgotsa ditlhogo
tsa mafoko kwa
godimo ga tsebe
di go bolelela gore
mafoko a ntlha le a
bofelo mo tsebeng
ke afe.

Lefoko la ntlha le
le ntshofaditsweng
le bidiwa lefoko
la ntlha. Lefoko la
ntlha le kwadiwa
ka ditlhaka tse di
ntshofaditsweng.

Gaufi le lefoko la
ntlha setlhanga
kana sekwalwa
se sennyse se se
ntshofaditsweng se
bontsha karolopuo
le bontsi jwa lefoko.
E re bolelela gore
lefoko ke leina,
lediri, lekopanyi
kgotsa bontsi, jj.

apole

a apole

b

c

d

e

f

g

h

i

j

k

l

m

n

o

p

q

r

s

t

u

v

w

x

y

z

aga

bolo

bonolo

dijo

dikgomo

epa

ema

folaga

feelä

gopane

gotsa

hutshe

hempe

inama

ikama

jeke

jase

koloi

kota

legong

loga

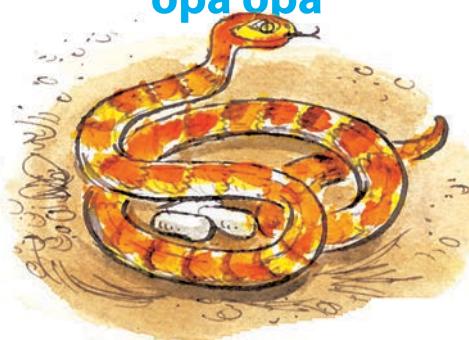
monna

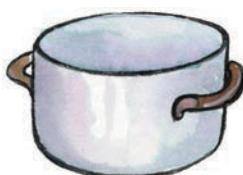
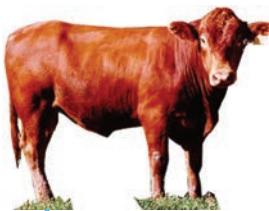
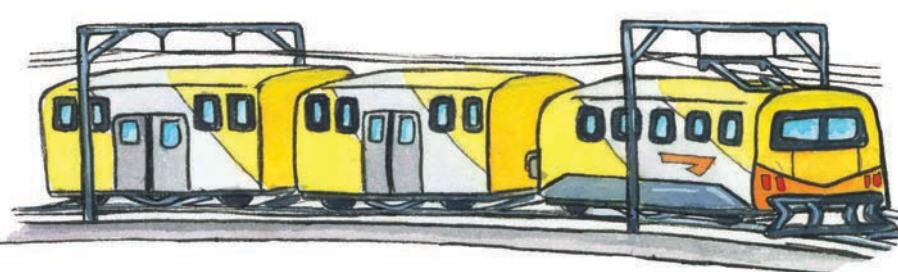
mosadi

nona

noga

opa opa

ZOZ**opa****ota****pitsa****poo****roka****rema****supa****sela****tonki****terena****upa****utlwa****video****vuvuzela****wulu****wena****yokate****yole****zipi****zoz****a****b****c****d****e****f****g****i****j****k****l****n****o****p****q****r****s****t****u****v****w****x****y****z**

Tlhaloso e bolela
bokao jwa lefoko.
Fa lefoko le na le
bokao jo bo fetang
nngwe, dithaloso
di a nomoriwa.

Dithaloso tse
dingwe di na le
sekao sa polelo
go bontsha gore
lefoko le dirisiwa
jang.

Bosigo jo ke se kitlang ke bo lebala

A re bueng

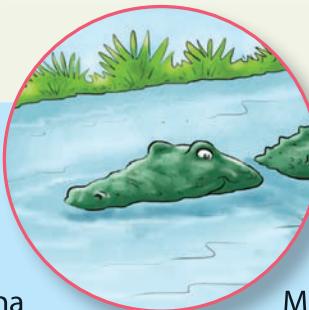
- A o setse o kile wa lora toro e e tshosang?
- O lorile eng?
- A o setse o kile wa lora ka ga buka e o neng o e buisa?

A re buiseng

Bosigo bongwe Lindiwe o ne a robala mo bolaong mme a buisa ka ga dikwena mo makasineng o a o ratang wa "National Animal Magazine". Pele a ya go robala o ne a baya makasine mo rakeng ya dibuka, fela kwa ntle ga lebati la phaposibotlhapelo. Moragonyana bosigong joo, fa a ya kwa phaposibotlhapelong, a utlwa modumo wa go kgwa mowa o tswa mo rakeng ya dibuka. O ne a robetsenyan ka jalo a se ka a o ela tlhoko thata. Mme ngatana ya makwalodikgang le makasine tse di mo rakeng tsa simolola go sutasuta.

Ngatana ya kgokologa mme makasini le makwalodikgang tsa gasagana gotlhe fa fatshe, mme go kgwa mowa ga utlwala thata. Lindiwe o ne a se ka a dumela se a se boneng: kwena e e neng e gona e bile e gotlhanya meno e ne ya tswela kwa ntle go tswa ka fa tlase ga raka ya dibuka. O ne a sosobana moriri ka yona nako eo. A bogela kwena e gagaba e bile e lebelela phaposi e iketlile. E

ne e bonala e kete e sa tswa go tswa mo metsing.

Mmele wa yona otlhe o ne o tshologa metsi mo bodilong. Kwena e ne ya dira modumo wa go kgwa mowa mme ya thikitha tlhogo ya yona le go thimotsa mogatla wa yona, mme Lindiwe a metsa ka thata fa a bona meno a yona a maleele.

"National Animal Magazine" o ne o tlogetswe mo bodilong gaufi le kwena. Sengwe ka ga ona se ne se sa siama. Lindiwe a o simolola, mme morago a bona gore setshwantsho se se ka fa morago se ne se farologana. Go na le go nna ga kwena mo lebopong la noka! Jaanong go ne go na le lebopo la noka! A tsaya makasini. Ka yona nako eo kwena ya thimotsa mogatla wa yona thata gore o be o thube kgamelo ya mabolomo ya mmaagwe mme ya tshetsherebana gotlhe. Lindiwe o ne a tshabelka kwa phaposiborobalang ya gagwe mme a otlaganya lebati. A dula mo godimo ga bolao jwa gagwe, a ikutlwa a bolokegesegile.

"Gongwe mokgwa o montle wa go e koba ke go e naya sengwe gore e je," a akanya. A lebelela "National Animal Magazine" mme a bua a le esi. "Fa e le gore kwena e kgonago gagabelo go tswa mo setshwantshong go raya gore diphologolo tse dingwe di ka kgonago". A phutholola mme a bona setshwantsho sa difolaminko di le mmalwa." Di ka nna dijo tse dintle tsa kwena," a akanya. Go thubagana go go tshosang ga dira gore a tlole, mme a

Pele o buisa

● Leba ditshwantsho le ditlhogo mme o leke go akanyetsa pele gore sekwalwa se tlala nna ka ga eng. ● Buisa tsebe ka bofeso go bona gore o ya go buisa ka ga eng.

Fa o ntse o buisa

● Bapisa kakanyetso ya gago le se o se buisang. ● Fa o sa tlhaloganye karolo, e buise gape ka iketlo. E buisetse godimo.

bona bofelo jwa mogatla wa kwena fa e sutlha mo lebating le le phunyegileng. A kgarameletsa setshwantsho sa difolaminko mo phatlheng e e mo lebating go bontsha kwena dijo tsa yona. Ka bonako ga tla ditekete tsa difolaminko di ntse di relela mo bodilong di phutholotse dipuka jaaka di leka go ema ka kwa ntle ga lebati. Morago folaminko ya felela mo leganong la kwena mme morago ya nna e nngwe, e nngwe le e nngwe. E rile faale e lapile, ya nna fa fatshe mme ya tswala mathlo ya palelwa ke go ruta. Lindiwe a bula lebati ka tidimalo mme a bay a makasine fa pele ga nko ya kwena. "Tsweetswee," a e sebelo mo tsebeng, "tsweetswee boela kwa gaeno". A boela mo phaposing mme a lebelela ka phatlha e e mo lebating. Kwena le difolaminko tsa timatimelela mo makasining.

Mo mosong batsadi ba gagwe ba ne ba batla go itse gore go tlie jang gore bodilo bo nne metsi, gore go tlie jang gore lebati le phunyege le gore go tlie jang gore kgameloa ya mabolomo e e rategang e thubege. Lindiwe o ne a sa itse gore o tlaa reng.

Franz Hohler

(Ranotswe PIRLS).

A re direng

Dipolelo tse di bua ka ga se se diragetseng mo kgannyeng ya ga Lindiwe. Ga di a rulagana sentle. Di nomore gore di rulagane ka nepagalo. Re nomorile di le mmalwa go go thusa.

	Morago a ya kwa phaposibothhapelong.
	O ne a bona kwena e kgwa mowa mme e tsokotsa tlhogo le mogatla wa yona.
2	O ne a ya go robala.
	O ne a inotlelala mo phaposiborobalong.
	O ne a bona setshwantsho sa difolaminko.
	Kwena e ne ya ja difolaminko.
9	Kwena e ne ya ya go robala.
	Difolaminko di ne tsa tlolela ka kwa ntle ga setshwantsho.
1	Lindiwe o ne a buisa makasine wa "National Animal Magazine", mme a o bay a mo godimo ga raka ya dibuka.

Tse dingwe ka ga dikwena

A re kwaleng
Buisa kgang "Bosigo jo ke se kitlang ke bo lebala" gape,
mme morago o arabe dipotso tse.

Ke letshwao lefe la ntlha gore sengwe se se sa
tlwaelegang se a diragala?

a	Ngatana ya makwalodikgang e simolotse go kgokologa.
b	Lindiwe o bone gore setshwantsho sa letharekapeso se ne se se teng.
c	Mojako wa phaposi ya gagwe o ne o robegile.
d	Lindiwe o ne a utlwa go kgwa mowa.

Kwena e ne e tswa kae?

a	Phaposibotlhapelo.
b	Letharekapeso la makasine.
c	Ka fa tlase ga bolao.
d	Gaufi le noka.

Goreng Lindiwe a ne a akanya gore kwena e tlie go tlhasela?

a	E ntshitse meno.
b	E ntshitse modumo o mogolo.
c	Ya simolola go kgwa mowa.
d	Ya tsokoletsa mogatla kwa pele le kwa morago.

Goreng Lindiwe a biditse difolaminko mo makasineng?

Naya ditsela tse pedi ka foo makasine o thusitseng Lindiwe ka teng?

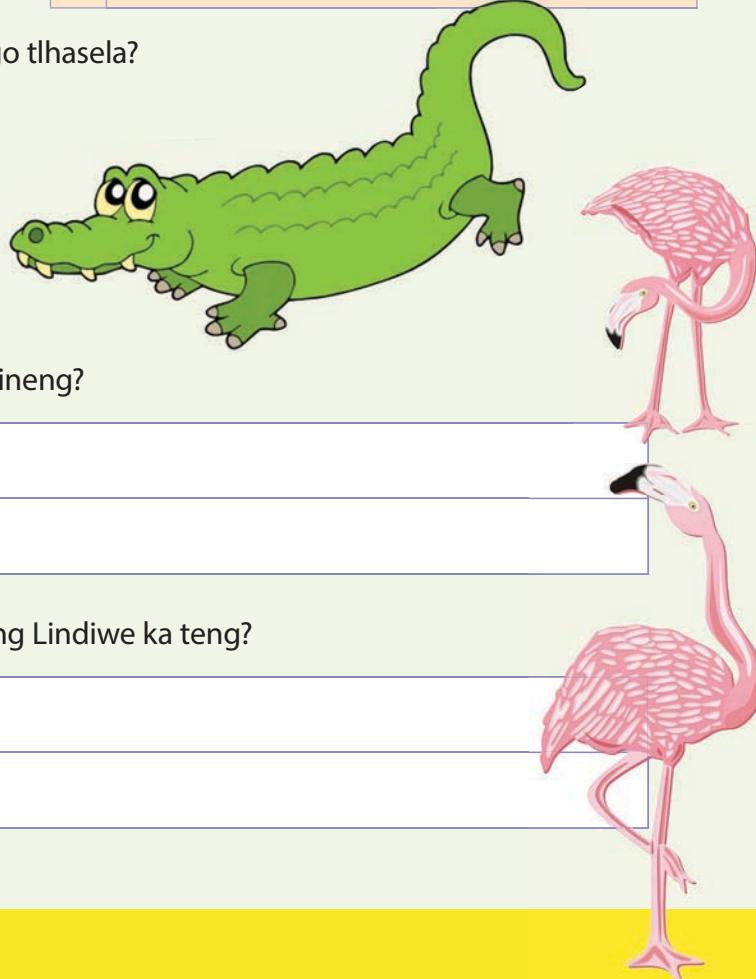

Go tlie jang gore lebati la
phaposiborobalo le robege.

a	Mogatla wa kwena o le phuntse.
b	Le phuntswe ke kgamelo ya mabolomo.
c	Le phuntswe ke melomo e e metsu ya difolaminko.
d	Lindiwe o le betsagantse thata gore le robege.

Ke lefoko lefe le le re bolelelang gore Lindiwe o
ne a tshogile?

a	A gatsela.
b	A se ka a dumela matlho a gagwe.
c	A kgwa mowa.
d	A utlwa go kgwa mowa.

Letha:

Mafoko a mašwa

A o akanya gore kgang ya kwena e ne e le karolo ya toro ya ga Lindiwe?

Naya bosupi bo le bongwe jwa gore e ne e le toro.

Madiritota

Madiritota ke mafoko a a nang le kgolagano le sediri kgotsa leina. Madiri a ka gale ke ona madiri tota a polelwana mme a ka fetoga go ya ka leina. A dirisiwa fela mo pakajaanong le pakapheti. Leba dikao

o ya gae
o ka bona gore lediritota ke **ya**.

O **ile** gae.
Fa lediri le fetoga go ya ka paka ya polelo.

A re kwaleng

Buisa dipolelo mme o be o thalela madiritota.

Sekeletsa motho kgotsa selo se se dirang tiro.

Mafoko otlhe a tlaa nna maina kgotsa maemedi.

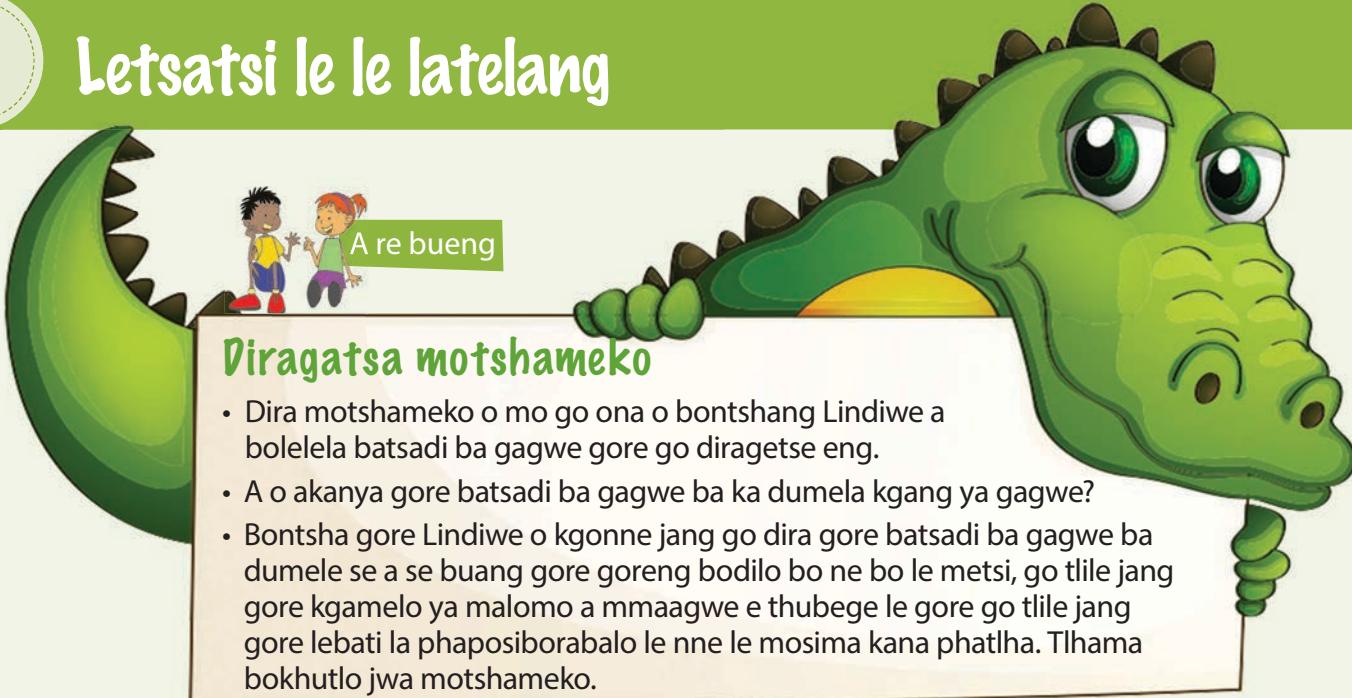
Ke ya kwa lebenkeleng.	O nwa mašwi.
O ya kwa nokeng.	Ba bogela motshameko.
Ba ile kwa setediamong.	Ke palama baesekele.
O tshameka kgwele ya dinao.	O kama moriri wa gagwe.
Ke buisitse buka.	O tabogela kwa sekolong letsatsi le letsatsi.

TEACHER: Sign

Date

Letsatsi le le latelang

A re kwaleng

Leba kgang e gape. Tsepamisa matlho wa gago mo semelong sa ga Lindiwe. Akanya ka ga dilo tse a di dirileng go iphalotsa mo kweneng. Tlatsa matlhaodi go tlhalosa semelo sa gagwe.

Jaanong dirisa matlhaodi go kwala motshameko wa semelo sa ga Lindiwe

Letha:

A re kwaleng

Rulaganya go kwala tlhaloso ya toro kgotsa toro e
e boitshegang e o kileng wa e lora. Dirisa mmepe
wa tlhaloganyo mo thulaganyong ya gago.

Setlhogo ke: "**Maabane ke lorile ...**" Tlatsa dikakanyokgolo tsa gago mo
mmepepeng wa tlhaloganyo. Bua gore o dirile eng pele o ya go robala, go
diragatse eng mo torong ya gago le gore e khutlile jang. Bua gore o
ikutlwile jang mo torong. A o ne o tshogile?

Fa o fetsa go dira se, kwala ditema di le tharo kgotsa di le nne ka ga toro ya gago.
Kwala tlhaloso ya gago mo sekgemetšhaneng sa pampiri. Kopa tsala ya gago go
tshwaya diphoso. Ka moso o tla kopololela tiro ya gago ka matsetseleko mo
pampiring ya papetlanatiro e e latelang.

Fa ke tsoga.

5

Se ke se dirileng pele ke tsoga.

1

Toro e khutlile
jang.

4

Maabane
ke
lorile ..."

Toro e simologile
jang.

2

Ke ikutlwile jang ka nako ya toro.

3

TEACHER: Sign

Date

A re kwaleng

Kwalo lola tlhamo ya gago ka matsetseloko mo phatlheng e
o e neetsweng

Maabane ke lorile ...

Letha:

TEACHER: Sign Date

Tshekatsheko ya buka

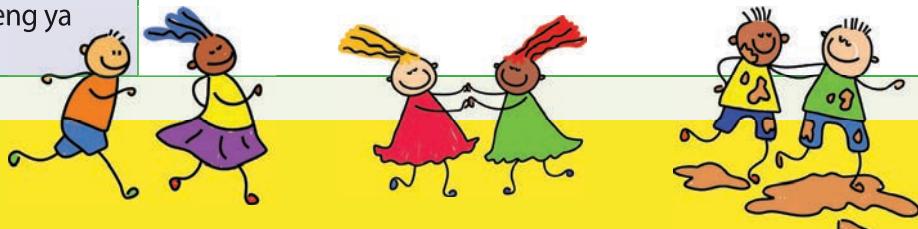
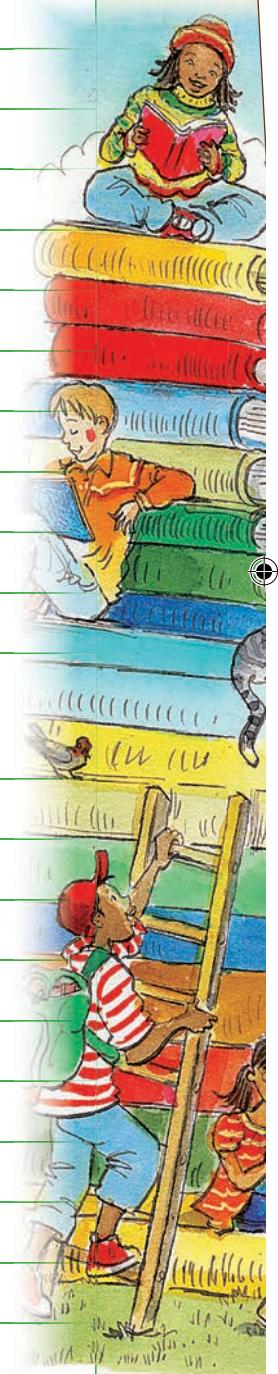

A re kwaleng

Kwala tshekatsheko ya "buka" Bosigo jo nka se kitlang ke bo lebala.

Setlhogo sa buka	
Mokwadi	
Poloto Go diragala eng mo kgannyeng	
Maitshetlego Kgang e diragala leng le kwa kae?	
Baanelwa Batho ba ba leng mo kgannyeng ke bomang?	
A buka ke nnete kgotsa ke maitlhamele?	
Thitokgang Kgang e ka ga eng? Molaetsa wa kgang ke ofe?	
Se ke se ratileng Ke karolo efe ya kgang e e gaisang	
Katlanegiso Ke goreng o ka atlanegisa kgang e mo tsaleng ya gago?	

Letha:

Nnete kgotsa maitlhamelo

Ditena

Diponagalo

2
Ditshwaelo go tswa kwa Moruning

4
Sekolo se tswile

8
Tsamaya tsela ya go ya kwa
boitekanelong

10
Papatso - molaetsa o o bofitlha

12
Mokgweetsi wa thekisi - karolo 4

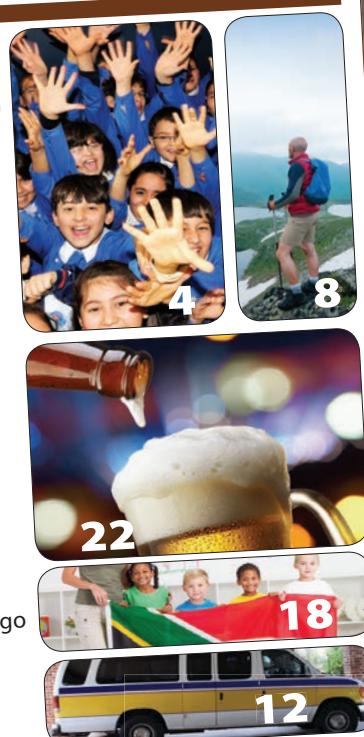
14
Go rekegela tikologo

16
Makwalo - bua kakanyo ya gago

18
Bašwa – kgang ya Aforikaborwa

22
Go nwa bojalwa go tshwanetse go
ilediwa

24
Mafelo a a kgethegileng a go a
etela

A re kwaleng

Lebelela lenaneo la diathikele
mo makasineng. Kwala gore
diathikele ke ntlha, maitlhamelo
kgotsa kakanyo.

2
4
8
10
12
14
18
22
24

Madirimafeledi le madirimafeteledi ke eng?

Madirimafeteledi a na le sedirwa go amogela tiro.

Sekteletsalediri mme morago o thalele
sedirwa mo polelong nngwe le nngwe.

Ke bakile dikuku.

Re palame baesekele

O sutisitse tafole

O pentile setshwantsho

Mosimane o ragile kgwele

Madirimafeledi ga a tlhoke sedirwa go amogela tiragalo.

Sekteletsalediri mo polelong nngwe le nngwe.

Dinonyane di opela pina

Ke a tshega

Ka ne ke lela

Buka e wele

Letsatsi le a wela

TEACHER: Sign

Date

A re bueng

- A o kile wa utlwa ka ga Nelson Mandela?
- Ke batho bafe ba bangwe ba ba tumileng ba o ba itseng?

A re buiseng

Pele o buisa

- Leba ditshwantsho le ditlhogo mme o leke go akanyetsa pele gore sekwalwa se tlāa nna ka ga eng.
- Buisa tsebe ka bofо go bona gore o ya go buisa ka ga eng.

Fa o ntse o buisa

- Bapisa kakanyetso ya gago le se o se buisang.
- Fa o sa tlhaloganye karolo, e buise gape ka iketlo. E buisetse godimo.

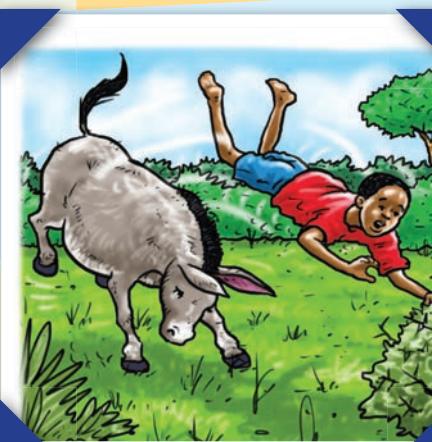
Qunu. Malatsi a me kwa Qunu a ne a itumedisa thata. Fa ke ntse ke gola, ke ne ke disa dinku le dipodi tsa kwa gae.

Ke ne ke tshameka le ditsala tsa me kwa masimong. Re ne re thuma mo dinokeng gape re ne re aga re ja tswina e e monate, e re neng re e ntsha mo phagong ya notshe. Ke ne ke aga ke tlhokomela gore ke se ka ka longwa ke dinotshe. Re ne ra dula mo matlapeng a a sephaphathi mme re relele go fitlha mekwatla ya rona e opa gore re palelwe le ke go dula fa fatshe. Letsatsi lengwe ke ne ka ithuta go palama tonki, mme ke ne ke setse ke kgona fa letsatsi lengwe e ntatlhela mo ditlhareng tsa mebitlwa.

Re ne re kgona go lwa ka dithobane e bile re tshameka mo masimong le mo dinokeng, re itumelela tlhago ka botlalo.

Fa ke ne le dingwaga di le supa, ntate o ne a nthomela kwa sekolong sa baruti ba barongwa. Ke nna mothо wa ntlha go tsena sekolo mo lelapeng la gaetsho. Ntate ga a ise a ke a tsene sekolo. Go fitlha ka nako eo, fela jaaka basimane ba bangwe kwa Qunu, ke ne ke apara kobo fela, mme ke ithata ka yona mo legetleng le le lengwe ke bo ke e kopela mo lethekeng. Re ne re apara diaparo tse dintle fela fa re ya kwa sekolong, mme lelapa la gaetsho le ne le humanegile thata go ka nthekela diaparo tsa sekolo. Ntate o ne a tsaya borokgwe jwa gagwe mme a bo kgaola mo mangoleng.

A mpolelela gore ke bo apare, mme ka fitlhela e le jwa boolele jo bo nepagetseng, le fa letheka lona le ne le le sephara thata. O ne a tsaya mogala mme a bo ngotla mo lethekeng. Ke tshwanetse ka bo ke ne ke tshegisa, mme gona ga ke ise ke nne le sutu e ke kileng ka nna motlotlo ka yona jaaka borokgwe jwa ga ntate jo bo kgaotsweng. Kwa sekolong morutabana wa me ka gore o ne a sa kgone go bua Sethosa, o ne a swetsa go mpitsa Nelson. Akanya fela o fiwa leina o setse o na le dingwaga di le supa.

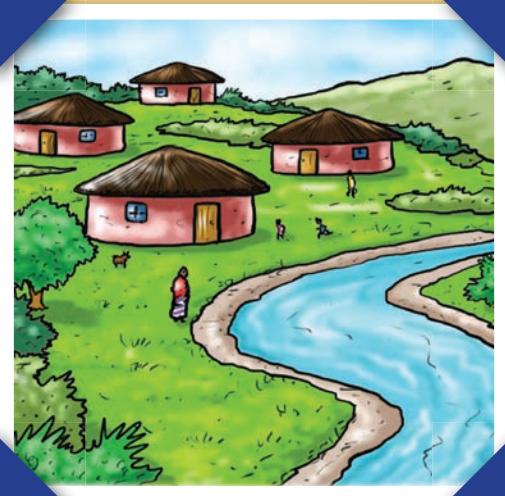

Buka ya lephelo ke eng?

Buka ya lephelo ke kgang e e kwalwang ke mothо yo buka e leng ka ga gagwe. Mokwadi ka gale ke ena moanelwamogolo mo bukeng ya botshelo jwa mokwadi. Buka ya lephelo e bua ka hisetori ya botshelo jwa mokwadi. Mo papetlanatirong e o tlāa buisa karolo ya botshelo ba mokwadi e e tserweng mo bukeng e e tumileng.

Mosepele o Moleele wa go ya Kgololosegong ka Nelson Mandela. Re e dirile bonolo gore dikolo di kgone go e buisa.

Bongwana

Gona ke ne ka itumelela go tsena sekolo le go nna kwa gae. Mme o ne a aga a mpolelela dikgang tse dintsi tsa bogologolo. Ke ithutile go le gontsi ka dikgang tsa gagwe. O ne a nthuta go nna molemo mo bathong. Ntate ena o ne a nthuta go nna segatlhamelamasisi. Ke ne ke batla go nna pelokgale jaaka ena. Nako nngwe ke ne ke tshela molora mo moriring wa me gore e nne e kete o moputswa jaaka wa gagwe. Ke ne ke rata ntate. Bosigo bongwe fa ke ne ke le dingwaga di le lesomenngwe, ke ne ka utlwa tlhatlharuane mo jarateng. Ke ne ka fitlhela ntate mo mokgorong wa mme, a kaname mo bodilong a gotlhola a sa fetse. O ne a tshwerwe ke bolwetse jwa mafatlha. Morago fela ga foo, ntate o ne a tlhokafala mme botshelo jwa me bo ne jwa fetoga gotlhelele.

Ke ne ka tshwanelo go ya go nna le malome yo o neng a ka kgoni go ntlhokomela le go nkisa sekolong. Ke ne ka paka dilo di le mmalwa mme ka tsamaya le mme go ya kwa legaeng la me le lentšhwala.

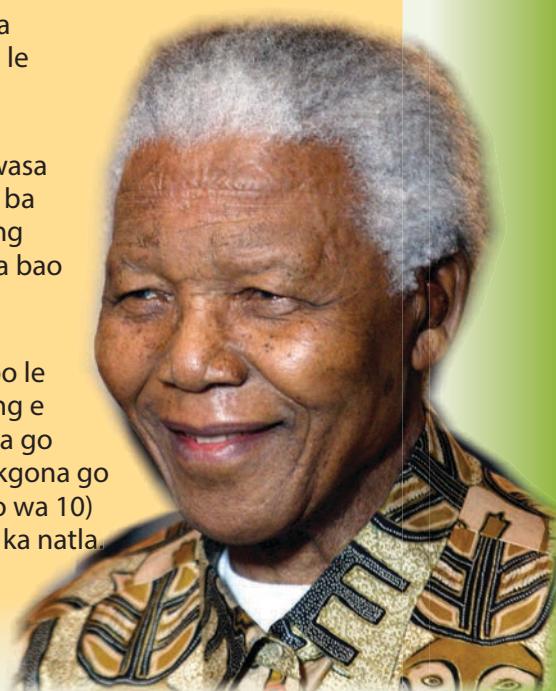
Go ne go le botlhoko mo go nna go fuduga mo Qunu. Ke ne ka retologa ka lebelela kwa gae le boitumelo jo ke neng ke bo tlogela. Ka lebelela mekgoro le batho ba tsweletse ka ditiro tsa bona tsa letsatsi. Ka bogela moedi o ke neng ke thuma mo go ona le basimane ba bangwe. Matlho a me a tlhoma mo mekgorong e meraro ya kwa gae. Ka tsamaya – mme ka palelwa ke go akanya ka ga bokamoso jwa me. Ke ne ka ya go nna le malome Jongi kwa motseng o o gaufi wa Mqhekezweni. E ne e le tsala e kgolo ya ntate. Ke ne ke tlhofalela Qunu le balelapa la gaetsho koo, mme ke ne ka tshela monate le malome Jongi. Ke ne ke tshameka le morwae, Justice, mme re ithabisa thata. Malome o ne a ntshola jaaka ngwana wa gagwe. Ke ne ke tsena sekolo se se gaufi sa phaposi e le nngwe mme ke ithuta Seesimane, Sethosa, Hisetori, le Thutafatshe. Ke ne ke bereka sentle kwa sekolong gonne ke ne ke ithuta thata mme mmangwane a sekaseka tirogae ya me bosigo. Fa ke ne ke le dingwaga di le 16, malome Jongi o ne a nthomela kwa sekolong sa Clarkebury. Fela jaaka ntate, malome o ne a dumela gore thuto e botlhokwa thata.

Clarkebury e ne e le ntlenyana go na le Mqhekezweni. Sekolo sa teng se ne se bopiwa ke setlhophsa dikago tsa sekoloniale di le masomeamabedinne.

Ka letsatsi la ntla la dithuto ke ne ka bona dibutshu tsa me tse dintšwa. Fa ke tsena mo tlelaseng dibutshe tsa me di ntse di gwasa mo bodilong jo bo phatsimang jwa legong, ka bona basetsana ba babedi ba ba dutseng fa pele ba bogetse motsamao o o lapileng wa me ba sule ka ditshego. Ke ne ke itse mongwe wa basetsana bao mme a nna tsala ya me ya botlhokwa kwa Clarkebury.

Ka bonako ke ne ka tlwaela botshelo jwa Clarkebury ke ne ke tshameka metshameko e mentsinyana, mme bokgoni jwa me bo le magareng. Bontsi jwa baithutikanna ba ne ntshia mo lepatlelong e bile ba mphala mo tlelaseng. Ke ne ke tshwanelo go ithuta thata go lepalepana le bona. Morago ga go simolola ka bonya ke ne ka kgoni go oketsa tswelopele ya me, mme ka falola Foromo ya 3 (Mophato wa 10) mo dingwageng di le pedi go na le di le tharo. Ke ne ke bereka ka natla.

Mme morago fa ke le dingwaga di le 21, ke ne ka ya go ithuta kwa Yunibesithing ya Fort Hare.

A re kwaleng

Kwala tshekatsheko ya buka ka ga kgang
ya bošwa jwa ga Nelson Mandela go tswa
mo go Mosepele o Moleele go ya
Kgololosegong (*Long Walk to Freedom*).

Setlhogo sa buka	
Mokwadi	
Poloto Se se diragalang mo kgannyeng?	
Maitshetlego Kgang e diragala leng le kwa kae?	
Baanelwa Batho ba ba mo kgannyeng ke bomang?	
A buka ke ya nnete kgotsa ke maitlhamele?	
Thitokgang Kgang e ka ga eng? Molaetsa wa kgang ke ofe?	
Se ke se ratileng? Ke karolo efe e ntle bogolo ya kgang	
Dikatlanegiso Goreng o ka atlanegisa kgang e mo tsaleng ya gago.	

Ke eng se o ratang go se buisa go gaisa?

A re bueng

Go fitlha ga jaana, mo bukatirong e, o setse o kopane le mefuta e e farologaneng ya ditemana tse o kopiwang go di buisa le go di kwala jaaka moithuti wa Kereite ya 6 Ke diponagalo dife tsa temana nngwe le nngwe le gape ke mefuta efe ya temana e o ratileng go e buisa go gaisa? Sekaseka diponagalo le setlhophpha. Fa o dirile se, kwala ditlhophho tsa gago ka tatelano e o e ratang go tloga go1 – 12. Re go tlaleditse dipotso tse dingwe.

Mofuta wa setlhanga-wa/Setlhanga-wa	Ke diponagalo dife tsa mofuta o wa setlhanga-wa?	Maemo
Athikele ya	Melatlhogo, melathoko, pakapheti	
Iokwalodikgang		
Tirwanapapetla 1, 3		
Dinaane	Melaetsa le baanelwa ba diphologolo tse di nang le diponagalo tsa setho	
Diphamfolete		
Dipapatso	Puo e e tlhotlheletsang	
Puo e e tlhotlheletsang		
Setlhanga-wa se se tlhotlheletsang		
Maboko	Puo e e tlhamaletseng, bokao jwa papiso, malepa a pok'o	
Setlhanga-wa sa ditaelo	Go dirisa madiri a a laelang, ditshwantsho	
Dibukatsatsi	Pakapheti	
Tshekatsheko ya buka		
Setlhanga-wa sa tshedimosetso	Ditsompelo le mokgwa	
Matshelo a batho	Kgang ya botshelo e tlotliwa ke mokwadi	
Dipapetlanatiro 4, 6		

E tsweletse go diragala

Re dirisa pakajaanong go supa gore tiragalo e diragala jaanong.

O bogetse thelebišene gona jaanong.

A re kwaleng

Feleletsa dipolelo tse di latelang o dirisa sebopego se se nepagetseng sa pakajaanong ya lediri le le mo masakaneng.

O (thumile) mo nokeng jaanong.

O (tshamekile) kgwele.

Ba (ile) kwa sekolong gona jaanong.

Pakajaanongtsweledi

Pakaphetitsweledi

Re dirisa pakaphetitsweledi go supa gore tiragalo e diragetse mo nakong e e fetileng.

Bana ba ne ba robetse fa ntlo e ſwa.

A re kwaleng

Feleletsa ditemana tse o dirisa pakapheti ya madiri a mo masakaneng.

Letsatsi le (tlhaba) fa ke sena ke tsoga.

Pula e (na) maabane.

Ke (ja) dijo tsa ga rre.

Re dirisa pakatlangtsweledi fa re bontsha gore tiragalo e tlaa diragala mo nakong e e tlang.

Ke tlaa bo ke dira beke yotlhé e e tlang.

A re kwaleng

Feleletsa dipolelo o dirisa pakatlangtsweledi ya madiri a a mo masakaneng.

Re tlaa (tsamaile) ka loeto lwa sekolo ka moso.

Ke tlaa (tsenetse) dikgaisano tsa mmino ka Lamathatso.

Rre o tlaa (eta) kwa Kapa ka moso.

Pakatlangtsweledi

Tshamekang motshameko pakatsweledi

- Dikolosang ledi.
- Tlhogo e raya gore o tsamae dikgato di le pedi go ya kwa pele.
- Mogatla o raya gore o tsamae kgato e le nngwe kwa pele.
- Bopa dipolelo tsa pakatsweledi o dirisa mafoko a a mo lebokosong lengwe le lengwe.
- Simolola dipolelo tsa gago o dirisa lengwe la mafoko a.

Ke O

Re Ba

Tsala ya me

SIMOLOLA

Itshekatsheke!

Itshekatsheke

Nka kgona

Buisa resipi ya dikuku tsa kopi		
Batla tsela ya go lemoga setlhangwa sa ditaelo		
Araba dipotso tsa tekatlhaloganyo tse di ikaegileng ka resipi		
Kwala resipi ya dijo tse o di ratang		
Kwala ditaelo tsa go dira kopi ya tee ka tatelano		
Feleletsa tshate e e elelang ya ditirwana tsa letsatsi		
Batla dithlhongwapele, dithlhongwamorago le dikutu		
Bokao jwa dithlhongwapele le dithlhongwamorago		
Kwala ditaelo o ikaegile ka setshwantsho		
Go kwala lekwalo le le nang le dikaelo		
Thala mmepe go tsamaya le dikaelo		
Thala mmepe go tsamaya le dikaelo		
Go kwala kaelo ya tsela.		
Batla sediri, lediri, le sedirwa mo polelong		
Batla madirimafeteledi		
Kwala dipolelo tse di na leng sediri, lediri le sedirwa		
Tlhaloganya tsela ya go dirisa thanodi		
Buisa kgankhutshwe		
Feleletsa tekatlhaloganyo o ikaegile ka temana		
Lemoga madiri		
Rekota mafoko a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.		
Tlhophha matlhaodi go tlhalosa moanelwamogolo		
Dirisa matlhaodi go kwala motshameko wa semelo sa moanelwamogolo		
Rulaganya go kwala tlhamo		
Kwala kgang		
Ponelopele ya kgang o ikaegile ka ditshwantsho le ditlhogo		
Sekaseka kgang: baanelwa, maitshetlego le poloto		
Lemoga tsa botshelo jwa mokwadi		
Kwala tshekatsheko ya buka		
Go lemoga le go dirisa madirimafeteledi le madirimafeledi		
Lemoga ditemana tse di farologaneng le mekgwa e e dumelesegang ya go dira dilo		
Dirisa pakajaanong,pakapheti le pakatlangtsweledi		

Thitokgang 4: Puiso ya dikgang

**Go buisa kgang kgotsa setori
Kgweditharo 2: Dibeke 5 - 6**

- 49 Go buisa kgang kana setori** 102
Puisopele tshekatsheko e ikaegile ka ditshwantsho le ditlhogo.
Araba dipotso tsa tlhaloganyo tse di ka ga resipi ka molomo.
Kwala mafoko a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

- 50 Go akanya ka ga baanelwa** 104

Batla matlhaodi go tlhalosa moanelwa mogolo.
Totobatsa tlhaloganyo ya gago mo dipopegong tsa botho.
Kwala tlholoso ya moanelwa.
Feleletsa lenaneo semelo sa moaelnelwa wa madi le nama.
Kwala tlhaloso ya moanelwa wa madi le nama.

- 51 Go kwala kgang ka baanelwa ba ba dumelesegang** 106

Setori/kgang e nne le tshimologo, mmele, le bokhutlo.
Bokao jwa dithhogo le megatlana.
Kwala mafoko a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

- 52 Jakobo o a itlhoboga** 108

Puisopele ya tirwana.
Go buisa setori sa sešweng.
Go araba dipotso tsa tlhaloganyo tse di ikagileng ka temana.
Kwala mafoko a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

- 53 Ke eng gape se setori se re bolelelang sona?** 110

Lebelela diane le dikapuo tse di leng mo kgannyeng/kgannyeng.
Go kwala bukatsatsi o sosobanya setori/kgang.
Go kwala mekgwa ka ga moanelwamogolo.
Dirisa mathusamadiri/madirimathusi.

- 54 Rulaganya kgang kana setori** 112

Dirisa mmepe wa dikakanyo go polana setori sa gago.
Baakanya diphoso tsa setori sa gago le sa tsala ya gago.
Kwala setori ka botswere mo phathlheng e o neetsweng.
Kwala mafoko a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

- 55 Go diragetse nako nngwe** 114

O dirisa pakajaanong.
Tlhamma dipolelo ka pakajaanong.

- 56 Potsolotso le naledi ya kgwele ya dinao** 116

Go buisa dipuisano gape o dirisa malepa a pono.
Go tlhaloganya o ikaegile ka temana.
Go tsamaisa dipuisano le motho yo o atlegileng.

**Go buisetsa tshedimosetso
Kgweditharo 2: Dibeke 7 - 8**

- 57 Kgwele, kgwele gongwe le gongwe** 118

Puisopele ya ditirwana o ikaegile ka diteng le malepa a pono.
Go buisa ditheibole tsa dipalopalo tsa kgwele.
Go buisa theibole ya liki.
Go araba dipotso tse di ikagileng ka ditemana tsa dikerafo le ditheibole.

- 58 Hisitori ya kgwele ya dinao** 120

Go buisa tsebe ya hisitori ya kgwele.
Go araba dipotso tse di ikagileng ka temana ka molomo.

- 59 Go kwala temana ya tshedimosetso** 122

Tshekatsheko ya metshameko kgotsa hibi/setsamaisanako.
Go rulaganya go kwala temana ya tshedimosetso o dirisa dikgato di le 6.
Go kwala temana ya tshedimosetso ka tatelano.
Kwala mafoko a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

- 60 Puotlhalos** 124

Ka ga mathlaodi.
Itemogege mathlaodi.
Dirisa mathlaodi go bopa dipolelo.
Tlhaola mathlaodi ka mofuta (palo, mmala le popego).

- 61 Tsotlhe ka ga maemo a bosa** 126

Puisetsopele ya tirwana le tshekatsheko ka ga boemo jwa bosa.
Go buisa ditshate tse tharo tse di tlhakatlhaneng.
Kwala mafoko a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

- 62 Sekele ya metsi** 128

Go buisa dibopego tse di tlhalosang.
Tlhalosetsa tsala ya gago dithalo.
Kwala dikgato tse di farologaneng tse di bontshitsweng mo sethalong.
Kwala mafoko a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.

- 63 Kwala temana ya tshedimosetso** 130

Go rulaganya le go tsaya tshwetsoka ga setlhogo.
Go totobatsa tlhaloganyo mo matsenong, dipatlisisong, dintlhha, dithalo le ditlhogo tse di ka dirisiwang.
Go kwala tshedimosetso ka matsetseleko.

- 64 Ke eng se se mo lebokosong?** 132

Go buisa kaedi ya thelebiseene le go araba dipotso tse di ikagileng ka yona.
Itebe kgathlanong le dipolelo tsa pampiri ya ditirwana e e fetileng ya 16.
Kwala mafoko a mašwa le bokao mo thanoding ya gago.
Kwala mafoko.

Go buisa kgang kana setori

A re buiseng

Gompieno re tlile go buisa setori sa segokgo sa Aforika se setumileng e bile se ratega se se bidiwang Anansi. Fa o buisa setori totobatsa tlhaloganyo mo bothong jwa sona.

Pele o buisa

- Leba ditshwantsho le ditlhogo mme o leke go akanyetsa pele gore sekwalwa se tlaa nna ka ga eng.
- Buisa tsebe ka bofeso go bona gore o ya go buisa ka ga eng.

Fa o ntse o buisa

- Bapisa kakanyetsa ya gago le se o se buisang.
- Fa o sa tlhaloganye karolo, e buise gape ka iketlo. E buisetse godimo.

Ka moo segokgo se nnileng le maoto a masesane ka teng

Ka letsatsi lengwe, bogologolatala go kile ga bo go le segokgo se bidiwa Anansi. Le fa Anansi e ne e le seapei fela o ne a le motlapanyana ka jalo o ne a rata go ja dijo tse bangwe mo motseng ba neng ba ikapeetse tsona le ba losika.

Ka letsatsi lengwe, bogologolo tala go kile ga bo go le segokgo se bidiwa Anansi. Le fa Anansi e ne e le seapei fela o ne a le motlapanyana ka jalo o ne a rata go ja dijo tse bangwe mo motseng ba neng ba ikapeetse tsona le ba losika.

Letsatsi lengwe, a ema kwa ntlong ya ga Rabiti. Rabiti e ne e le tsala ya gagwe ya botlhokwa. "Go na le dilo tse ditala mo pitseng ya gago", ga goeletsa Anansi a itumetse. Anansi o rata dilo tse ditala.

"Ga di ise di butswe", ga bua Rabiti, mme di tlaa butswa mo nakong e e sa fediseng pelo. Dula o tle o je le nna.

Ke ka rata go dula Rabiti mme ke na le sengwe se ke tshwanetseng go se dira, "Anansi a bua a itlhaganetse. O ne a nagana gore fa a ne a ka emanyana kwa ntlong ya ga Rabiti, Rabiti a ka mo fa meberekonyana e a ka e dirang. O ne a sa batle go feleletsa a tlhatswa dijana."

"A ke go bolelele sengwe", ga bua Anasi. Ke ya go dikolosa bobi. Ke tlaa thateletsa ntlha e nngwe mo leotong la me mme e nngwe mo pitseng ya gago. Fa dilo tse di tala di budule, wena o goge bobi mm eke tlaa tla ke tabogile!"

Rabiti o ne a akanya gore e ne e le kakanyo e ntle. Mme ba dira jalo.

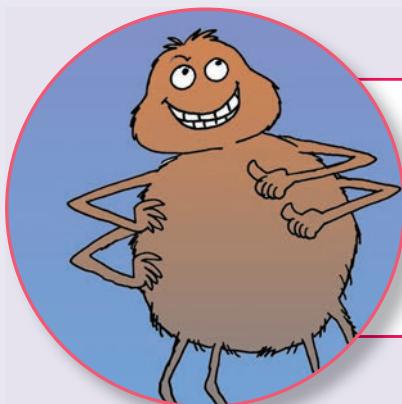
"Ke nkgelwa ke dipotata," Anansi a nkgelela ka boitumelo a ntse a tsamayatsamaya. "Dipotata le tswina. Go monate jang!" "Anansi", ga goeletsa tsala ya gagwe Kolobe.

"Pitsa ya me e tletse dipotata le tswina! Tlaya o kgaogane dijo tsa me le nna." "Ke a rata," ga bua Anansi. Gapegape a tlhagisa gore a dikolose bobi, ka ntlhana e nngwe e thateletswe mo leotong la gagwe, mme e nngwe e bofeletswe mo pitseng ya dipotata. Tsala ya gagwe Kolobe ya akanya gore ke kakanyo e ntle thata. Mme ga diragala jalo.

Ka nako e Anansi a gorogang kwa nokeng, o ne a na le bobi bo le bongwe bo bofeletswe mo go lengwe le lengwe la maoto a a robedi.

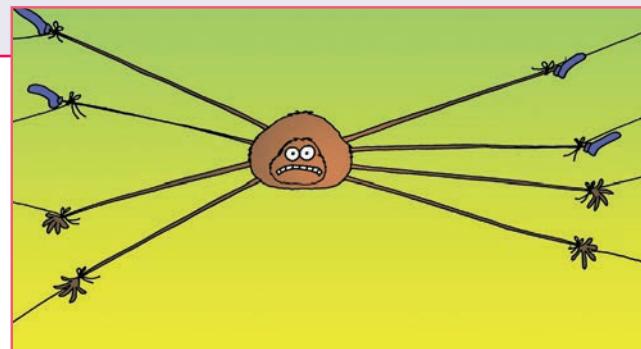
"E e ne e le kakanyo e ntle thata," Anansi a ipolelela a le motlotlo thata.

"Ke ipotsa gore ke pitsa ya ga mang e e tlaa butswang pele? Ke ya go kcona go ja dijo ga robedi gompieno. Ija! Ke lesego jang." Fela ka yona nako eo, Anansi a utlwa a gogega mo leotong. "Aah," ga bua Anansi. "Ke bobo jo bo bofeletsweng mo dilong tse ditala tsa ga Rabiti." A utlwa go gongwe. Ga gogega gape. Anansi o ne a gogegela matlhakore a mararo ka gangwe.

"Ijoo, nna weee," ga bua Anansi, fa a utlwa go gogega ga bobo jwa bone.

Ka yona nako eo, a utlwa go gogega ga bobo ga botlhano. Ga borataro. Gape ga tla ga bosupa. Ga borobedi gape! Anansi a gogegela kwa le kwa le kwa, fa mongwe le mongwe a goga bobo ka gangwe. Maoto a gagwe a sesafala a bo a sesafala. Anansi a dikologela kwa nokeng ka bonako. La bofelo, fa bobo jotlhe bo tlhatswegile, Anansi a ikgogaka ditlhabi mme a tswa mo nokeng. "Oooo nna wee, oooo nna," Anansi a hemela kwa godimo. " Gongwe e ne e se kakanyo e ntle thata." Le go fitlha gompieno Anansi wa segokgo o sa ntse a na le maoto a le robedi a masesane. Mme ga a a ka a bona dijo mo letsatsing leo.

A re bueng

Ke goreng Anansi a ne a swetsa gore a se ka a ema kwa ntlong ya ga Rabiti go fitlha dilo tse ditala di apeiwa?

Go tlide jang gore a nne le maoto a masesane a le robedi?

Anansi o ipolokile jang mo go kgaoganngweng go nna manathwana?

Molaetsa wa kgang e ke eng? Re itse jang gore kgang e ga se sa nnete?

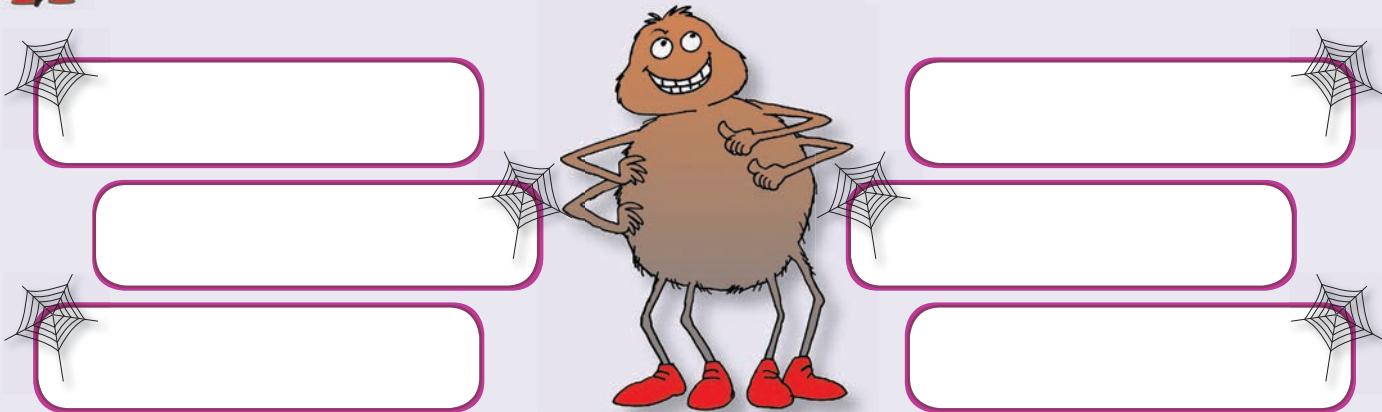
Leba ditshwantsho mme morago o bolelele tsala ya gago setori ka tatelano e e nepagetseng.

Go akanya ka ga baanelwa

A re kwaleng

Leba ka kelotlhoko se Anansi a se buang le go se dira mo kgannyeng.
Jaanong tlatsa matlhaodi a a tlhalosang semelo sa gagwe.

Dirisa matlhaodi go kwala tlhaloso ya semelo sa gagwe.

A re kwaleng

Jaanong tlhalosa semelo sa motho wa nnete.

- Tlhophya motho yo o ka kwalang ka ena. Motho yoo e ka nna mogaka , yo o tshelang kgotsa yo o tlhokafetseng.

Leina la moanelwa ka bottlalo	
Bong	
Dingwaga	
Tshobotsi	
Tiro e a e dirang	
Bokgoni le talente	
Goreng o mo tlhophile.	

- Dira lenaneo la semelo. Bua ka lenaneo la gago le tsala.
Dirisa matlhaodi ka moo o ka kgonang.
- Semelo sengwe le sengwe, kwala ka ga dilo tse ba di dirileng.
kgotsa tse ba di buileng tse e leng dikao tsa semelo seo.

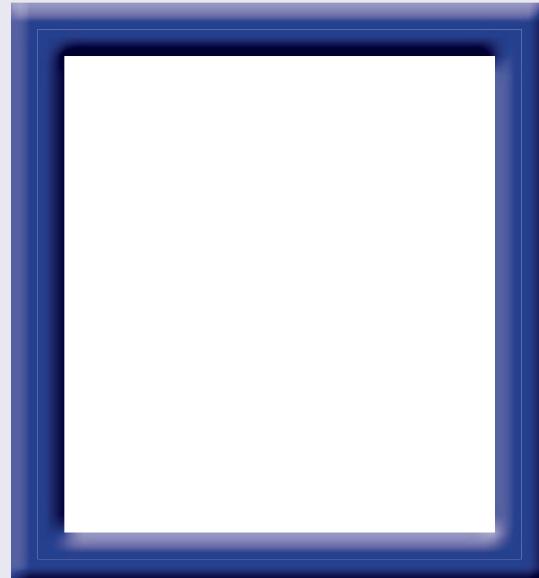

Letlha:

A re direng

Jaanong tlatsa matlhaodi a a tlhalosang semelo sa gago. Thala kana kgomaretsa setshwantsho mo phatlheng e e fa tlase.

Dirisa matlhaodi a gago go kwala setshwantsho sa moanelwa. Tlhophapha motho yo o ka kwalang ka ga gagwe. Motho yo e ka nna mogaka yo o tshelang kgotsa yo o tlhokafetseng.

tshelang kgotsa yo o tlhokafetseng.

A re direng

Rulaganya kgang ya gago.

Akanya ka poloto le moanelwa. Morago bontsha gore
poloto le moanelwa ba tswelela jang ka dikgato tsa kgang.
Tlatsa matlhaodi go go thusa go godisa moanelwa wa gago.

Tshimologo

Moanelwa**Poloto**Mmele/
Bogare**Moanelwa****Poloto**

Bokhutlo

Moanelwa**Poloto**

Letha:

A re kwaleng

Setori sa me ka ga _____

Tshimologo

Mmele/
Bogare

Bokhutlo

TEACHER: Sign

Date

A re bueng

Leba ditshwantsho le setlhogo sa setori kana kgang mme o bone fa o ka kgona go bona se kgang e leng ka ga sona. O akanya fa baanelwa ba ka nna ba mofuta ofe? Buisa setori ka bonako o ntshe dintlha tse di botlhokwa mme o bone fa o ka se ka wa kgona go bonelapele se se tlaa diragalang.

A re buiseng

Jakobo e ne e le tokololo ya *Newville Soccer Club*. Ene le ditsala tsa gagwe ba ya go ikatisetsa kgwele ya dinao letsatsi le letsatsi morago ga sekolo. Jakobo o taboga le setlhophpha le go ikatisetsa go tshameka kgwele ya dinao e kete la ka moso le ka se tlhabé gape.

O tlaa ikatisa go fitlhela mesifa ya gagwe e nna botlhoko. O ikatiseditse go laola kgwele le go e ragela kwa dinong le fa a tswaletse matlho a gagwe. Le fa go le jalo, mokatisi ga a a mo tlhophpha go tshameka fa setlhopheng. Jakobo o ne a feleletsa a ntse fa pankeng e le yo go tlaa fetolwang motshameki ka ena mme o ne a tshameka ka sewelo.

Jakobo o ne a lora ka go tshameka. A lora ka go nosa dino tsa phenyo. Jaanong letsatsi lengwe pele ga motshameko wa makgaolakgang Jakobo a itlhoboga." Ga go tlhokagale," a bolelela mmaagwe. " Ke ikatisa thata, Ga nke ke thinya ikatiso, mme mokatisi ga a nke a ntsenya mo setlhopheng. Ke ya go itlhoboga. " a bua."Ke hutsafetse thata".

"Ke akanya gore ke a **itlhoboga**". A bua,"Ke **hutsafetse**".

"O se ka wa dira jalo, Jakobo,"mmaagwe a rialo. "O tlaa bona tšhono ya gago tsatsi lengwe e se kgale."

"Mokatisi ga a nke a ntlhophpha , " a bua,ka khutsafalo.

"Jaanong Lamatlhatso pele ga motshameko o mogolo, mokatisi a bitsa maina a setlhophpha. Jakobo a okomela mme a bona leina la gagwe mo lenaneong " Jakobo, o ntse o ikatisa ka thata. O tlaa tshameka kwa maemong a kwa pele. Gakologelwa, ke motshameko wa makgaolakgang", a mo tsibosa.

Jakobo o ne a se **tshepe ditsebe tsa gagwe**.

Letsatsi le legolo le ne la tla mme balatedi ba goa le divuvuzela di **lela** go kgabaganya motse.

Motsotso pele nakana ya bofelo e lela, dino e ne e le 0 – 0. Newville Club e tshwanela go nosa!

"Tsaya kgwele, Jakobo," Jabu a goa, a mo ragela kgwele.

Lethla:

Jakobo a tshwanelo go nosa. A betseglo ka lobelo a feta batshamekamorago ba le babedi. A ya ka fa molemeng gape ka fa mojeng, a tlogela batshamekakgatlhanong ba tsielegile. O ne a lebane le dino. "Jakobo! Jakobo!" balatedi ba mo etleetsa. E ne e kete o a lora. Mme ka ponyo ya leithlo, ke fa setlhako se mo raga legwejana mme a ruthagana fa fatshe. "Phoso! Phoso!" mokatisi a goa.

Tsweeee! Tsweeee! Moletsaphala a letsa phala. Thago e e tlhamaletseng ya Newville Club! A goa. Jakobo tsaya thago.

Jakobo a bayo kgwele mo lebaleng. A goga mowa kwa tennyanateng, a tsaya dikgato tse ditona tse pedi kwa morago jaaka a ne a dira makgetlo a a sekete fa a ntse a ikatisa. A tsepamissa mogopolo kwa godimo ga sekhetlo sa moja sa dino mme a raga ka maatla a gagwe otlhe. Kgwele ya fofa fa godimo ga motshwaradino, mme ya tsena ka fa letloeng.

Balatedi ba itumela thata. Newville e fentse bosimela.

"Ke go boleletse," mmaagwe a rialo a mo tlamparela.

"Go ikatisa go dira gore o nne le bokgoni!"

A re kwaleng

Ke bomang baanelwa ba ba mo kgannyeng?

Baanelwabagolo	Baanelwa ba bangwe

Goreng fa Jakobo a ne a itlhoboga? Nopola polelo e e re bolelelang gore o ne a feletswe ke tshepo.

[Empty lines for writing]

Nopola polelo e le nngwe mo kgannyeng e e supang gore Jakobo o ne a itshoka.

[Empty lines for writing]

TEACHER: Sign

Date

Ke eng gape se kgang e re bolelelang sona?

A re kwaleng

Maele a, a kaya eng?

A se tshepe ditsebe tsa gagwe.

Maele

Pelo ya ga Jakobo e ne e rotha madi.

Go ikatisa go tsala bokgoni.

Dikapuo

Ke dikapuo dife tse?

divuvuzela tsa lela.

tsweeeee! tsweeeee!

kgwele ya fofa

Batla mafoko a mangwe mo kgannyeng a mafoko a. A kwale mo thanoding ya gago.

thutafaditse

tlhodumela

A re kwaleng

Tsaya gore o Jakobo. Kwala bukatsatsi ya letsatsi o sosobanya se se diragetseng le gore o ikutlwa jang. Dirisa mafoko Pele Ke, morago Ke mme kwa bokhutlong.

Bukatsatsi e e rategang

Lethla:

A re kwaleng

Jaanong kwala setshwantsho sa moanelwa ka ga Jakobo.
Sekaseka le go ntsha dintlha le ditsala tsa gago go bona
mafoko a a tlhalosang.
Tlatsa matlhaodi a a tlhalosang semelo sa gagwe.

Dirisa matlhaodi
a gago go kwala
setshwantsho sa
moanelwa. Kwala
sekwalwatlhomo
sa gago mo
pampitshaneng.
Kopa tsala ya gago
go baakanya diphoso
tsa sekwalwatlhomo
sa gago. O ka
nna wa baakanya
sekwalwatlhomo sa
gagwe. Morago o
kwale semelo sentle
mo phatlheng e e
filweng.

Thalela lediri mme o sekeletse ledirilethusi.
Jaanong kwala dipolelo mo kganetsong.

*Batla madirimathusi
go thusa lediri.*

Ke nagana gore ke tlaa ya kwa sekolong.

Jakobo o nnile thari kwa ikatisong.

Re ratile go taboga mo lebaleng la kgwele ya dinao.

Jakobo o ne a tlhola a tlhophiwa mo setlhopheng.

TEACHER: Sign

Date

Rulaganya kgang kana setori

A re kwaleng

Bua le tsala ya gago ka ga kgang e o batlang go se kwala.
Tlatsa dikakanyo tsa gago mo tsebeng e.

Baanelwa ba me ke bomang?

Go diragala eng mo
kgannyeng?

Kgang e diragala kwa kae?

- Dirisa mmepe wa tlhaloganyo go go thusa go rulaganya go kwala sekwalwa sa gago.
- Kwaritsakgwaritsa sekwalwatlhomo sa gago.
- Kopa tsala go runa sekwalwatlhomo sa gago.
- Boletsa sekwalwa sa gago o bo o baakanya diphoso tse di setseng.

Setlhogo sa kgang kana setori

Kgang e
khutla jang?

A re kwaleng

Buisanya le tsala ya gago ka ga thulagano ya gago. Morago o kgwaritsekkgwaritse mo pampitshaneng. Kopa tsala ya gago go, siamisa tiro ya gago, o ka nna wa siamisa tiro ya gagwe. Kwala setori ka botswerere mo tsebeng e e bapileng.

Go kwala setori sa me

Bokhutlo

Go diragetse ka nako e e sa totobalang pele ga jaanong

Re dirisa pakajaanong go bontsha gore tiragalo e diragetse ka nako e e sa totobalang mo nakong e e fetileng. Nako e e totobetseng ga e botlhokwa. Fa re dirisa pakajaanong re dirisa nako e e sa totobalang jaaka ka dinako dingwe, pele ga se gangwe.

Pakajaanong

A re kwaleng

Sekeletsa lediri. Thalela setlhongwa se se mo pakapheting.

1. O bone setshwantsho seo ga masomeamabedi.
2. Ke mmone makgetlo a a mmalwa.
3. Go nnile le merwalela e mentsi kwa KwaZulu-Natala.
4. Batho ba etetse kwa lefaufaung.
5. O buisitse buka?
6. Ke setse ke bone setswantsho seo.
7. Ke setse ke buile le ena makgetlo a a mmalwa ka maitsholo a gagwe.
8. Re etetse kwa Kapa makgetlo a a mmalwa.
9. Ke tshoga gore ke timeditse buka ya gago.
10. O re etetse makgetlo a a mmalwa.

Jaanong feleletsa go kwala dipolelo tse ka pakajaanong.

Rre o reka sejanaga.

Mpho o ka lobelo fa a ya sekolong.

Nkoko o bana.

Re pinna e e monate.

A re kwaleng

Kwala madiri a a mo masakaneng
ka pakapheti.

Pule o **tabogile** (taboga) maabane.

Ke **bona** malome mo mosong.

O **bogela** setshwantsho gararo.

O **busa** buka ya me maabane.

Ba **dira** phoso e gantsi.

Ba **tlhatswa** dijana.

Re **buisa** ditori tse dintsi mo bukeng e.

Re **fetsa** ditirogae tsotlhe tsa rona.

O **utlwa** setori pele.

Re **ya** Polokwane

Jaanong feleletsa dipolelo tse.

O busitse

Ba bone

Re ne re le

Ke ithutile

Pakajaanong

Potsolotso le naledi ya kgwele ya dinao

Ke dinaletsana dife tsa metshameko tsa Aforikaborwa tse o akanyang gore ba tota ba na le bokgoni?
Goreng o akanya gore ba na le bokgoni?
Ke eng se se ba dirileng gore ba atlege?
O akanya eng ka semelo sa bona?

A re batlisise ka ga naletsana ya kgwele ya dinao e e atlegileng tota.

Noko Alice Matlou

Fa batho ba bua ka kgwele ya dinao, dinaletsana tse ba buang ka tsona ka gale ke banna. Fela setshameki se se tlhwatlhwasa kgwele ya dinao ke mosadi. Noko Alice Matlou. Matlou o ne a bidiwa mogaka wa setshameki sa Aforika sa ngwaga ka 2009 ke *Confederation of African Football*. E nnile moaforikaborwa wa ntlha go ikgapela kabo e.

Buisa puisano e e ka ga Matlou go utlwa bontsi ka ga gagwe.

O tsaletswe kwa kae, gona jaanong o nna kwa kae?

Ke tsaletswe kwa Moletjie, Gaphaudi kwa Limpopo. Ke kwa teng kwa ke nnang teng le ga jaana.

O simolotse go kgatlhegela metshameko leng?

Ke simolotse go tshameka kgwele ya dinao kwa sekolong sa poraemari. Ke ne ke setse ke rata metshameko mme ke ne ke kgona dikgaisano tsa mabelo le kgwele ya dinao. Ke

ne ke aga ke tabogile mme ke le lebelo thata, bogolosegolo mabelo a dimetara di le 100 le di le 200.

Ka moo ke itsholang ke itekanetse ka teng?

Ke ikatisa gabedi ka letsatsi. Ke tsoga mo mosong mme ke taboge metsotsa e le 30. mme ka ura ya 3 ke ikatisa diura di le tharo. Ka nako eo ke ikatisa ka kgwele ya dinao.

Ke kgakololo efe e o ka e nayang bašwa?

Ikatise thata mme o tlaa tshameka bonolo.

Letha:

A re kwaleng

Morago ga go buisa athikele e e ka ga Matlou le dipotsolotso, araba dipotso tse di latelang.
Dikatlego tsa ga Matlou ke dife?

O ikatisa gakae?

Go tshameka kgwele ya dinao ga gagwe go simolotse jang?

A re bueng

A tsala ya gago e itire naledi ya metshameko. Morago
botsolotsa tsala ya gago go itse go le gontsi ka ga dikatlego
tsa gagwe. Jaanong kwala setshwantsho ka ga motho mo pampitshaneng.

- O nnile le kgatlhego leng kgotsa jang mo metshamekong.
- Dikatlego tsa gagwe tsa mo metshamekong.
- Ke molaetsa ofe o a nang le ona mabapi le baša.

A re kwaleng

Jaanong tlhopha mongwe mo sekolong sa gago kgotsa mo motseng yo o
akanyang gore o na le talente. Kopa motho yoo gore o mmotsolotse. Mo
potsolotsong, leka go bona dikarabo tsa dipotso tse di fa tlase.
Mme morago kwala setshwantsho sa semelo sa motho.

- Dingwaga tsa gago tsa bongwana di ne di ntse jang?
O simolotse leng go nna le dikgatlhego mo metshamekong?
- Dikatlego tsa gago tse dikgolo ke dife?
- Ke molaetsa ofe o o nang le ona go bašwa ba Aforikaborwa?

TEACHER: Sign

Date

Kgwele, Kgwele gongwe le gongwe

A re bueng

- Ke motshameko ofe o o ratang go o tshameka kgotsa go o bogela?
- Ke setshameki sefe se o se ratang? Goreng?
- O akanya gore go tlhogagala eng gore o nne mogaka wa metshameko?
- Ke bomang bagaka ba Aforikaborwa ba kgwele ya dinao, diatleletiki, bathumi le ba bangwe?

A re buiseng

Ka 2010 Aforikaborwa e amogetse thonamente ya FIFA ya Sekgele sa Kgwele ya Dinao sa lefatshe. Babogedi ba le diketekete ba etetse mabala a metshameko a le lesome go bogela metshameko.

Ditlhophha tsa kgwele ya dinao go tswa mafatsheng otlhe di ne di thologetse mono go gaisanela sekgele.

Ke dintlha dife tse o di itseng ka ga thonamente ya kgwele ya dinao ya 2010?

Letlhomeso 1: ditediammo tsa Sekgele sa Lefatshe sa kgwele sa dinao ya 2010

Toropo	Setediammo	Palo ya ditilo tsa babogedi
Cape Town	Green Point	40 000
Bloemfontein	Free State	70 000
Durban	Moses Mabhida	60 000
Johannesburg	Ellis Park	95 000
Johannesburg	Soccer City	40 000
Nelspruit	Mbombela	40 000
Polokwane	Peter Mokaba	40 000
Rustenburg	Royal Bafokeng	45 000
Pretoria	Loftus Versveld	45 000
Port Elizabeth	Nelson Mandela Bay	50 000

Theibole 2: Dipoelo tsa thonamente ya Sekgele sa Kgwele ya Dinao sa lefatshe sa FIFA 2010				
Dikotafaenale				
Letlha	Setediammo	Naga 1	Naga 2	Dino
02 Phukwi 2010	Nelson Mandela Bay/ Port Elizabeth	Netherlands	Brazil	2:1
02 Phukwi 2010	Johannesburg	Uruguay	Ghana	1:1
03 Phukwi 2010	Cape Town	Argentina	Germany	0:4
03 Phukwi 2010	Johannesburg	Paraguay	Spain	0:1
Dikamakgaolakgang				
06 Phukwi 2010	Cape Town	Uruguay	Netherlands	2:3
07 Phukwi 2010	Durban	Germany	Spain	0:1
Makgaolakgang				
11 Phukwi 2010	Johannesburg Soccer City	Netherlands	Spain	0:1

A re kwaleng

Dirisa tshedimosetso e e mo letlhomesong ya 1 le ya 2 go araba dipotso tse di latelang. Kwala dikarabo tsa gago mo phatlheng e o e filweng.

Ke setediammo sefe se segolo thata?	
Se tshola batho ba le bakae?	
Motshameko wa bofelo o tshamekilwe leng?	
O tshameketswe kwa toropong efe?	
O tshameketswe kwa setediamong sefe?	

Ke dinaga dife tse di tshamekileng mo dikotafaenaleng?

Ghana e tshamekile leng?	
Ghana e tshamekile kgatlhanong le naga efe?	
Dino tsa motshameko wa Ghana di ne di eme jang?	
Ghana e tshameketse kwa kae?	
Ke setlhophha sefe se se fentseng makgaolakgang?	
Dino di ne di eme jang?	

Hisitori ya kgwele ya dinao

A re buiseng

Mat̄haena

Dingwaga di le lekgolo tse di fetileng ka 400 BC, masole a kwa China a ne a tshameka motshameko o o bidiwang "Tsu Chu", fa batshamekapele ba kgwele ya dinao ba neng ba raga kgwele e e ka nnate e tladitsweng ka maofa, e bogolo jwa 40cm, ka fa gare ga dkhoune tsa bamboo.

Majapane

Morago, ka 600AD, Japane e ne e na le tsela e e farologaneng ya kgwele ya dinao, e bidiwa "Kemari". Batshameki ba dira sediko mme ba ragelana kgwele mme ga e a tshwanelo go kgoma fa fatshe. Se se tlwaelegile mo go rona, a ga go a nna jalo?

Magerika

Magerika le bona ba na le kgwele ya bona e e itsegeng ka Episkyros", e e tshamakiwang ka go raga le go tshwara kgwele. O ne o tshamekiwa ke ditlhophha tse pedi tse di ka nnang le batshameki ba ka nna 27 setlhophha. O ne o tshwana le motshameko wa rakibii.

Maroma

Kgwele ya dinao ya Maroma e ne e bidiwa "Harpastum".

Le ona o na le ditlhophha di le pedi tsa batshameki ba le 27 setlhophha sengwe le sengwe.

Batho ba ne ba rata go o tshameka le go o bogela. Babogedi ba bantsi ba ne ba ya go bogela metshameko ya Harpastum e e neng e tshwarelwya kwa meagong e e tshwanang le ditediamo tse re di itseng gompieno.

E ne e le nako gape ya bagwebipotlana go dira kgwebo ya go rekisa pizza le makaroni kwa babogeding ba ba itumedisang.

A re bueng

- Kgwele ya dinao e simologile kwa dinageng dife?
- Re itse jang gore batho ba rata kgwele ya dinao go tswa mo tsebeng ya webe?
- Goreng metshameko e ne e se mo molaong?

Kwa Engelane

Kwa Engelane batho fela ba ba tswang kwa magaeng ba ne ba kopana mmogo go raga kgwele kwa mebileng le kwa mabaleng. Motshameko o ne o le makgwakgwa, ba ne ba kgarametsana mme go na l e dikgobalo di le dintsi. Motshameko o ne o se na melawana mme o le kotsi go o tshameka. Ba ne ba bitsa motshameko "Shrovetide". Metsesetoropo le metseselegae e ne e tshameka kgatlhanong makgolokgolo a batho a gaisana motshegar otlhe. Kgwele e ne e ragiwa kwa mebileng, ka fa metsing, kwa mebarakeng, mo godimo ga dithulelo, gongwe le gongwe. Go ne go se na baletsaphala, go se na diofosaete, dithago tsa sekhetlo, thago ya motshwaradino, ga go na maemo a batshameki.

Ga go makatse ka moo batho ba bantsi ba feleleditseng ba robegile maoto, mabogo le ditlhogo!

Kgwele ya dinao motshameko o o seng mo molaong

Ka 1314, Kgosi Edward II o ne a laela Ratoropo go dira molao wa go tshameka kgwele ya dinao mo toropong. Se ke ka ntlha ya modumo mo toropong le dikgobalo tsa batshameki. Morago kgosigadi Elizabeth I o ne a tshwara batshameki ba kgwele ya dinao lobaka lwa beke. Fela se ga se a thibela metshameko. Batho ba ne ba bona ba ka mpe ba ya kgolegelong go na le go tlogela motshameko o ba o ratang

Melao ya ntlha

Melao ya ntlha ya kgwele e itsesitswe ka 1815 Sekolo sa Maesemane se se tumileng, Eon College e e tlhamileng melawana go fokotsa go tlhoka maikarabelo mo motshamekong. Se e nnile tshimologo ya kgwele ya dinao e re e itseng gompieno.

Mokgwa o o sa tlwaelegang ka bophara

Go tlhamiwa ga melao ya semmuso go thusitse go oketsa go tuma ga kgwele ya dinao. Metshameko e ne ya gola ka bonako go kgabaganya Borithane mme morago ya fitlha kwa Yuropa le lefatshe ka bophara. Kgaisano ya ntlha ya Sejana sa Lefatshe e nnile ka 1930. Kgaisano e e ne e nna teng morago ga dingwaga di le nne mme se ke sesupo sa go tuma ga metshameko lefatshe ka bophara. Kgwele ya dinao ke motshameko o o tumileng mo lefatsheng gompieno.

A re bueng

- Ke melao efe e e leng teng gompieno e e tlisang pabalesego ya batshameki mo lebaleng?
- Bua le tsala ya gago ka ga dikgato tse di farologaneng tsa hisitori ya kgwele. Sekasekang gore kgwele e kaya eng mo sekolong, masikeng, morafeng le mo setsong.

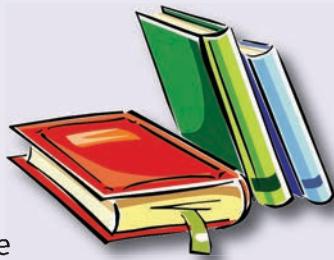
Go kwala temana ya tshedimosetso

A re kwaleng

Kwala ka ga motshameko(kgotsa sengwe fela sa boiketlo se o se ratang)

- Rulaganya mokwalo le go sekaseka setlhogo le tsala ya gago mme morago o feleletse mmapa wa dikakanyo
- Kwala mo pampitshaneng pele mme o kope tsala go baakanya tiro ya gago
- Kwala temana ya gago ka botswererere mo pampiring e e bapileng.

1 Motshameko kgotsa hobi ke eng?

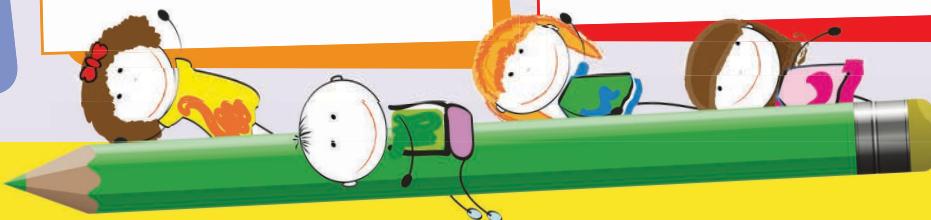
2 Baeteledipele ke bomang mo lebaleng?

3 Hisetori ya motshameko/hobi ke efe?

4 Melao ya motshameko ke efe?

5 O tumile go le kae?

6 O tshamekelwa kwa kae?

Motshameko kgotsa hobi ke eng? _____

Motshameko kgotsa hobi ke eng?	
Baeteledipele ke bomang mo lebaleng?	
Hisetori ya motshameko/ hobi ke efe?	
Melao ya motshameko ke efe?	
O tumile go le kae?	
O tshamekelwa kwa kae?	

Ka ga matlhaodi

Letlhaodi ke lefoko le le tlhaolang leina kgotsa leemedi.

Matlhaodi

Matlhaodi a go bolelala gore motho, lefelo kgotsa selo se tshwana le.

Sekao: "Ntšwa" ke leina, fela, Ntšwa e e ntseng jang?" E kgolo, e ntsho, e bogale" e re bolelala thata ka ntšwa e e bogale.

Matlhaodi a ka re bolelala gape ka palo.

"Go na le barutwana ba le lesomesupa ka fa tlelaseng."

"Lesomesupa" ke letlhaodi.

A araba dipotso tsa "Dife?" sekao:

- **Ditlhapi tse di tshela jang?**
- **Kubu e e dira eng?**
- **Dikgokong tseo di tswa kwa kae?**

A re kwaleng

Tshwaya mafoko a e seng matlhaodi.

Kgolo	Ka pele	Pampiri	gaृtsegä
Bopame	Bonya	Phatsima	Balola
Khibidu	Taboga	Boleta	Leswana
Ka bonako	Ntšhwa	Bothitho	Botala

Jaanong dirisa matlhaodi a le 5 go tlhama dipolelo.

A re kwaleng

Thalela letlhaodi/matlhaodi mo polelong nngwe le nngwe.

Go tlaa nna le ditilo tse ditala le tse dikhibidu kwa setediamo.

Go na le mesamo e e boleta le dikobo tse di bothito mo bolaong jwa kgale.

Motaki yo o tumileng o takile ditshwantsho tse dintle mo bukeng ya gago.

Ke ya kwa ntlong ya ga Dudu go bona baesekele e khividu ya gagwe e ntšhwa.

Jabu yo o botlhale o bakile kuku ya tšhokolete e e monate.

Ke nonyane ya me e nnye, e thokwa, e e modumo.

Didolofini di dinnye go na le maruarua.

Katse e nnye,e tshetlha e ngapa tafole e kgolo e e phatsimang.

Jaanong tlhaola matlhaodi a o a thaletseng mo dikarateng.

Palo

Mmala

Tatso kgota monko

Mofuta

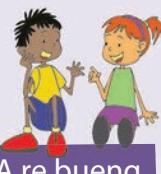
Bogolo

Modumo

TEACHER: Sign

Date

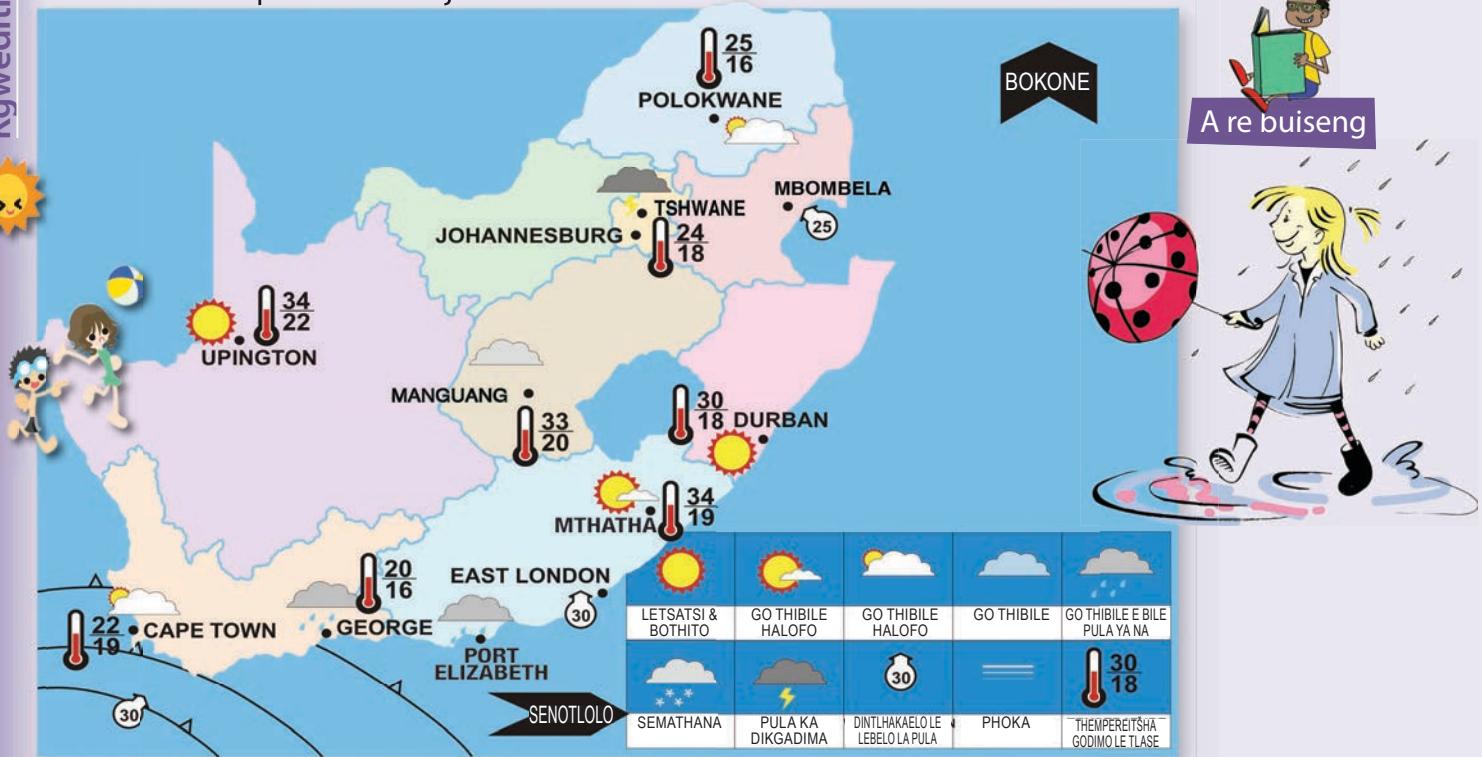
Tsotlhé ka ga maemo a bosa

A re bueng

- Ke maemo afe a bosa a o a ratang bobe? Goreng?
- Goreng go le bothokwa mo go rona go itse gore go tlaa tsoga go ntse jang ka moso kgotsa beke e e tlang?
- O a tle o utlwelele tsa maemo a bosa? Goreng?

Lebelela mmepe wa boemo jwa bosa mme o feleletse theibole e e fa tlase.

Kwala maemo a bosa le dithemphereitshara tsa ditoropo tse di latelang.

Toropo	Bonnye jwa themphereitshara	Bogolo jwa themphereitshara	Tihalosa maemo a bosa
Polokwane			
Johannesburg			
Bloemfontein			
Durban			
Upington			
Umtata			
George			

Naya leina la toropo kana motse o go thibileng maru mo go yona.

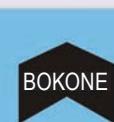
Dithemphereitshara tse di kwa tlasetlase di kwa kae? Yona ke efe

Lebelo la phefo le tsela ya phefo ke lefe?

O ka solo fela pula ya matlakadibe kwa kae?

Ke toropo efe e maru a thibileng ka bontlhabongwe?

- Maemo a bosa a ntse jang gompieno?
- Tihalosa gore maemo a bosa a jang mo ditlheng tse di farologaneng kwa o nnang teng.
- O ka fudugela kwa lefelong le le fisang thata kgotsa le le maruru thata? Goreng?

A re buiseng

Kwala dikarabo tsa dipotso tse. Ke mafelo afe a mabedi a a fisang thata mo Aforikaborwa?

Naya maina a ona le dithemphereitshara.

Pula e na kwa toropong efe?

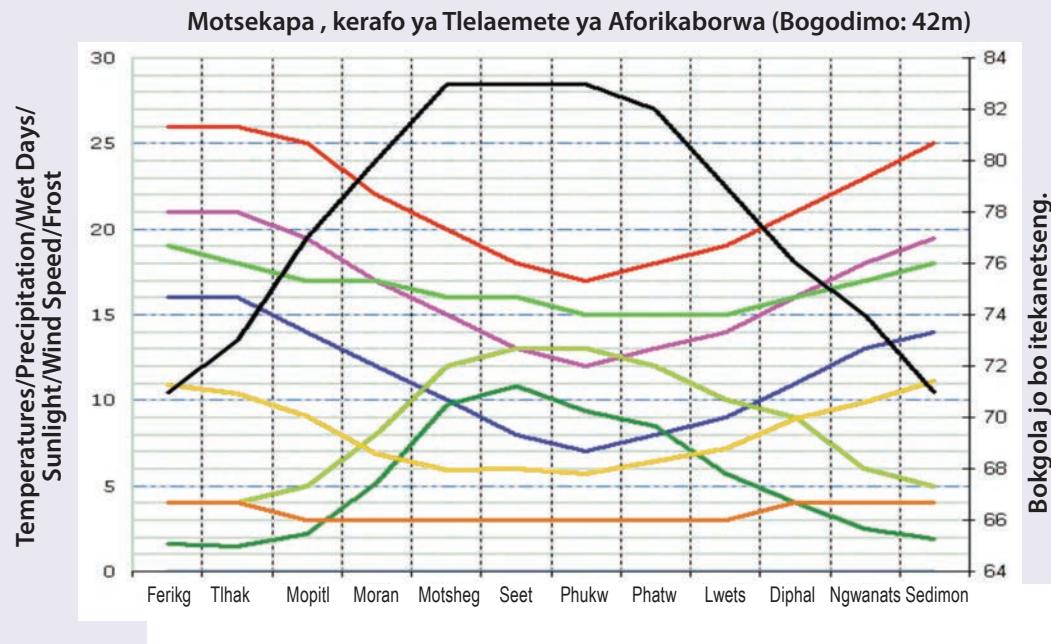
Ke toropo efe e nang le lekhudu le le maruru?

A re kwaleng

Lebelela setshwantsho se se fa tlase. Setshwantsho sa mofuta o se bidiwa kerafo ya mela. Ela tlhoko gore mola mongwe le mongwe ke wa mmala o o farologaneng. Mela e re bolelela eng? O tlaa bona dikarabo kwa tlase ga kerafo.

- █ Bonnye Temp (°C)
- █ Palogare Temp (°C)
- █ Go na ga pula (mm)
- █ Palogare Diura tsa letsatsi
- █ Temp ya lewatle (°C)
- █ Malatsi a a bokgola (>0.1mm)
- █ Palogare ya lebelo la phefo(Beaufort)
- █ Bokgola jo bo itekanetseng(%)

A re bueng

Mo theiboleng, kwala mebala ya mela e e bontshang tse di latelang:

Palogare ya themphereitshara		Thempereitshara ya lewatle.	
Palogare ya diura tsa letsatsi letsatsi lengwe le lengwe.		Bokgola	
Palo ya matsatsi a segagane		Lobelo lwa phefo	

Dira le tsala. Lebelela tshate gape mme o arabe dipotso tse di latelang.

Bonnye jwa tempereitshara mo bokhutlong jwa Lwetse e ne e le bokae?

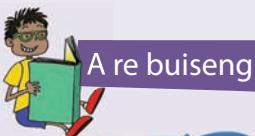
Palogare ya diura tsa letsatsi kwa bokhutlong jwa Tlhakole e ne e le bokae?

Bokgola bo ne bo le kwa godimo mo kgwedding efe?

Ke ka kgwedi efe mo dithempereitshara tsa lewatsi neng di le maruru thata?

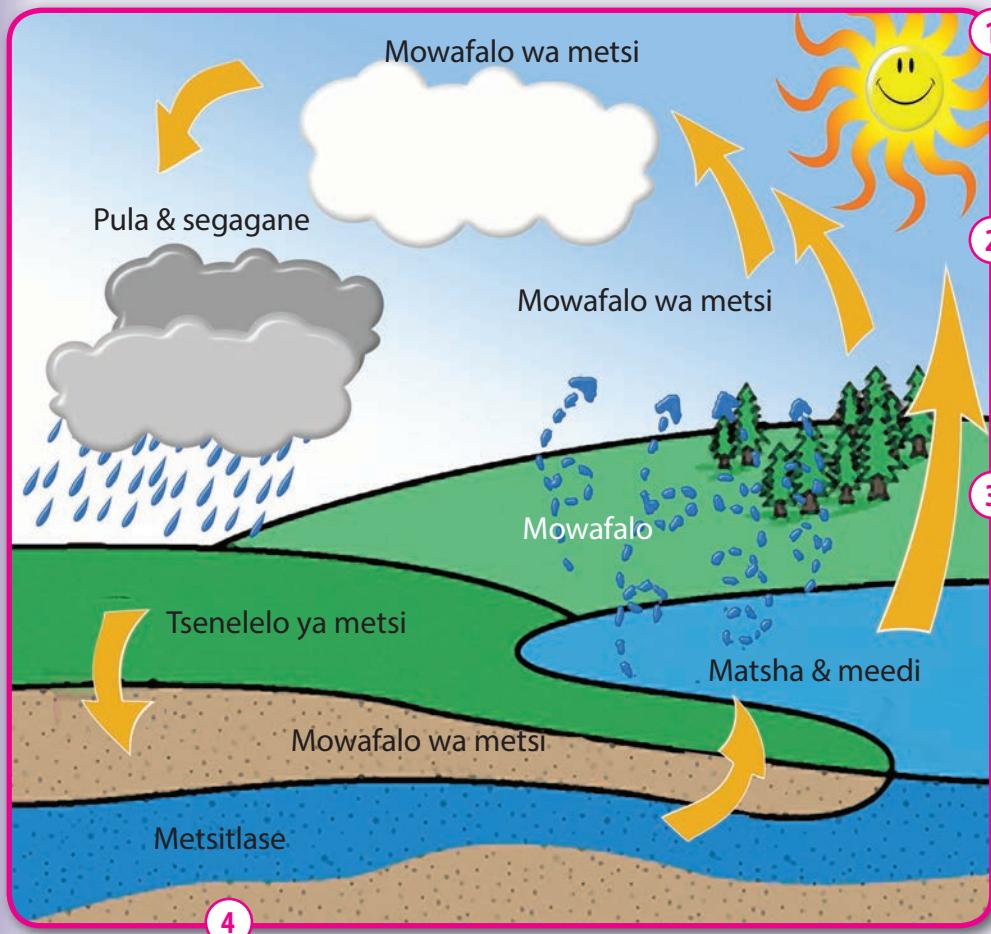
Ke kgwedi efeng e e nang le dithempereitshara tse di kwa godimo thata?

Pula e na thata ka kgwedi efe?

Botshelo jotlhe mo lefatsheng bo ikaegile ka metsi. Kwa ntle ga mowa o re o hemang, metsi ke selo sa botlhokwa thata sa dilo tsotlheng tse di tshelang. Ntle le ona, ditshedi ga di ka ke tsa tshela. Fa re se na metsi a a lekaneng mo mebeleng ya rona, maswe a mmele a ka se ka a ntshiwa kana a latlhiwa. Se se ka ama dikarolo tse dintsi tsa mebele ya rona mme sa re bakela malwetse.

Re tshwanetse go tlhaloganya sekele kana sediko sa metsi. Gore re tlhaloganye kwa metsi a tswang teng. Sekele kana sediko sa metsi ke mosepele wa metsi o o sa feleng fa gare ga lewatle le mowa. Setshwantsho se se fa tlase se tlhalosa le go go bontsha gore go diragala eng mo sekeleng kana sedikong sa metsi.

1 Moafalo

Letsatsi le thutafatsa metsi mo dinokeng kgotsa mo mawatleng mme a fetoge moafalo wa metsi.

2 Kitlano ya metsi

Fa metsi a a mowafetseng a a mo moweng a tsidifala, a a kitlana mme a fetoge maru.

3 Go na ga pula

Fa metsi a mantsi a kitlane, mowa ga o kgone go a tshegetsa. Maru a nna bokete mme metsi a tshologela gape mo lefatsheng a le mo sebopegong sa sefako, segagane, seliti, pula.

Fa metsi a fitlha mo lefatsheng a tsena mo mmung mme a dirisiwa ke dimela le diphologolo. Gape a ka elelela kwa dinokeng, matsheng le mawatleng, mme sediko se simolole gape.

A re bueng

Lebelela setshwantsho sa sediko sa metsi gape.
Tlhalosetsanang ka moo sekele kana sediko sa metsi se
dirang ka teng mo tlhalosong ya lona dirisang mafoko
a latelang: **mowafalo, kitlano ya metsi, go
na ga pula.**

- Dirisa mmepe wa tlhaloganyo go go thusa go rulaganya go kwala sekwalwa sa gago.
- Kgwaritsakgwaritsa sekwalwathlomo sa gago. ● Kopa tsala go runa sekwalwathlomo sa gago. ● Boeletsa sekwalwa sa gago o bo o baakanya diphoso tse di setseng.

Setshwantsho se bontsha sediko (dilo tse di diragalang ka tatelano e e rileng.)

Jaanong kwala polelo go tlhalosa gore go diragala eng mo ponagalong nngwe le
nngwe ya sediko.

● Ponagalo 1:

● Ponagalo 2:

● Ponagalo 3:

Kwala temana ya tshedimosetso

Mo dibekeng tse pedi tse di fetileng o buisitse mothamo wa
mefuta e e farologaneng ya ditemana tsa tshedimosetso.
Rulaganya go kwala temana ya tshedimosetso ya gago
O tlhoka go tlhophya setlhogo lmme morago o tlaa tlhoka go dira
dipatlisiso o dirisa buka kgotsa inthanete.
Feleletsa mmepe wa dikakanyo o go thusa ka thulaganyo ya
gago.

- Dirisa mmepe wa tlhaloganya go go thusa go rulaganya go kwala sekwalwa sa gago.
 - Kwaritsakgwaritsa sekwalwatlhomo sa gago. ● Kopa tsala go runa sekwalwatlhomo sa gago. ● Boeletsa sekwalwa sa gago o bo o baakanya diphosof tse di setseng.

Setlhogo sa me

- ## 3 Baitseanape ba reng ka ditlhögo

- 1 Go tlisa tshedimosetsō
ya me

- Se ke se ithutileng mo
dipatlisisong tsa me.

- 4** Ke ditshwantšo le
doboego dife tse nka di
tsenyang.

- 5** Ke ditlhogo dife tse ke tlaa di dirisang.

A re kwaleng

Kgwaritsakgwaritsa setlhogo sa gago mo pampitshaneng, kopa tsala ya gago go baakanya tiro ya gago. O tshwanetse go baakanya mopeleto, matshwao a puiso, kelelo ya ditiragalo le tatelano. Netefatsa gore o na le ditlhogo le gore dithalo kgotsa ditshate di tlhalosa se o se kayang.

1

2

3

4

Ke eng se se mo lebokosong?

A o a tle o dirise kaedi ya TV? Lebelela kaedi e ka kelothoko. Bolelela tsala ya gago gore ke mananeo afe a o ratang go a bogela. Bua gore a mo kanaleng efe le gore a nako mang?

A re bueng

Kanale ya SABC 1		Kanale ya SABC 2		Kanale ya SABC 3		Kanale ya Magic World	
17:00	Captain Planet (Kids)	17:00	Gragon Ball (bana)	17:30	Oprah Winfrey	06:00	Channel O
17:28	Utlwelela ka nakwana	17:30	Dikgang	18:30	Isidingo	12:00	Tshedimosetso ya tsa kgwebo
17:30	Ditlhogo tsa dikgang	18:00	Takalani Sesame	19:00	Dikgang ka 7	13:00	Koowee (bana)
18:00	The Bold and the Beautiful	18:30	7de Laan	19:30	Kanale ya sekolo	18:00	Channel O
10:30	Dintlha tsa metshameko	19:00	Dikgang	20:29	Dikgang mo disekonteng di le 60.	19:00	Mmino wa setidio
19:00	Dikgang	10:30	Pasella	20:30	Prison Break	20:00	A Brother with Perfect Timing
20:00	Maemo a bosa ka boripana	20:30	Tshedimosetso e ntšhwa ya tsa metshameko	21:15	Maemo a bosa a beke	20:30	A pula e tlaa na kgotsa letsatsi le tlaa tlhaba?

Jaanong buisa kaedi ya thelebišene ka kelothoko mme o arabe dipotso tse.

O ka bogela Takalani Sesame nako mang?	
Ke mananeo afe a metshameko?	
Ke mananeo afe a a go fang dikgang mo motsotsong?	
O batla go kwala tshosobanyo ya dikgang ka fa tlelaseng. Ke lenaneo lefe le le tlaa go fang tshedimosetso e o e tlhokang go dira se?	
Ke mananeo afe a a tlaa go fang tshedimosetso ka ga boemo jwa bosa.	

Mothshameko wa paka

Ke kgona go		
Ke kgona go		
bolelela pele kgang ke ikaegile ka		
ditshwantsho le ditlhogo;		
araba dipotso tsa tekatlhaloganyo ka molomo;		
dirisa matlhaodi go tlhalosa moanelwa;		
kwala tlhaloso ya moanelwa wa madi le nama;		
go rulaganya le go kwala kgang ya baanelwa ba ba dumelesegang;		
naya bokao jwa ditlhongwapele le ditlhongwamorago;		
lemoga maele le dikapuo mo kgannyeng;		
kwala setsenya sa bukatsatsi go sosobanya kgang;		
dirisa mmepe wa tlhaloganyo go rulaganya kgang ke tlhokometse baanelwa, maitshetlego le poloto;		
siamisa kgang ya me le ya tsala ya me;		
kwala kgang e e siamisitsweng diphoso;		
dirisa pakapheti;		
lemoga madiri mo dipolelong;		
bopa dipolelo tse di mo pakapheting;		
lemoga le go dirisa madirimathusi;		
lemoga matlhaodi;		
dirisa matlhaodi go bopa dipolelo;		
buisa sekwalwa go bona tshedimosetso;		
kwala sekwalwa sa tshedimosetso;		
bolelela pele sekwalwa o dirisa tshedimosetso ya ditshwantsho le ya tiriso;		
buisa theibole ya liga kana lliky kgwele ya dinao;		
araba dipotso tse di ikaegileng ka ga sekwalwa sa kerafo le ditheibole;		
rulaganya go kwala sekwalwa sa tshedimosetso;		
kwala sekwalwa sa tshedimosetso ka tatelano e e tlhabosang;		
dirisa puo e e tlhalosang;		
ranola ditshwantsho mme morago ke kwale ka ga tsona;		
buisa kaedi ya TV le go araba dipotso tse di ikaegileng ka ga yona		

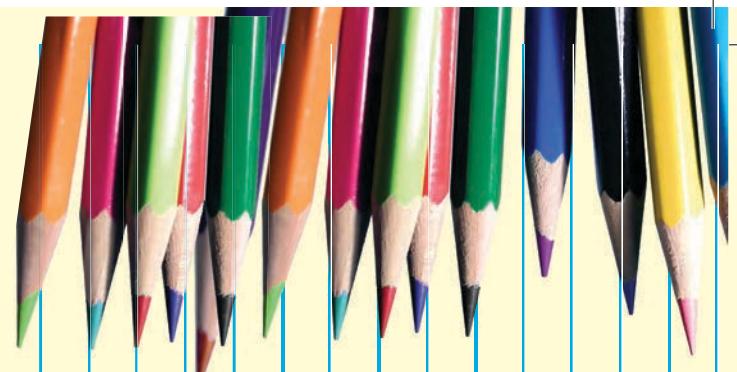

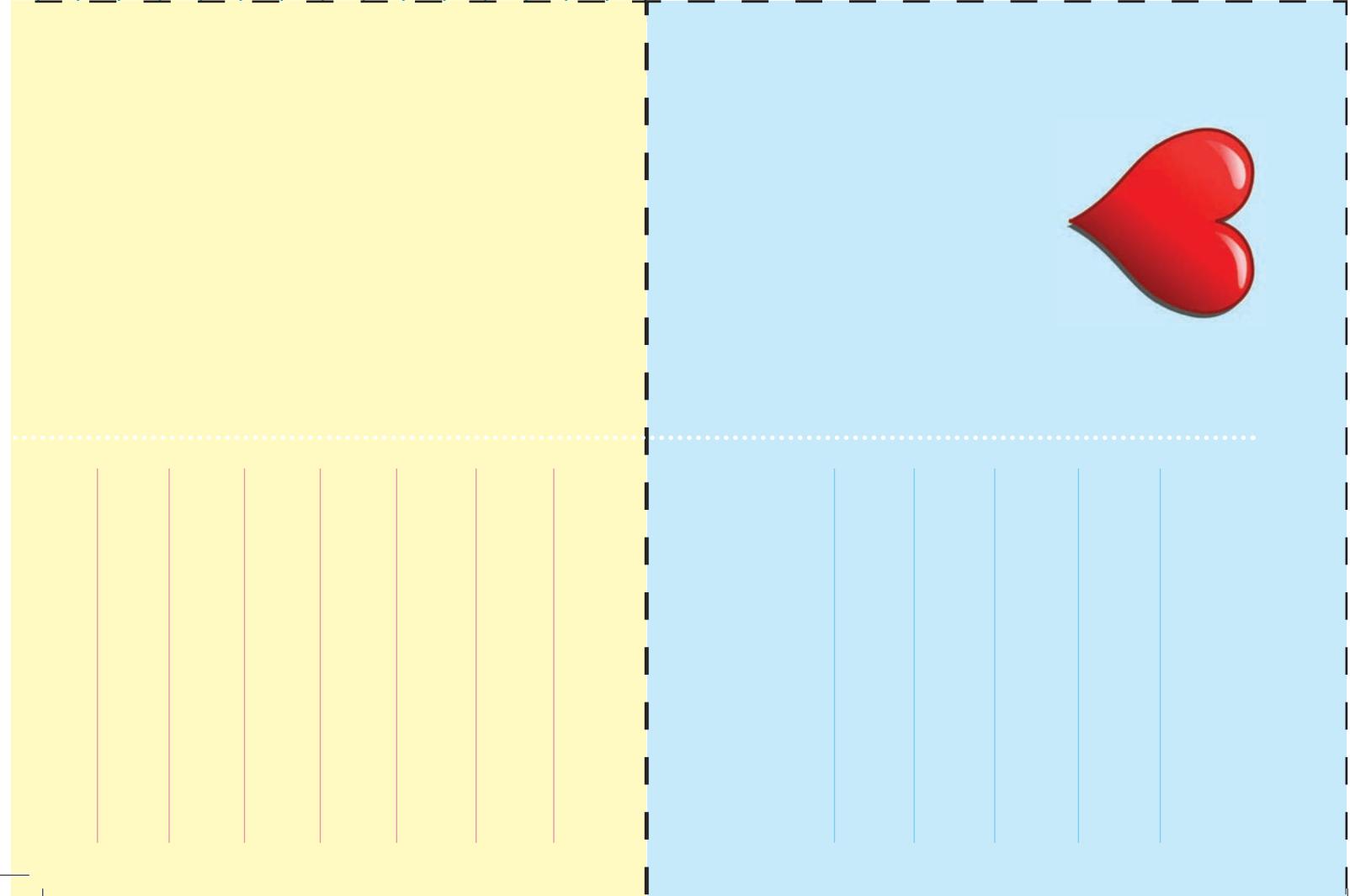
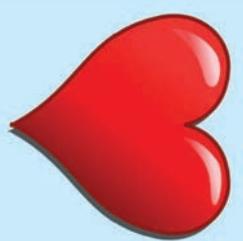
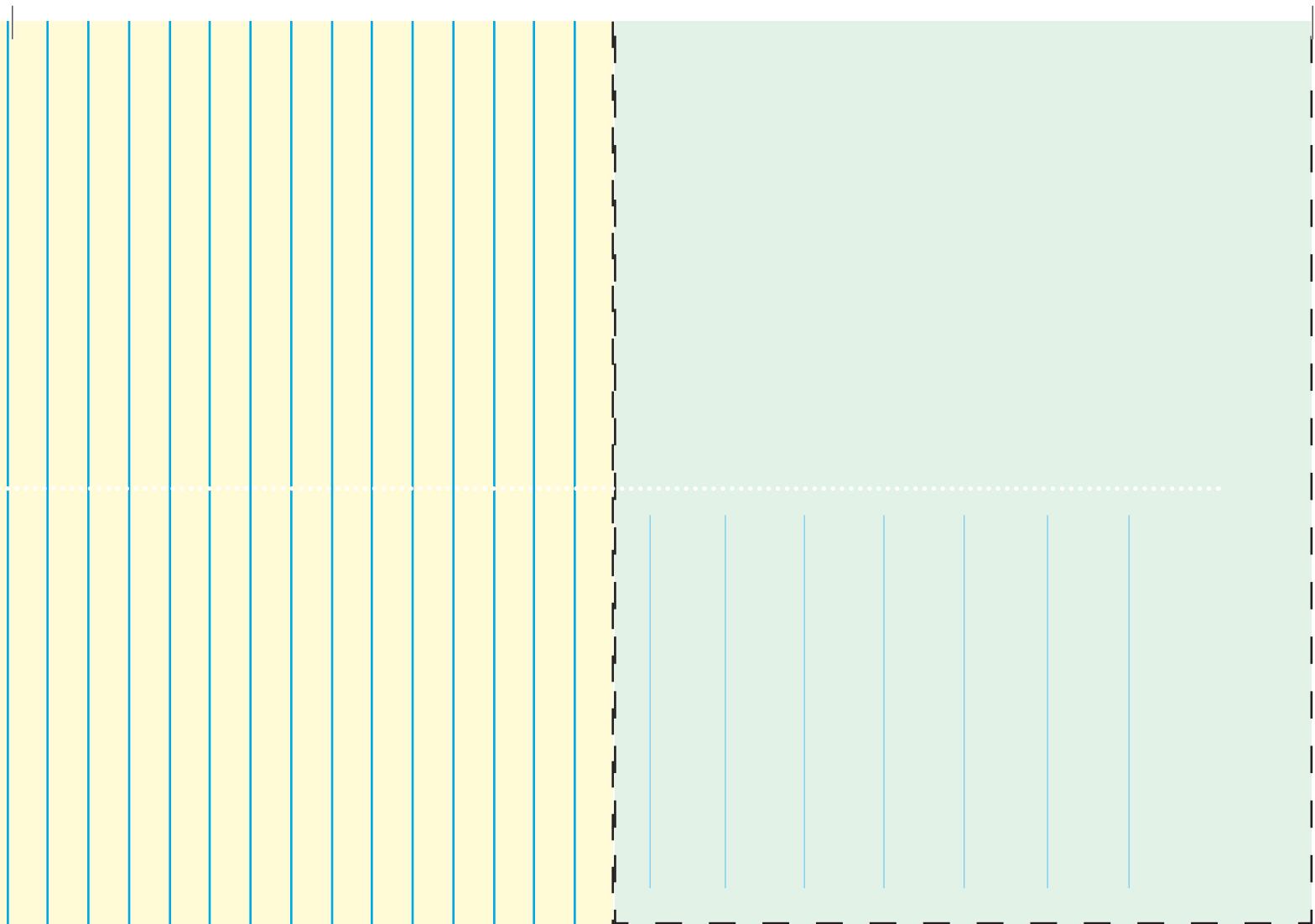
TEACHER: Sign

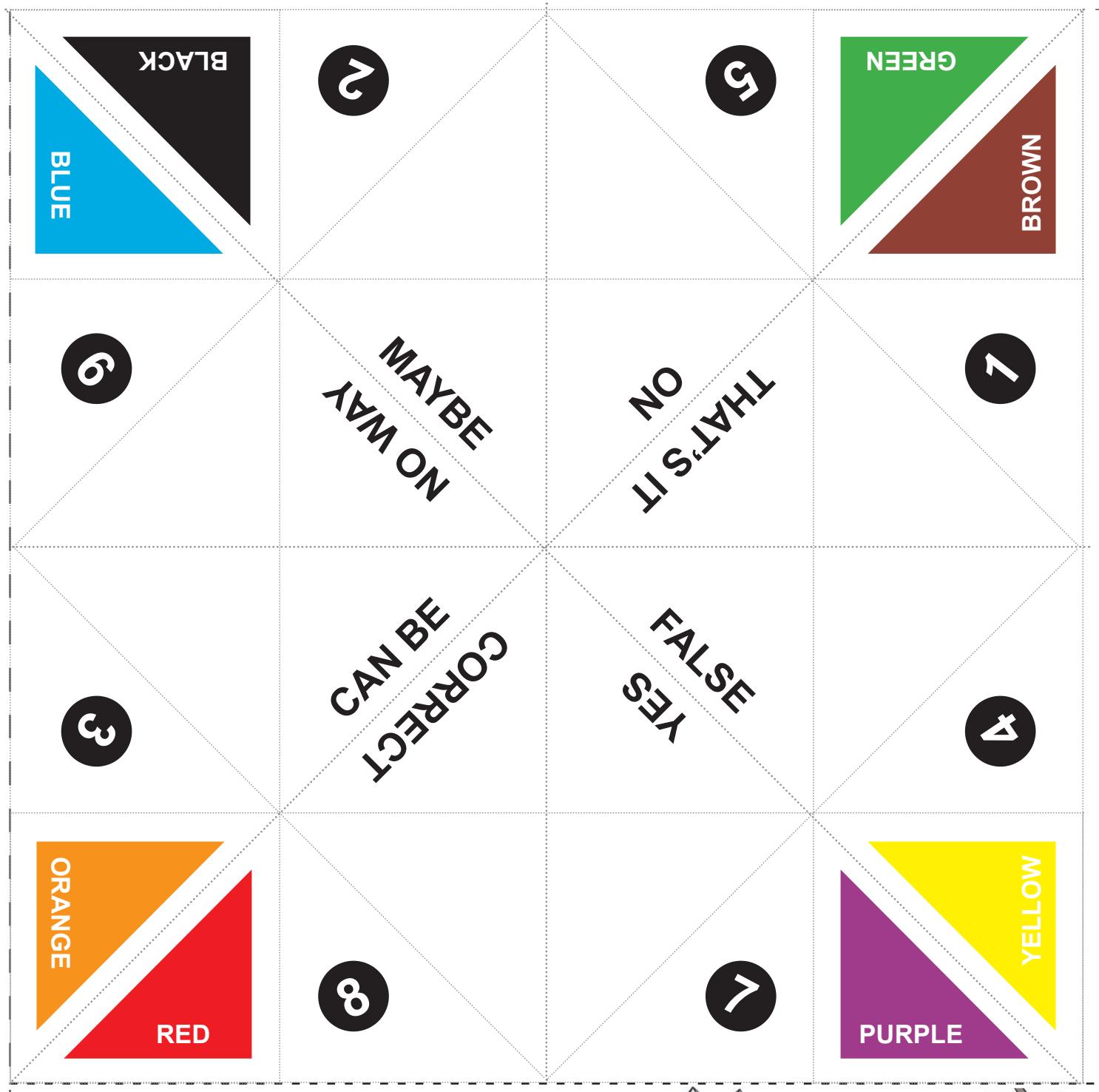
Date

Handwriting practice lines. The page features a decorative border with a pencil character on the left and three binder holes punched along the right edge. The main area contains 20 sets of horizontal blue lines for handwriting practice.

Instructions:

1. Cut off the instructions.
2. Fold the paper in half and in half again.
3. Unfold it and place it printed side down.
4. Fold up all 4 corners so that the points meet in the middle.
5. It should now look like this.
6. Flip it over.
7. Fold up all 4 corners so that the points meet in the middle.
8. It should now look like this.
9. Fold it in half.
10. Work your fingers into the corners so that the creases form the four points.

How to use the Fun Finger Fortune:

1. Have a friend ask a "Yes or No" question. (like "am I pretty?" or "Does Sam like me?")
2. Ask them to pick a color. Spell out the color "R" - "E" - "D" while opening and closing the Fun Finger Fortune Teller in opposite directions with each letter.
3. Then ask them to pick a number from where the Fortune Teller was left open after the last letter.
4. Now open and close the Fortune Teller in opposite direction that number of times.
5. Now have them pick one of the numbers showing. Pull up the flap with that number on it... and your answer will be revealed.

